
STENOGRAFISCHE NOTULEN VAN DE PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

VERGADERING VAN

---

8 DECEMBER 2020

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

VERGADERING VAN 8 DECEMBER 2020

De vergadering wordt geopend te 14.00 uur.

De heer Provinciegriffier is aanwezig.

Tekenden de aanwezigheidslijst:

De heer	ANCIAUX Koen
Mevrouw	BAKELANTS Ann
De heer	BELLENS Peter (*)
De heer	CALUWÉ Ludwig
De heer	CLAESSEN Jan
Mevrouw	COLSON Mireille
Mevrouw	COTTENIE Christ'I (*)
Mevrouw	CUYLAERTS Nathalie (*)
De heer	DANEELS Tobias
De heer	DE HAES Jan
De heer	DE QUICK Erik (*)
De heer	DE WINTER Stefan
De heer	DILLEN Koen (*)
Mevrouw	FRANÇOIS Catherine (*)
De heer	GEYSEN Kris
De heer	GYS Seppe (*)
Mevrouw	HELSEN Katleen
Mevrouw	JACQUES Ilse (*)
Mevrouw	LAUWERS Linda (*)
De heer	LEMMENS Luk
De heer	PALINCKX Koen
De heer	SCHOOFS Louis
De heer	SOHIER Rudy
Mevrouw	STEVENS Lili
Mevrouw	TALHAOUI Fauzaya
De heer	VALKENIERS Bruno
De heer	VAN BUEREN Hugo (*)
Mevrouw	VAN DIENDEREN Ilse (*)
Mevrouw	VAN GORP Valery (*)
Mevrouw	VAN HAUTEGHEM Marleen (*)
Mevrouw	VAN OLMEN Mien (*)
De heer	VAN RANSBEECK Brend (*)
De heer	VANDENDRIESSCHE Diederik
Mevrouw	VERHAERT Inga (*)
De heer	VERHAEVEN Eddy (*)
Mevrouw	WECKHUYSEN Wendy

Verontschuldigd: Mevrouw de Gouverneur

(*) Zij waren tijdens de raadsvergadering fysiek niet aanwezig in het provinciehuis, maar namen van thuis uit digitaal deel aan de vergadering (inclusief de stemmingen).

De raad is bijeen in openbare vergadering.

OPENBARE VERGADERING

VOORZITTER.- Goedemiddag allemaal. Allemaal welkom op het vervolg van onze provincieraad van 4 december. Ik heb de verontschuldigen van mevrouw de gouverneur en de heer Vandendriessche, die zal iets later komen. Een kwartiertje, dacht ik ongeveer, een kwartiertje, half uurtje, wij zullen wel zien wanneer hij verschijnt.

Kort toch nog even een aantal afspraken voor de stemming goed te laten verlopen. Op ABM staan de stemmings in een andere volgorde dan op uw blad, dus u moet heel goed kijken naar het nummer. Voor de stemming zal ik ook altijd het nummer geven, maar wij beginnen bijvoorbeeld met punt 4/10, dat is strakjes na alle uiteenzettingen en alle tussenkomsten van de provincieraadvoorzitters, maar wij beginnen eigenlijk met punt 4/10, die staat bijna helemaal onderaan op die pagina, dus die staan niet in volgorde, dus we moeten goed kijken naar de nummers en ik zal ook nog duidelijk zeggen naar welk nummer wij zullen stemmen.

Goed, wij gaan van start, want er is heel wat werk op de plank. Wij starten met de toelichting van gedeputeerde Lemmens. Gedeputeerde, aan u het woord.

De heer LEMMENS, gedeputeerde. - Voorzitter, collega's, geachte raadsleden. Het is een uitdaging om een nieuwe toekomstige begroting op te stellen in een jaar, waarbij de lopende cijfers van kwartaal tot kwartaal moesten bijgesteld worden. En toch zijn wij hier als deputatie in geslaagd, waarbij wij toch ook financiële armslag houden. Dit was geen evidentie, want uiteindelijk bedraagt de kost van de gezondheids crisis zo'n 6,4 miljoen EUR voor onze provincie. Het leeuwendeel daarvan zijn inkomsten die wij derven, maar ook hebben wij extra uitgaven gedaan voor bijvoorbeeld de aankoop van veiligheidsmateriaal. Een groot deel van deze gedeerde inkomsten zijn huur- en concessiekwijtscheldingen, die de provincie heeft toegezegd, zoals bijvoorbeeld voor het Sportpaleis, ook voor Tomorrowland, ook voor de Kathedraal enzovoort, enzovoort. Wij hebben dat hier al toegelicht. Op deze manier hebben wij zuurstof bijgepompt, die nodig was om de eerste schokken van de crisis te kunnen verwerken. Wij hebben ingegrepen waar nodig en dit vanuit de overtuiging dat het beste beleid, in tijden als deze, niet altijd een ad-hocbeleid is, waarbij men kort op de bal speelt met het risico dat de waan van de dag de visie vertroebelt, maar vooral dat men daarbij blijft inzetten op structureel beleid op middellange en lange termijn. Het is dan ook dankzij dit beleid dat wij nu dus de armslag hebben om in 2021 een begroting voor te leggen met investeringen.

Daarbij kiezen wij als bestuurders voor een langetermijndoorsart en transitieplan, complementair aan de andere overheden. Zo kunnen wij voluit de kar trekken van een herstartplan voor de toerismesector van de provincie Antwerpen en dat wij ondanks corona investeringen kunnen doen heeft in al deze tijden een enorme meerwaarde. Tijdens de toelichting zullen wij de investeringen in detail toelichten.

Desalniettemin blijven wij natuurlijk ook waakzaam voor de onzekerheid die de onduidelijke toekomstperspectieven ons brengen. Wij moeten ons voor de weerslag wapenen en daarom wordt de financiële stand van zaken nog strikter opgevolgd dan vroeger, wat nodig is in deze tijden van negatieve intrestvoeten en de economische onzekerheid als gevolg van de covidpandemie. Collega-gedeputeerde Caluwé zal u daar straks meer over vertellen en daarbij laten wij ons meerjarenplan niet los.

Integendeel. Paradoxaal staat deze crisis ons toe om de proef op de som te nemen van de robuustheid van ons meerjarenplan. En ik denk dat wij kunnen stellen dat het deze test goed doorstaat. Met de keuzes die wij voor het reguliere beleid van de komende jaren hebben gemaakt, hebben wij goede instrumenten in handen om een antwoord te geven op de crisis. Een concreet voorbeeld: ons vergunningenbeleid, dat in het meerjarenplan als een speerpunt naar voren is geschoven. Ons vergunningenbeleid hebben wij de voorbije maanden sterk ingezet in de strijd tegen corona. Onze diensten hebben in recordtijd van amper enkele luttele weken grote dossiers weten te verwerken, onder meer Pfizer en Janssens Farmaceutica. Fabrieken waar momenteel op grote schaal covid-19-vaccins worden geproduceerd. Ook de recent afgeleverde vergunning van Vaccinopolis van de Universiteit Antwerpen is hier een voorbeeld van. Dit was mogelijk door een intensieve samenwerking en afstemming tussen onze mensen en de verschillende Vlaamse adviesinstanties, waarvoor mijn dank. Wij zullen de ondersteuning van deze processen, die bij de omgevingsvergunningen te pas komen, in 2021 intensiveren.

Een ander voorbeeld is de aanpak bij de groendomeinen. De coronacrisis toonde immers aan dat mensen meer dan ooit nood hebben aan een actieve natuurbeleving en hoe belangrijk het is voor het algemeen welzijn dat het publiek toegang heeft tot groene ruimte, zoals onze groene recreatiedomeinen. Het departement Vrije Tijd zet daarom de uitgezette koers voort van een uitgesproken publieksgerichte aanpak geënt op kwaliteitsverhoging en een uitbreiding van een belevings- en educatief aanbod voor het groeiend aantal bezoekers.

Tot slot wil ik ook verwijzen naar onze keuze in het meerjarenplan om in te zetten op digitalisering. Dankzij deze digitalisering is er een goede werking van de provinciale departementen gewaarborgd. In de provincieraad ontmoeten wij elkaar of stemmen wij inmiddels wel in levende lijve, als online of in hybride vorm. Wij willen deze hybride optie in de hele organisatie verder uitrollen nu het thuis- en flexibel telewerken versneld geconsolideerd wordt in onze organisatie. Wij kunnen dit versneld doen doordat dit proces al bij de start van de legislatuur verankerd was in het meerjarenplan. Het geluk dat wij ons enkele maanden geleden bij de start van de lockdown vrijwel direct zo goed konden organiseren is dus de vrucht van de zucht naar innovatie die ons mensen drijft.

In alle aspecten van ons bestaan speelt technologie trouwens een steeds meer belangrijke rol. Ook in het streven naar een meer duurzame wereld nemen techniek, technologie en wetenschappen een sleutelrol in. Dat zien wij in ons klimaatbeleid, in ons waterbeleid en bij de aanplant van bossen, de aanleg van fietsostrades, bij het beheer van het pensioenfonds, bij het landbouwbeleid waar wij ook de korte keten veel aandacht geven, bij bouwprojecten en de aankoop van ICT-materiaal. Maar uiteraard moet je er als organisatie over waken dat je geen versnippering krijgt. Je moet ervoor zorgen dat duurzaamheid in een

gemeenschappelijk onderliggend verhaal verankerd is en door de hele organisatie gedragen wordt. Daartoe zijn de SDG's een dankbaar instrument, die in 2021 verder ontwikkeld zullen worden. In 2021 zal er niet alleen in de A-deputatie-besluiten, maar ook in de provincieraadbesluiten een link gelegd worden naar de SDG's. Met deze begroting, maar ook met de besprekingen van vandaag en de komende dagen, doen we trouwens een mooie bijdrage aan SDG 16 en 17 en subdoelstellingen met name doeltreffende verantwoordelijke en transparante instellingen ontwikkelen op alle niveaus en beleidscoherente voor duurzame ontwikkeling versterken. Collega's, wij gaan hier straks over debatteren.

In elk geval, collega's, wil ik toch nog eerst onze administratie bedanken met de griffier en de financiële beheerder, ook het managementteam, die ons toch weer op een enorme manier hebben geholpen bij het tot stand komen van deze begroting. Griffier en al uw mensen: dank daarvoor. Ik hoop in elk geval op een goed debat in een constructieve sfeer en ik geef graag het woord aan collega Caluwé.

Dank u wel.

VOORZITTER.- Dank u wel, gedeputeerde Lemmens. En zoals het hoort, geeft de gedeputeerde het goede voorbeeld om juist in de tijd, die hij toegewezen kreeg, te blijven, dus als iedereen zo is, dan zal het allemaal vlot verlopen. Gedeputeerde Caluwé, aan u het woord.

Tijdens de tussenkomst van de gedeputeerde worden begeleidende slides getoond.

De heer CALUWE, gedeputeerde.- Collega's, ik zal jullie snel ook nog even door het financiële luik loodsen, maar ik denk dat jullie inderdaad wel snel bij kan zijn en er staat wel heel wat op ons programma, nog verder, dus hoeft ik mijn tijd niet volledig te benemen. Ik kan er snel mee zijn, want collega Lemmens heeft terecht al gezegd dat één van onze belangrijkste bekommernissen door het hele beleid doorspeelde in de voorbije maanden, dat dit ook zo was voor het opstellen van onze begroting, de aanpassingen die wij moeten doen aan het meerjarenplan voor 2021, met name de effecten van corona. Zoals collega al gezegd heeft, kan de impact ten gevolge van corona, Covid, op onze financiën voor 2020 ingeschat worden op 6,4 miljoen EUR, voornamelijk door minder inkomsten bij onze recreatiedomeinen en tegemoetkomingen ten aanzien van al die, op één of andere manier, bij ons concessiehouder, leverancier en dergelijke was, in totaliteit 6,4 miljoen, dat is om dat in te schatten, dat is ongeveer 3% van wat de provincie betekent van onze uitgaven of inkomsten. Wij veronderstellen dat wij dit zeker ook in 2021 gaan nodig hebben, vandaar dat wij in onze totale meerjarenbegroting ervoor gezorgd hebben dat wij steeds een kasoverschot in onze huidige planning hebben van meer dan 6 miljoen.

En dat dieptepunt, dat doet zich voor in 2023, dan zouden wij volgens de huidige plannen maar 6,8 miljoen over hebben, maar anderzijds gaan wij er wel vanuit dat wij wellicht toch wat minder uitgaven, extra inkomsten zullen hebben in 2020 en zullen wij dat zien, eens dat wij onze rekening opgemaakt hebben in het begin van volgend jaar, zodanig dat wij ons nu al voorgenomen hebben om hoe dan ook in februari een evaluatie te houden, te kijken van als dat overschot er is, hoe dat wij dat dan op een goede manier kunnen besteden in

functie van wat er voorgesteld wordt met betrekking tot relance en waar dat wij kunnen inspelen op Vlaams en Europees beleid enerzijds en anderzijds toch nog een slag om de arm houden, mochten wij merken dat de Covid-crisis toch nog dieper ingrijpt. Een grote onbekende is of het effect heeft op onze belastinginkomsten. Tot dit moment stellen wij dat niet vast, maar het zou toch kunnen dat wij in het begin van het jaar, dat wij daar toch moeten kijken of we dat op een juiste manier inschatten. Op dit moment is dit een onbekende, dat wij op dat ogenblik zullen zien hoe dat wij er mee omgaan.

En dan kom ik tot de verschillende overzichten die u kent, het totale evenwicht en dus je ziet daarin 2023 het getal waar dat wij zeker boven moeten blijven. Voor degenen die vragen heeft met betrekking tot dat hoge cijfer in 2020, dat is een eenmalige operatie. Wij hadden geld opzij gezet voor het pensioenfonds van de statutairen, dat stond bij de bestemde gelden op onze balans, wij hebben dat nu overgedragen naar een afzonderlijk pensioenfonds, maar daarvoor moesten wij dat één jaar binnentrekken in onze begroting, vandaar dat je daar dat grote bedrag aan uitgaven ziet in 2020. Hier zie je het overzicht van onze exploitatie-uitgaven en inkomsten voor de periode tot het einde van de meerjarenbegroting. Volgens de begroting 2020 liggen onze uitgaven wat hoger dan onze ontvangsten, terwijl de cijfers daarvoor rekeningcijfers zijn, de verwachting is dat op de rekening dat toch iets naar omlaag zal halen. En dan is voor het overige een overzicht van datgene wat u kent, wat ook is aangegeven bij de voorstelling in de Verenigde Raadscommissies, het feit dat de verdeling van onze ontvangsten en dat wij dus grotendeels onze inkomsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing halen voor bijna twee derde, één derde komt uit onze eigen belastingen, de verdeling van de ontvangsten, je ziet dat dat relatief elk jaar gelijk blijft, de verdeling over de verschillende categorieën van de uitgaven en tenslotte de verdeling van de investeringen per categorie, waar overduidelijk de fietsostrades als belangrijkste investeringspost er voor onze provincie uitschieten.

Tot daar, heel kort, een overzicht van het financiële luik.

VOORZITTER.- Dank u wel, gedeputeerde Caluwé. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Colson.

Mevrouw COLSON.- Goedemiddag. Geachte voorzitter, geachte leden van de deputatie, collega's, ook de collega's thuis uiteraard. Budgetbesprekingen. Elk jaar kijk ik dan uit naar de verkiezing van het woord van het jaar. De afgelopen jaren verwerkte ik dan dit bijzondere woord met een kwinkslag en een toespraak of een tussenkomst voor de budgetbesprekingen. Dit jaar laat die bekendmaking echter op zich wachten tot 15 december. Maar geen nood, aangezien 15 van die 20 kanshebbers aan Covid-19 gerelateerd zijn, is de kans groot dat ik het winnende woord toch nog te berde zal brengen. Maar dit keer niet met volle goesting. Integendeel, ik mijd het woord waarschijnlijk liever. Het betreffen immers termen die wij ons dit jaar tegen wil en dank eigen hebben gemaakt, erin gedramd in elke nieuwsuitzending of in elke dagelijkse update over de coronacijfers om elf uur. Tiener of tachtiger, iedereen kent ze. Ik probeer ze dus, zoals beloofd, te vermijden. Ik ben er zeker van dat ze in de komende dagen nog meer dan genoeg zullen terugkomen. 2020, wat een jaar, misschien denkt u nu: eentje om zo snel mogelijk te vergeten of

misschien wel een jaar om te koesteren. Een jaar om te koesteren, want wij hebben allemaal terug leren genieten van de allerkleinste dingen. We hebben allemaal een beetje meer tijd gekregen om te delen met onze gezinnen. Quality time, die ik dan toch ten volle heb proberen te benutten.

Er hebben zich opportuniteiten voorgedaan, die op termijn kunnen ombuigen tot winst. Zo hebben wij massaal leren online werken, wat weliswaar in combinatie met kantoorwerk, zowel op vlak van levenskwaliteit, mobiliteit en leefmilieu, zowel persoonlijk als maatschappelijk zijn vruchten zal kunnen afwerpen. Maar ook hebben wij onze mooie natuur weten waarderen. Mensen ontdekten op grote schaal onze groen- en recreatiedomeinen, bossen, trage wegen. Zij brachten een herwonnen tijd door op ons tiptop wandel- en fietsknooppuntennetwerk of ons fietsostradenetwerk. Wij zijn ons nog bewuster geworden van woonkwaliteit, zowel op het microniveau van ons eigen huis, als het macroniveau van de ruimtelijke kwaliteit van onze buurt, dorp of stad. Nou ja, zoals ik al zei, ook wel een jaar om snel terug te vergeten. Geen Tomorrowland, geen Pennenzakkenrock, geen optredens in het Sportpaleis, zelfs soms geen museabezoeken, maar vooral ook een jaar zonder barbecues met vrienden, zonder onze vele sociale contacten en nu nog erger: zonder kerst in die ruimere familiekring. Heel moeilijk voor ons als Vlaming, het druist volledig in tegen onze natuur. Maar goed, wij zijn nog gezond en wel, gelukkig maar.

Onze provincie, alle diensten en het provinciaal bestuur heeft zich echter heel wendbaar getoond. Onze dienst ICT heeft vele versnellingen hoger geschakeld om volledige digitale commissies en provincieraden mogelijk te maken met digitale stemmingen. En ook nu nog verwelkomt de heer Scheefhals ons elke keer opnieuw even vriendelijk en helpt ons met evenveel geduld, online bij de commissies of bij de provincieraad, waarvoor wij hem en uiteraard de hele dienst uitvoerig willen blijven bedanken. Maar ook op andere vlakken werd er heel snel geschakeld. De provincie fungeerde als organisator van de groepsaankoop mondkmaskers, om zo ook de noodzakelijke ondersteuning te bieden aan onze lokale besturen. Gouverneur Kinsbergencentrum werd omgevormd tot triagepost en ook konden wij onze steentje bijdragen in de opvang van slachtoffers van intrafamiliaal geweld en misschien kan nu zelfs in de komende maanden Campus Vesta wel een rol spelen in die vaccinatiecampagne.

Maar ook op vele andere gebieden heeft de provincie haar duidelijke meerwaarde gehad tijdens de afgelopen maanden. Misschien kon u het zelf vaststellen en ik heb er zonet al kort naar verwezen, maar het was bijzonder druk op onze fietsostrades. De keuze die dit bestuur maakte om de investeringsbudgetten voor fietsinfrastructuur te verhogen tot 117 miljoen EUR als totaalbudget voor deze legislatuur is meer dan terecht. Ook al tijdens de Verenigde Raadscommissie licht de gedeputeerde Lemmens ons nog in over het stijgend aantal fietsers, die door de meetpunten vastgesteld wordt. Misschien is dit wel de klik, die vele mensen nodig hadden, om de omschakeling te maken naar woon-werkverkeer met de fiets. Collega Nathalie Cuylaerts komt hier later in deze budgetbesprekingen nog dieper op terug.

En dan waren er nog onze groendomeinen en parken. Reisbeperkingen zoals reisverboden, de zwembadverkoop die boomde, maar onze provinciale domeinen met zwemvijvers bleken ook nu nog of nu weer een grote trekpleister. Ook daar kunnen we in de toekomst nog meer inzetten op laagdrempelig toerisme. Er is werk aan de winkel. Aanvullend op de herstelplannen en initiatieven die door andere overheden uitgewerkt worden, dragen wij ook, zowel met maatregelen, als met communicatie, bij tot ondersteuning van ons economisch weefsel. De provincie lanceerde de campagne 'Tuurlijk Da' om de Antwerpse handelaars en horeca te ondersteunen. Maar de tweede lockdown kwam misschien nog sneller dan verwacht en we hadden zelfs met zijn allen gehoopt dat deze zou wegblijven. Later in deze budgetbesprekingen zal ook collega Linda Lauwers nog dieper ingaan op een relanceplan voor toerisme, want het is duidelijk dat daar heel wat troeven liggen voor onze provincie.

En om af te sluiten: een andere sleutel om mee te werken aan de heropbouw is inzetten op educatie. Wij blijven ons met het provinciaal onderwijs richten op industrie en bedrijfswereld. Ook in het provinciaal onderwijs zijn heel wat inspanningen geleverd in de afgelopen weken en maanden om toch maar die scholen te kunnen openhouden. En vooral ook is er gewerkt aan heel wat nieuwe lesvormen met als doel elke leerling te kunnen bereiken. Daarom wil ik graag onze gedeputeerde bedanken, maar ook de diensten, directies en leerkrachten. Wij juichen daarnaast ook toe dat er sterk geïnvesteerd zal worden in schoolinfrastructuur. Investerings zijn immers een krachtig antwoord op een economie die zuurstof nodig heeft. En vanuit onze fractie zijn wij blij dat het provinciebestuur ook de keuze maakt om deze in te bedden in de meerjarenplanning, wat de beste garantie is op een gedegen langetermijnvisie en het laat het ook toe om de herstelmaatregelen structureel te verankeren in de werking. Kortom, het was een moeilijk jaar. En ook de komende maanden blijven nog een uitdaging, maar het is duidelijk dat investeren de beste relance zal zijn. Op onze steun kunnen jullie alvast rekenen.

Ik dank u.

VOORZITTER.- Dank u wel, mevrouw Colson. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Weckhuysen.

Mevrouw WECKHUYSEN.- Goedemiddag allemaal, voorzitter, ondervoorzitter, leden van de deputatie, collega's. Mevrouw Colson heeft het inderdaad al mooi beklemtoond: het was meer dan een bijzonder jaar en het waren wel heel bijzondere omstandigheden om deze budgetbesprekingen in ons midden voor te bereiden. Ik wil ook op mijn beurt namens onze fractie in eerste instantie alle mensen van ICT bedanken, die ons altijd zo goed bijstaan bij alle digitale vergaderingen, die wij kunnen bijwonen op een veilige en gezonde manier en alle ondersteuning daarbij: een hele grote dank je wel daarvoor.

Nu wat betreft meerjarenplanning en budget dat vandaag en de komende dagen hier ruim zal besproken worden, onze fractie is daarvan best tevreden dat dit een weerspiegeling is van ons programma en van het bestuursakkoord. Vlaanderen heeft de relevantie van de provincie als bestuursniveau erkend en het is nu aan ons om alle kansen hierin te grijpen om

Vlaanderen verder te overtuigen dat de provincie op vele vlakken een rol kan spelen. En het voorbije jaar heeft dit nog maar eens bevestigd. Wij vinden het heel belangrijk dat de provincie in deze turbulente tijden zelf financieel gezond kan blijven en niet steeds bij de hogere overheid moet aankloppen voor extra geld. Met de middelen waarover de provincie wel kan beschikken, vinden wij dat een evenwichtig voorstel van meerjarenplanning aan de raad voorligt.

Op dit ogenblik moeten wij natuurlijk het beleid uitrollen, de lijnen werden getekend, maar de gekende corona-actualiteit noopt soms tot aanpassing van de accenten. Het is positief dat dit bestuur op een goed doordachte manier voldoende budgetten blijft inzetten voor flankerend onderwijs, arbeidsmarkt en economisch beleid. In coronatijd zijn de juiste keuzes gemaakt, bijvoorbeeld leerachterstand voorkomen door zomerscholen. De snelle schakeling naar de ondersteuning van de lokale besturen die een zomerschool wilden organiseren, illustreert de flexibiliteit van ons bestuur, wanneer het nodig is. Corona heeft ook aangetoond dat het belangrijk is om in te zetten op levenslang leren, want heel wat mensen zijn tijdens de lockdown opnieuw beginnen studeren of hebben zelfs beslist hun carrière een andere wending te geven. Meer jongeren vroeger laten kennismaken met knelpuntberoepen en -sectoren is noodzakelijk om de meest kwetsbaren een goede kans te bieden op onze altijd maar veranderende arbeidsmarkt. Daarom is het goed dat een project zoals 'Trampoline' in deze moeilijke tijden toch is kunnen opstarten. Net nu hebben de kwetsbare kinderen dat het meeste nodig.

Minstens even belangrijk, na het leren, is natuurlijk ruimte hebben om te kunnen ondernemen. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat de land- en tuinbouw belangrijke economische sectoren zijn in onze provincie en dus ook daarvoor de nodige ruimte nodig hebben. Het is heel positief dat extra middelen worden vrijgemaakt voor de belangrijke investeringen in het havencentrum. Wij doen als fractie ook graag een oproep om, als wij de financiële ruimte hebben, op een verstandige manier mee te werken aan de Europese en Vlaamse relanceplannen.

Dan de coronacrisis heeft duidelijk gemaakt welke accenten belangrijk zijn. En natuurlijk wij kunnen er niet omheen, zeker de zorgsector springt eruit. Wij moeten ook als provincie bekijken hoe wij de zorgsector kunnen versterken, door te onderzoeken hoe wij voldoende mensen kunnen leiden naar de zorgsector, hoe wij innovatie in de zorg kunnen ondersteunen, niet alleen op het voor de hand liggende technisch vlak, maar ook op het gebied van de arbeidsorganisatie en hoe wij interprofessioneel samenwerken kunnen stimuleren. Het Gouverneur Kinsbergencentrum zal natuurlijk bij dat alles een belangrijke rol kunnen spelen.

Voor het dorpenbeleid is in onze provincie een zeer belangrijke taak weggelegd, want op dit ogenblik is de provincie de enige overheid, die dit soort beleid voert. Een aanpak, die inzet op zeer lokale noden en die staat voor maatwerk dicht bij de burger. Zonder de provincie worden onze lokale besturen op dat vlak in de steek gelaten. Het concept 'Zorgzame Dorpen' moet in het plattelandsbeleid versneld worden uitgerold. De inzet van vrijwilligers moet hier nog een meer centrale plaats krijgen om ook de professionelen in de zorg te ontlasten. De effecten van plattelandsbeleid zijn in verschillende dorpen

zichtbaar, maar het is belangrijk, nu meer dan ooit, om snel in meer dorpen aan de slag te gaan.

Wij zijn ook tevreden dat wij duurzaamheid terugvinden als rode draad doorheen het beleid, zowel wat betreft het eigen patrimonium, het beleid omtrent kwaliteit van woningen en woonomgevingen met voldoende groen en in het beleid omtrent mobiliteit, waar de fietsostrades natuurlijk een prachtig voorbeeld van zijn. De keuzes die op deze vlakken zijn gemaakt, zijn nu des te relevanter in tijden van corona. Ik wil nog eens benadrukken dat woonomgeving voor veel gezinnen een knelpunt was in deze coronatijden. Gezinnen zijn veel thuis, ook om te werken en te leren. Gelukkig bieden onze provinciale domeinen voldoende mogelijkheden om eens een frisse neus te halen.

Ik kan dan ook besluiten dat wij zeer tevreden zijn met dit voorstel van budget en meerjarenplanning om met de beperkte budgettaire middelen, waarover onze provincie als bestuursniveau beschikt, toch de ambities kan waarmaken en ik wil zeker iedereen bedanken, dat hieraan heeft meegewerkt.

Dank je wel.

Applaus

VOORZITTER.- Dank u wel, mevrouw Weckhuysen. Dan geef ik graag het woord aan mijnheer Valkeniers.

De heer VALKENIERS.- Voorzitter, ondervoorzitter, dames en heren, gedeputeerden, collega-raadsleden en medewerkers van deze corona. "Elk nadeel heb zijn voordeel". Bij mijn eerste toespraak vorig jaar, was de vraag voor de provincie: to be or not to be. Intussen, de verkiezingen allang vergeten en de verschillende kibbelkabinetten geïnstalleerd zijnde, is het antwoord vandaag alleszins: to be. Mag ik, mogen wij er vanuit gaan dat de rust nu weergekeerd is voor de provincie? En dat het, door de Vlaamse regering goedgekeurde, voorstel van minister Bart Somers over regiovorming binnen of over de provincies hier geen roet in het eten gooit of een stommelingse voorafname wordt van een nieuwe invraagstelling van de provincie.

Mijnheer de gedeputeerde Lemmens, het minste dat je inderdaad kan zeggen is dat het beleidsjaar 2020 tumultueus verlopen is. Afkomstig uit China, het land van de grote roerganger en afgod van het Westen Xi Jinping, heeft onze doorgedraaide geglobaliseerde wereld het covid-19-virus naar onze contreien overgebracht. Het bewijst alleen maar dat het niet alleen drie wijzen zijn, die uit het oosten komen en dat een glazen bol ook bij het management van de provincie een wel gekomen iets zou zijn. Maar om het met de woorden, de wijze woorden van een geboren optimist en grootste voetbalfilosoof uit onze noordelijke Nederlanden, Johan Cruijff, te zeggen: "Elk nadeel heb zijn voordeel".

Zo goed als heel 2020 worden wij nu al bestookt met een van de grootste gezondheids- en dus ook sociale economische en culturele crisissen sinds WOII. De cijfers die wij hier

regelmatig te horen krijgen van mevrouw de gouverneur zijn alleszins hallucinant. Sinds de tweede, of is het voor Antwerpen de derde golf, kent iedereen wel in zijn kennissenkring iemand die geïnfecteerd werd door de pandemie of erger. Wij kunnen alleen maar werken, hopen, en wat mij betreft bidden dat wij er in 2021 zo snel mogelijk vanaf geraken. Maar: "Elk nadeel heb inderdaad zijn voordeel". Het nadeel van Covid-19 heeft als voordeel dat de provincie Antwerpen en haar instellingen zich op een gedegen manier profileren en waar mogelijk leemten opvullen van de kibbelende federale en regionale overheden en de al even kibbelende of zelfs opdringerige medische specialisten. Onze dank daarvoor. Ook dank aan de griffier en alle medewerkers van de provincie, die van hieruit of van thuis uit of van waar ook, hun job naar perfectie hebben uitgevoerd. Ook in het bijzonder aan de ICT-afdeling, die ervoor gezorgd heeft dat het digitale en of hybride vergaderingen, hoewel minder leuk, toch zeker zo goed verliepen als de reële vergaderingen. Ik zal een Paljas drinken op jullie aller welzijn. Maar helaas niet in het café. Niet in een restaurant, die moeten nog steeds dicht blijven, al dan niet als schokeffect.

Het Vlaams Belang heeft vorig jaar het meerjarenplan en budget niet goedgekeurd, maar zich om de toen gegeven redenen onthouden. Ook dit jaar geeft het rapport van het Rekenhof ons helaas weinig munitie om die cijfers af te keuren. Als Vlaamse nationalistische oppositiepartij zou ik bijna zeggen: weer een Belgische instelling waar je niet op kunt rekenen, dat Rekenhof. En toch, toch zal u begrijpen dat onze houding in deze niet gewijzigd is, maar: "Elk nadeel heb zijn voordeel". Een onthouding is een weergave van het voordeel van de twijfel. Twijfel met hoeveel die 6,4 miljoen EUR geleden schade als gevolg van de coronacrisis zal toenemen in de tweede golf of over de jaarwende heen. Twijfel over hoeveel meer gemiste ontvangsten erbij zullen komen en hoeveel meer goed besteedde hulpmaatregelen de provincie zal moeten nemen. Hoe dan ook, is dit ten dele gevolg van soms disproportionele of zelfs domme maatregelen, opgelegd door de andere overheden. Laat mij het noemen: een beetje populistisch, waarom niet? Deels in rook opgegaan geld. Tiens, waar en wanneer en van wie hebben wij dat nog gehoord? In rook opgegaan geld.

Wij hopen uit de grond van ons hart, mijnheer de gedeputeerde Caluwé, dat de vijf oplossingen die u voorstelt om de crisis te lijf te gaan, dat die zullen volstaan. En read my lips: no new taxes. Maar ook hier hebben wij onze ernstige twijfels. Benieuwd in alle geval naar de evaluaties volgend jaar. Het zwakke punt is en blijft, wat ik ook vorig jaar de achillespees noemde, dat de provincie voor heel wat inkomsten rekent op die hogere overheden, de EU en Vlaanderen, die zelf tot over hun oren in de coronapuree zitten. Op dat moment zullen jullie, als elke goede huisvader, met een plan B moeten afkomen. De Vlaamse tussenkomst die je onder andere nodig hebt voor de voornaamste investeringsposten, ambitieuze fietsinfrastructuur van de provincie en jawel "Elk nadeel heb zijn voordeel".

Geloof het of niet, die coronacrisis heeft zelfs mij, net als zovelen op de elektrische fiets gekregen. De klik, mevrouw Colson. En toch, en toch blijf ik evenzeer fervent stapper. Bij mijn vraag van vorig jaar om alle mobiliteitsplannen en werd, bij alle mobiliteitsplannen werkende stappers niet te vergeten. Voor hen wordt het helaas er niet altijd veiliger op. Dat brengt mij bij de vele plannen rond duurzame mobiliteit, ruimte, grond en ondergrond

en groen beleid en groen gebruik. Als terecht grote dada's van de provincie en van mevrouw de gouverneur, zoals vorige vrijdag nog uit de inspirerende sessie bleek. Goed rentmeesterschap van de wereld waarin wij en de komende generaties leven is een opdracht voor elke dag.

Alle 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen zijn daar een leidraad en iedereen zal natuurlijk wel uitkijken naar bijvoorbeeld functioneel ecologische netwerken en andere projecten Groen Kruis, ecologische recreatieve en blauwe verbindingen, kortom een groene corridor ten oosten van Antwerpen. Je zou bijna denken dat het een blauw-groene coalitie is. Maar laat die projecten alstublieft alle belanghebbenden ten goede komen, dames en heren, gedeputeerden, de mens moet, het mag, het mag inderdaad niet uitmonden in het project grote kuis. De mens moet ten dienste staan van de natuur, opdat de natuur ten dienste kan staan van de mens.

Mijnheer Lemmens, het fort van uw tussenkomst in de Verenigde Raadscommissie van 11 november laatst ging over personeel. Ik ga er vanuit dat iedereen akkoord is dat personeel de ruggengraat van elk goed functionerend bedrijf is, intern en extern personeelsverloop is vandaag meer dan ooit een gegeven. Change, verandering, die binnen de perken is, maakt een mens en een bedrijf weerbaar. Het geeft extra uitdagingen en houdt een bedrijf en de menselijke geest fit. Ik hoop dus echt dat wij ons geen zorgen te maken om de vele toppers, die de provincie verlaten hebben de laatste tijd en nog zullen verlaten, ik denk aan de leidinggevende van Vesta, de Warande, Zilvermeer, de griffier, dat lijkt mij een uitdaging, die eens meer in detail aan de raadsleden moet toegelicht worden.

Dames en heren, collega's, Johan Cruijff wist natuurlijk zeer goed dat ook elk voordeel zijn nadeel heb. In een tijdsbestek van 10 minuten kan niet elk punt van het meerjarenplan en vaststelling van kredieten 2021 uit de doeken gedaan worden. Ik denk aan onderwijs en sociale economie, die de hoeksteen moeten worden van de maatschappij, die ook de zwaksten meetrekt in hun verhaal van levenslang leren en naar vermogen presteren. Of innovatie, waar de taak van de provincie kan zijn om accenten te leggen, die Antwerpen en Vlaanderen nog meer op de kaart zetten. Maar niet getreurd, met of zonder knuffelcontact zullen wij elkaar de komende maanden en jaren nog meer dan genoeg zien om onze oppositierol te spelen en kritisch het beleid te volgen, te controleren en af te keuren waar nodig of zelfs te steunen waar goed bevonden. Zoals eerder gezegd zullen wij nu het meerjarenplan en de kredieten 2021 niet goedkeuren, maar ons onthouden. "Elk nadeel heb immers zijn voordeel".

Applaus

VOORZITTER.- Dank u wel, mijnheer Valkeniers. De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer VANDENDRIESSCHE.- Geachte collega's, het is een open deur intrappen om te zeggen dat wij deze budgetbesprekingen aanvangen, in een bijzondere en voor ons stervelingen aan de 21^e eeuw, nooit geziene tijden. Wij zullen hier niet van wal steken met

theoretische beschouwingen over het oude versus het nieuwe normaal, maar feit is wel dat wij in een situatie terecht gekomen zijn, waarvan wij tot vorig jaar alleen maar dachten dat het tot ver vervlogen tijden in geschiedenisboeken op school behoorde. Een pandemie, was dat niet de plaag van Galenus, die 15 jaar lang het Romeinse Rijk teisterde en dat Romeinse soldaten doodziek naar de hoofdstad terugkeerden na de oorlog tegen de Parthen in Mesopotamië of was dat niet de Zwarte Dood, die door zogenaamde pestmeesters in Venetië met een snavelachtig masker werd bezworen. En die arme dokter Rieux in de grandioze roman 'La Peste' van Albert Camus, kon ik mij alleen maar voorstellen als een puur fictief personage in de middeleeuws aandoende omgeving van een ommuurde stad, waar de quarantaine nog werd afgedwongen door de stadspoorten te sluiten.

Maar ondertussen is het fenomeen pandemie een realiteit in onze hedendaagse leefwereld. Ze beheerst ons dagelijks bestaan en tast verschillende publieke instellingen aan. Ook onze provinciale overheid ontsnapt er niet aan. Tijdens vorige raden, in de Verenigde Raadscommissie hoorden wij al dat de financiële impact van de coronacrisis op de provinciale overheid geraamd kan worden op 6,4 miljoen EUR, maar daarmee hebben wij natuurlijk nog niets gezegd over de financiële gevolgen voor de burgers zelf en de rol die de provincie kan spelen om die bittere pil te verzachten. Dit laatste aspect is van primordiaal belang en verdient daarom extra aandacht op alle beleidsniveaus door alle beleidsmakers in dit land. De pandemie is niet langer een pagina in een handboek op de middelbare school, maar alweer, voor de zoveelste keer in de geschiedenis van de mensheid, bittere realiteit geworden.

Vanuit onze fractie willen wij dan ook allereerst focussen op twee essentiële aspecten, die zich nadrukkelijk gemanifesteerd hebben of zich nog steeds manifesteren in deze crisis. Dat is ten eerste de politieke schaal waar bepaalde evoluties zich voordoen en ten tweede het belang van een fundamentele relance. Ten eerste de problematiek van de schaal. De pandemie zelf is, hoe kan het ook anders in deze tijden, een geglobaliseerd gegeven. Maar wat de schaal op ons Antwerpse en Vlaamse niveau betreft, kunnen wij niet om de vaststelling heen dat onze gouverneur de afgelopen zomer het provinciale niveau willen nillens opnieuw op de kaart heeft gezet. En de manier waarop zij dat heeft gedaan, verdient veel lof. Zij toonde, op het moment dat vele bewindvoerders zich in een impasse leken te bevinden, krachtadig beleid. Zonder verpinken, recht door zee. Het was zeer moedig, maar vooral ook een bewijs van wat politiek leiderschap moet zijn, knopen doorhakken op basis van de beschikbare gegevens, een koers kiezen, de zeilen hijsen en de gekozen koers zo consequent mogelijk volgen. Onder meer door af en toe bij te sturen. Het is dat voorbeeld dat er uiteindelijk toe geleid heeft, dat er bij de bevolking een behoorlijk groot draagvlak is om nu met een relatief korte pijn deze tweede gedeeltelijke lockdown uit te zitten om op lange termijn opnieuw met onze medemensen van de mooie dingen van het leven te genieten.

Maar het optreden van de gouverneur legde ook een opvallende spagaat bloot, regelmatig werden wij geconfronteerd met provinciale maatregelen, die door de bestaande grenzen van de provinciale structuur buitenproportioneel waren voor de uithoeken van het hele grondgebied. Wat in de zomer op een gegeven moment in de stad Antwerpen gebeurde, was niet te vergelijken met wat in Arendonk, Balen of Westerlo gebeurde. De maatregelen op

provinciaal niveau waren zeer doortastend en effectief, waarvoor nogmaals alle krediet voor de gouverneur en ook verschillende provinciale diensten hier, maar ze legden wel pijnlijk bloot dat de provinciale schaal niet meer van de 21e eeuw is.

Zoals reeds tijdens vorige provincieraad vermeld, zijn we daarom als fractie heel tevreden met het initiatief van Vlaams minister Somers om stilaan werk te maken van een regiovorming in Vlaanderen. Maar wij hebben daar ook nog vele vragen bij. Eén van die vragen heeft betrekking op het feit hoe wij er deze keer voor kunnen zorgen dat de provincieraadsleden, die de eerste rechtstreeks betrokkenen zouden moeten zijn, kunnen participeren aan het debat. Het zou een serieuze verbetering zijn ten opzichte van de vorige interne staats hervorming van 2010, 2011, die volledig boven de hoofden van de provincieraden werd beslist. Het was al een vooruitgang om te horen dat de gouverneur er ook aan denkt om de deputatie te betrekken bij de totstandkoming van een advies voor de Vlaamse regering, maar vanuit een democratisch oogpunt stellen wij voor om ook de provincieraadsleden de komende jaren te betrekken bij dit proces. Wij komen erop terug tijdens de tussenkomsten.

Tweede puntje betreft een fundamentele relance. Naast opvallende conclusies in verband met de impact van de politieke schaal, waarop beslissingen genomen worden, moeten wij met zijn allen ook dringend aan de slag voor een relance van onze samenleving. Dat is op de eerste plaats een economisch vraagstuk, maar zoals de gouverneur vorige week stelde, zijn vrijheid, gezondheid en economie in een democratische rechtsstaat drie waarden die intrinsiek samenhangen. Er is, met andere woorden, geen hiërarchie mogelijk, want zij zijn aangewezen op elkaar. Vanuit de Groen-fractie willen wij de economische relance dan ook kaderen in de SDG's en op die manier, wat had u gedacht, een groene relance naar voren schuiven. Het provinciebestuur onderschrijft de SDG's en heeft ze, bij monde van gedeputeerde Lemmens, enkele weken geleden bij de toelichting van de cijfers, nadrukkelijk op de voorgrond geplaatst. Gedeputeerde Lemmens stelde dat de SDG's deel uitmaken van ons DNA, meer zijn dan labels, iets wat wij alleen maar kunnen toejuichen. Vanuit onze fractie zouden wij de basis van de SDG's willen inschakelen voor de relance van onze provincie.

Zoals ook de gouverneur tijdens haar rede vermeldde, linkte de Britse economieprofessor Kate Raworth van de universiteit van Oxford de SDG's aan een economisch model dat zij de donut-economie noemde. Dat model stelt een omkering van het economische denken centraal, een omkering waarbij de natuur niet langer de blinde vlek van het systeem is, maar er samen met de mens het hart van vormt. In tegenstelling tot de bestaande lineaire productie van grondstof over product naar afval, zet dit model volwaardig in op de circulaire economie, waarin reeds bij de productie wordt nagedacht over de manier waarop afvalstoffen als volwaardige grondstoffen worden ingezet. Door een beter gebruik van hulpbronnen zou het Europese bedrijfsleven jaarlijks 630 miljard EUR kunnen besparen. Zo lezen wij op de webpagina Ondernemen in de circulaire economie op de website van Vlaanderen, circulair.be. De donut van Raworth combineert bestaande meetbare indicatoren. De binnenring van de donut wordt gevormd door de SDG's, de buitenring wordt gevormd door de zogenaamde life support systems, zoals die door het gezaghebbende Stockholm Environment Institute werden vastgesteld. De binnenste ring van de donut is

met andere woorden het absolute sociale minimum, dat wat iedereen nodig heeft om fatsoenlijk te kunnen leven. De buitenste ring de ecologische begrenzing van de planeet. Als wij in het gat van de donut terecht komen is er armoede en tekort, als wij er buiten komen, nodeloos overschot en putten wij de wereld uit.

Lokale en bovenlokale politieke structuren zijn ideaal geplaatst om een dergelijke economie mee vorm te geven, omdat zij duidelijk de grenzen afbakenen van wat de samenleving aankan. Zo kunnen wij werk maken van een 21e-eeuwse economie met een eerlijke sociale basis voor iedereen en binnen veilige ecologische grenzen. De stad Amsterdam maakt er in haar beleid een stadsdonut van, wij kunnen er een provinciedonut van maken. Om nog even bij het voorbeeld van Amsterdam te blijven, de komende jaren gaat Amsterdam onder meer diverse materiaalstromen in kaart brengen van import tot verwerking om zo kostbare grondstoffen te kunnen behouden. Hogeschool van Amsterdam werkt met de bedenker van de donut, professor Raworth, samen om het economiecurriculum te vernieuwen. Wij stellen voor om ook onze hogere onderwijsinstellingen, zoals de AP-hogeschool te betrekken bij de uitwerking van een relancebeleid in onze provincie met de principes van de donut economics als leidraad. Het kan er voor zorgen dat wij als provinciaal of zo u wilt, regionaal niveau het heft in handen nemen voor een doorstart van initiatieven zoals de repaircafés, gereedschapsbibliotheken, deeldepots enzovoort.

In onze provincie heeft een APB zoals Kamp C, die boodschap volop begrepen. Door een uitwisseling van beleidsvisies tussen de verschillende APB's kunnen de ideeën zich in onze instelling verder verspreiden. Het departementshoofd Logistiek Karl Cools, die ook de dienst Architectuur en Vastgoed aanstuurt, vermeldde vorige week op de commissie dat zijn dienst geleidelijk aan accenten van duurzaam en circulair bouwen integreert in de projecten die onder hun verantwoordelijkheid vallen. Hij legde uit dat deze insteek volledig proactief vanuit de dienst zelf georganiseerd wordt, omdat circulair bouwen niet als beleidsdoelstelling in de werking van de dienst zit. Zijn departement heeft daarvoor geen specifieke budgetten. Zij maken gebruik van hun opleidingsbudget om een stuurgroep rond circulair bouwen te ondersteunen, die inmiddels met enkele experts van de VUB heeft samengezeten om enkele cases te analyseren. Knap werk van het betrokken departement, maar het is duidelijk dat ook de mensen op de vloer, de provinciale ambtenaren om een beleidsmatige visie vragen. Daar moeten wij, wat onze fractie betreft, dan ook naartoe: de ideeën rond circulair bouwen en werken, die nu bottom-up in deze organisatie leven, moeten wij beleidsmatige verankeren, opnemen in de politieke visie van het bestuur.

Vervolgens komen wij bij wat ik ondersteuning met maatschappelijke meerwaarde zou willen noemen. Gedeputeerde Caluwé wees al tijdens de provincieraad van 22 oktober op de financiële gevolgen van de coronacrisis voor de provincie als organisatie. Er werden serieuze verschillen genoteerd bij sommige APB's en ook bij enkele EVAP's. Het gaat dan specifiek om het wegvallen van opleidingen op Campus Vesta, het schrappen van Tomorrowland, het wegblijven van bezoekers in Zilvermeer en het PV in Malle. Het kwam neer op 4,3 miljoen EUR, die bij de APB's moesten worden bijgepast. APB's zijn afgelopen jaren immers afhankelijker geworden van de inkomsten, minder afhankelijk van, halen minder middelen uit de dotaties. Het is duidelijk dat wij de APB's moeten stutten om de verliezen dicht te rijden, er werd ook beslist om het sportpaleis 300.000 EUR, hockeyclub

Braxgata 100.000 EUR vrij te stellen van hun vergoeding, waardoor de financiële impact van de crisis neerkomt op 6,4 miljoen EUR.

De provincie heeft echter een traditie van zeer voorzichtig budgetteren, daardoor zitten wij toch al enkele jaren met een degelijk overschot in onze budgetten. Het riep soms de vraag op of wij wel voldoende investeren, maar in ieder geval bereiken wij toch momenteel nog in de meerjarenplanning een overschot van 2,4 miljoen EUR, onder meer door een bonus van 13,8 miljoen EUR op de jaarrekening van 2019. Voor de rest zien wij ook dat het gebudgetteerde overschot in 2021, 31 miljoen EUR, grotendeels wordt gerealiseerd door de ontvangsten op investeringen, 40 miljoen EUR, afkomstig uit de inkomsten, eenmalig, van de verkoop van de gebouwen van de AP-hogeschool en de Covelierssite. De provincie bouwt geleidelijk aan haar patrimonium af, de vraag stelt zich dus welk patrimonium willen wij in handen houden? Wat niet meer? Een debat lijkt zich toch daarover op te dringen.

Wat in 2021, vroeg de gedeputeerde van financiën zich af tijdens de Verenigde Raadscommissie? De APB's moeten gestut worden, dat is duidelijk en dus moeten er keuzes gemaakt worden en moet er bepaald worden wie het meeste krijgt. Daarvoor kan er naar de verliezen gekeken worden ...

VOORZITTER.-Mag ik vragen om stilaan af te ronden? U bent toch flink over tijd.

De heer VANDENDRIESSCHE.- Ja. Nog één minuutje. Er kan naar de verliezen gekeken worden, maar er kan ook een omgekeerde redenering gemaakt worden. Het komt erop neer om de winkel draaiende te houden in tijden dat er minder werk is of kijken wij naar voorstellen van management om een meerwaarde te betekenen voor de samenleving door bijvoorbeeld nieuwe initiatieven te lanceren in de grote tuinen van de groendomeinen, in een cultuurcentrum zoals de Warande, Kasteel zoals d'Ursel in Hingene.

Hopelijk komt er geen derde piek, de gouverneur sprak zelfs over een vierde piek, maar de hamvraag voor ons is: kiezen wij enkel voor het ondersteunen van de organisatie of gaan wij voor bijkomende investeringen binnen die takken van de organisatie die een maatschappelijke meerwaarde bieden.

Laatste puntje nog en daarmee rond ik af, voorzitter, is een voorstel tot een belastingvrijstelling voor openlucht recreatieve bedrijven. Zijn de relancemaatregelen nodig, zo lazen wij ook nog in de slides van gedeputeerde Caluwé? Wij hebben ons antwoord gegeven, ja, een groene relance is nodig, maar we denken ook dat wij een relancemaatregel kunnen doorvoeren via de belastingen. Vorig jaar hadden wij het nog over het feit dat die belastingen misschien aan een grondige herziening toe zijn. Wij hadden toen al vele vragen bij de vele rechtszaken die gestart waren, waardoor misschien toch wel de vraag rijst of er geen fiscaal legitimeitsprobleem voor deze provincie ontstaat in tijden waarin ook het bestaan van de provincies regelmatig in vraag wordt gesteld.

Dus om even kort nog toe te komen tot dit puntje van de vrijstelling, voorzitter, daarmee rond ik af, de provinciebelasting voor de bedrijven, die worden door veel bedrijven als een zoveelste administratieve last beschouwd. Ze starten rechtszaken op omwille van het

gelijkheidsprincipe, waar ook de openlucht recreatieve bedrijven onder vallen, maar wij zouden toch voorstellen om de zwaar getroffen toeristische sector te ondersteunen door die kleine impact van deze belasting, slechts 110,000 EUR of 0.29% van de inkomsten op de belastingen op de bedrijven, om die vrij te stellen en daarmee de campings en de kampeerterreinen een kleine duw in de rug te geven als ondersteuning van de toeristische sector in onze provincie. Voilà, voorzitter, ik rond af. In naam van de Groenfractie, ik hoop dat de komende dagen alvast veel boeiende debatten opleveren, ik kijk er alleszins naar uit.

VOORZITTER.-Dank u wel, mijnheer Vandendriessche. De heer Anciaux heeft het woord.

De heer ANCIAUX.- Voorzitter, ondervoorzitter, geachte leden van de deputatie, beste collega's. Eén derde van deze bestuursperiode zit erop. Wij bespreken vandaag en de volgende dagen de plannen en de ambities van dit provinciebestuur voor 2021, meer bepaald de daaraan gekoppelde kredieten. 2020 was natuurlijk, en ik ben zeker niet de eerste die dat zegt, een niet te voorspellen jaar. Dat er een coronapandemie en dan nog wel één van deze omvang, op ons zou afkomen, hadden wij vorig jaar in december natuurlijk niet kunnen voorspellen. Het covid-19 virus heeft ons leven en ook in beperkte mate weliswaar, een stuk van de provincie op zijn kop gezet. Maar er is ook nog leven na corona, dat hoop ik tenminste.

Bij de voorstelling van het bestuursakkoord, ongeveer twee jaar geleden, heeft de meerderheid zelf, in al haar gekende bescheidenheid, haar plan omschreven als ambitieus, duurzaam, efficiënt, dienstbaar en verbindend. Het blijft mooi. Twee jaar na de start van deze bestuursperiode beseffen wij dat er nog veel werk op de plank ligt om deze doelstelling te bereiken. Maar goed, je wordt niet afgerekend na twee jaar, maar na zes jaar. Vandaag beoordelen wij dus het bestuur op zijn meerjarenplan en meer bepaald op het budgetjaar 2021. En natuurlijk zal iedereen dat doen vanuit zijn politiek aanvoelen, zijn politiek denken, zijn of haar ideologische visie. De vraag die wij ons als fractie altijd stellen is hoe ver er met de cijfers echt rekening gehouden wordt of echt rekening gehouden is met de actuele noden en verzuchtingen van de inwoners en de bedrijven van onze provincie.

Collega Bakelants en ikzelf hebben de werking van de provincie, want wij zijn beiden nieuw hier in de raad, twee jaar geleden of de voorbije twee jaar goed leren kennen en ook waarderen. Ook al staat het afschaffen van de provincies, het is hier al aangekaart, in ons partijprogramma en wij zijn daar zeker niet de enige in, toch weten wij dat onze provinciale organisatie een goeddraaiend geheel is, waarvan wij de werking waarderen. En of die regiovorming in de toekomst zaken gaat veranderen, dat weten wij misschien voor de zomer.

Een exploitatiebudget van 192 miljoen en een investeringsbudget afgerond van 40 miljoen verdelen over de diverse diensten en onze talrijke APB's is natuurlijk geen sinecure. Dat de autofinancieringsmarge op het einde van de planperiode positief is, dat is goed, want anders wordt uw verhaal teruggestuurd, dan mag je opnieuw beginnen. Dus dat vinden wij oké en dat de schuld onder controle is, is natuurlijk ook goed. Algemeen kunnen wij stellen

dat de deputatie en al de medewerkers die er aan mee geholpen hebben, een vrij goed document opgemaakt hebben. Zeker de werking van de diverse APB's wordt en met voldoende middelen ondersteund, zodat die hun missie en visie kunnen realiseren. Om de provinciale organisatie en het dienstenaanbod van de burgers te financieren, gebruikt de provincie natuurlijk diverse subsidies, maar ook belastingen. En zoals wij al eens durven stellen in het verleden, dan ga ik terug doen, vindt de Open VLD-fractie het belastingluik niet goed. Maar daar verschieft u niet van.

Langs de inkomstzijde ligt de eigen financiering van het geheel veel te veel op de algemene provinciebelasting en de belasting op bedrijven, de bedrijfsruimte-oppervlakten eigenlijk. Beide belastingreglementen kunnen echt niet op onze steun rekenen. Wij zijn er echt niet blij mee en gelukkig is er al geen provinciale tolheffing. Alleszins, wie weet, ja? Daar komen collega Bakelants en ikzelf nog terug straks bij de behandeling van de diverse belastingreglementen. Open VLD pleit voor een grondige hervorming van onze belastingreglementen en meer bepaald de belasting op bedrijven en de algemene provinciebelastingen.

Zoals de gouverneur vrijdag in haar openingsrede vertelde en ik dank haar en de andere sprekers voor de interessante bijdragen afgelopen vrijdag, gaan wij als overheden in de toekomst toch veel meer sturend moeten belasten en sturend belastingen, daarmee bedoelen wij ook rekening houden dat de belasting meer gekoppeld wordt aan milieuklassen, gebaseerd wordt op energieverbruik, milieuschade mee in rekening wordt gebracht. Arbeid en ondernemen moeten veel minder zwaar belast worden. Gebruik van innovatieve technieken moet fiscaal aangemoedigd worden. De hogere overheden moeten dat meenemen in hun reglementen, maar misschien ook de provincies en wij kunnen ook onze gemeentes daartoe adviseren om dat ook te doen. Een efficiënt en duurzaam belastingreglement dringt zich dus op. Voor Open VLD moet dringend een vergelijkbare studie worden opgestart in functie van een grondige hervorming van onze belastingen.

Bij de start van deze legislatuur kondigden wij aan dat wij ons zouden focussen op de wijze van ondersteuning en samenwerking van de lokale besturen. De voorbije twee jaar heeft het provinciebestuur zich inderdaad in grote mate in deze ingespannen. Dat men echter vanaf volgend jaar eenzijdig de financiering van de streekontwikkeling hervormt, vinden wij wat contradictorisch met de intentie naar dienstbaarheid ten aanzien van de lokale besturen. Zonder afbreuk te willen doen aan andere departementen en werkingen ligt voor ons natuurlijk de focus op economie, innovatie, mobiliteit en dan de fietsostrades, omgeving, de gemeentes krijgen de ondersteuning voor wat betreft hun vragen inzake ruimtelijke ordening en waterlopen en dat juichen wij alleen maar toe. De streekontwikkeling, wij hebben vorig jaar ook de nota Ruimte besproken, waar wij een visie ontwikkelen over hoe de provincie pakweg over 50 jaar er zou moeten uitzien, anderzijds is die stopzetting van die subsidiëring van die streekplatformen voor ons toch een beetje een zwarte bladzijde binnen de totaliteit van de streekontwikkeling.

De werking en het aanbod van de provinciale recreatie- en groendomeinen, maar daar komen wij nog wel even op terug, één van de dagen, onderwijs en vorming, gaan wij ook een tussenkomst rond houden en wij willen zeker dat de aandacht voor alle vormen van

duurzaamheid, het verkleinen van de ecologische voetafdruk, streven naar gezonde lucht, leefbaarheid, een topprioriteit binnen het provinciale beleid blijft en wordt. De gehele provinciale organisatie moet in al zijn denken en doen deze thema's als eigenlijk een onweerstaanbare drang implementeren. En laatste topic is natuurlijk die belastingdruk en die belastingreglementen, maar ik denk dat ik daar al iets over gezegd had.

Gouverneur, maar ze is er niet, geachte voorzitter en ondervoorzitter, leden van de deputatie, collega's, er rest mij alleen nog om alle medewerkers die meegewerkt hebben aan de opmaak van deze documenten, meerjarenplan, en de kredieten '21 te bedanken voor het geleverde werk. Ik moet ook nog de ICT-diensten bedanken voor hun inspanningen die zij doen om deze vergadering mogelijk te maken en heel veel andere vergaderingen dit jaar, dus dank daarvoor. In de commissies kregen wij heel wat informatie over de cijfers, verdere technische analyses gaan wij tijdens deze debatten niet echt maken. Als wij nog vragen hebben, dan weten wij dat wij bij de administratie daarvoor terecht kunnen. Bij de eindstemming, donderdag, punt 4/5 zal de Open VLD-fractie zich onthouden.

Ik dank u.

VOORZITTER.- Dank u wel mijnheer Anciaux. Mevrouw Talhaoui heeft het woord.

Mevrouw TALHAOUI.- Ja, dank u wel. Geachte voorzitter, mevrouw de ondervoorzitter, geachte deputatie, mijnheer de griffier, beste collega's, hier en thuis. Dit jaar was in alle opzichten een jaar om nooit te vergeten en daarmee bedoel ik niet dat ze uitblonk in bepaalde kwaliteiten. Een wereldwijde pandemie houdt ons tot op de dag van vandaag in haar greep. Wij betreuren elke dag nog nieuwe doden, jammer genoeg. Dit jaar heeft niet alleen ons persoonlijk leven door elkaar geschud, maar stelt tegelijkertijd ons economisch systeem zwaar op de proef. Maar de merite van covid-19 zou er wel eens in kunnen bestaan dat wij bepaalde aspecten van ons sociale leven en economisch bestel een andere wending zullen moeten geven. Een nieuwe dimensie is ons dagelijks leven binnengewandeld om het optimistisch uit te drukken. Wij hebben van de nood een deugd gemaakt. In dit tijdperk, waarin wij leven, heeft ons ook iets geleerd, heeft ons iets bijgeleerd, namelijk meer de focus te leggen op wat echt er toe doet. Menselijke warmte, solidariteit en mededogen.

Wij hebben de nodige omschakelingen in dit gremium ook proefondervindelijk mogen ervaren. Onze maandelijkse vergaderingen gingen digitaal. Thuis en telewerk als toekomstige alternatieve werkmethode voor ons personeel. De verschillende bedrijfseenheden hebben zichzelf moeten heruitvinden door innoverende en creatieve oplossingen te zoeken. De provincie heeft net als alle andere niveaus niet nagelaten haar verantwoordelijkheid op te nemen tijdens deze crisis en haar steentje bij te dragen, zowel naar medewerkers op de centrale diensten, als bij de APB's en de EVAP's.

Deze meerderheid schreef een bestuursakkoord, dat ambitieus, duurzaam, efficiënt, dienstbaar en verbindend wil zijn met de SDG's als toetssteen van haar beleid. Collega's, onze fractie zit op de eerste rij om deze door de VN in 2015 afgekondigde duurzame ontwikkelingsdoelen voor een betere, gezondere, eerlijkere en welvarende wereld mee te

realiseren. In de doelstellingnota van het meerjarenplan merken wij op dat bij bepaalde beleidsopties de overeenkomstige SDG's werden toegevoegd, maar wij kunnen beter doen. Het implementeren van SDG's vraagt namelijk een omslag in ons denken. Dat is net zoals bij het implementeren van een mensenrechtenbeleid. Je hebt een cultuur van voortdurende sensibilisering, educatie en constante aandacht nodig om werkelijk vooruitgang te maken. En dus in de documentatielijst, die daar achteraan na de toelichting kwam, werden de overeenkomstige pictogrammen, naast ons water, milieu, landbouw, onderwijs en zelfs mobiliteitsbeleid geschreven en de duurzame inslag op het gebied van innovatie, energie en zorg hebben ook wel de nodige aandacht gekregen. Maar evengoed bleven er belangrijke SDG's in de kou staan en werden zij niet ingevuld of te weinig ingevuld.

Laten wij bij de eerste SDG blijven stilstaan. Armoede in al haar vormen bekampen, het flankerend onderwijs en arbeidsmarktbeleid is daartoe toch het geijkte instrument om aspecten daarvan te verhelpen. Ons woonbeleid is daar toch ook een aspect van. Ons plattelandsbeleid, wij hebben nog niet zo lang geleden de plattelandsnota gekregen van gedeputeerde Helsen om ook over armoede op het platteland na te denken. SDG 4, een goede gezondheid voor iedereen, ook niet ingevuld, ik dacht dat dat zat in onze opdracht, in de opdracht van het GKC, waarbij zorg heel veel aandacht zou krijgen, zorg in zijn meest brede betekenis. SDG 5 over Gendergelijkheid, empowerment van vrouwen en meisjes en diversiteit bleef ook karig ingevuld. Hoe staan wij ervoor als het gaat over gendergelijkheid en diversiteit in onze verschillende departementen? In onze APB's? Met het ter beschikking stellen van onze infrastructuur in het kader van huishoudelijk geweld hebben wij een beetje zin gegeven aan dit pictogram, maar wij kunnen zoveel meer doen. Ik kom daar nog terug tijdens de bespreking. SDG 10 is ook een belangrijke, het terugdringen van ongelijkheid in en tussen landen. Dit heb ik ook niet ingevuld gezien in de documentatie. Ons mondiaal beleid in samenwerking met onze partners en GO's zal dat toch moeten doen, hoewel wij als sp.a fractie nog altijd overtuigd zijn dat wij, indien wij ons eigen personeel hadden gehouden, er meer geld naar het zuiden zou zijn gegaan.

Covid-19 heeft ons economisch weefsel een flinke knal bezorgd en wij zullen de gevolgen daarvan volgens de experts nog een hele tijd dragen. Als Brexit niet op een fatsoenlijke manier wordt afgehandeld, zullen volgens de minister-president de bedrijven in de provincie Antwerpen en West-Vlaanderen daar het meest onder lijden. 2021 kondigt zich aan als een rampjaar voor het ondernemerschap en voor jonge starters in het bijzonder. Het pijnlijke feit dat wij ook één van de provincies zijn of misschien de provincie met de hoogste werkloosheidscijfers brengt ons terug bij de les dat de reële economie soms mijlenver verwijderd is van de op en neer gaande beurscijfers.

Vrouwen zijn op twee manieren slachtoffer van de pandemie, wanneer het op werken aankomt. Zij verliezen vaker dan hun mannen hun job door de pandemie en in het huishouden worden oude rolpatronen weer van stal gehaald. De eerder al ongelijke taakverdeling thuis, wordt zo nog verder scheefgetrokken. En ik vraag mij af of dat er niet wetenschappelijk onderzoek moet gedaan worden om te kijken of dat er ook geen link bestaat met Domestic Violence in sommige gevallen.

Deze provincie is het aan haar inwoners verplicht om samen met andere beleidsniveaus naar creatieve, duurzame en innovatieve oplossingen te zoeken. In deze crisis zal de provincie haar bestaansreden kunnen verankeren en bewijzen. En ik weet ook wel, mijnheer De Caluwé, dat wij een effort hebben gedaan naar de bedrijven toe door de belasting te verschuiven, de bedrijfsbelasting en ik weet ook, gedeputeerde Lemmens dat wij ons steentje hebben bijgedragen met de groepsaankoop om maskers ter beschikking te stellen van onze inwoners. Maar de provincie moet durven meer te investeren in mensen, in bedrijven, haar stem laten horen, samenwerkingsverbanden aangaan tot op het hoogste niveau en duidelijk maken wat zij doet.

Als fractie vragen wij om meer te investeren in het arbeidsmarktbeleid en in de inclusieve economie om de noden in de zorg in de meest brede betekenis op te vangen en met institutionele partners het groeiend aantal werklozen in onze provincie perspectief te bieden op een nieuwe job. Dit en het aanbieden van continue vernieuwende kennisvergarings en competentieverwerving via onze instellingen te faciliteren. Het ambitiepeil kan volgens de sp.a fractie wel wat hoger in deze domeinen. Ook op het gebied van cultuur, ik denk aan De Warande in Turnhout die het zeer moeilijk heeft op dit moment en die onze steun wel kan gebruiken.

Als de politieke wil er niet was bij het begin van de legislatuur, moet Covid-19 nu toch hebben aangetoond dat het alle hens aan dek is. Het is wel goed te horen, dat op het vlak van ICT, de policy van eerdere legislaturen overeind blijft. Externe consultancy-opdrachten afbouwen en eigen personeel aanwerven. Dat heette in de vorige bestuursperiode al investeren om zelf slim te worden. Zo kan de provincie zich ook opnieuw wat op de kaart gaan zetten als aantrekkelijke werkgever. Zorgwekkende berichten over vertrekkende medewerkers maken het namelijk aannemelijk dat aan dat imago wel wat werk is.

Onze fractie gelooft rotsvast dat de provincie een onontbeerlijke tussenschakel is tussen het lokale en het Vlaamse niveau. Maar er zijn wat voorwaarden aan. Durven investeren in tijden van nood is een eerste, dat is wat anders dan: meer doen met minder middelen. Durven uitleggen wat je doet is een tweede. Bestuurlijke communicatie zal voortaan de bovenhand nemen, zo lazen wij in het bestuursakkoord. Onze gouverneur heeft de boodschap goed begrepen, nu het bestuur nog. Tot slot gaat onze dank uit naar de griffier, de diensten en de verschillende departementen voor het tot stand komen van deze begroting en last but not least, de ICT-dienst, die ons zo smooth door de digitale vergaderingen heeft geleid.

Ik dank u voor uw aandacht.

VOORZITTER.- Dank u wel mevrouw Talhaoui. De heer Sohier heeft het woord.

De heer SOHIER.- Geachte voorzitter, geachte ondervoorzitster, geachte deputatie, collega's. Vorige sprekers, dat zal u niet verbazen, verwezen er al naar. Wij kunnen eigenlijk genoegzaam stellen dat 2020 een jaar is om nooit te vergeten. Een beetje zoals

waar onze grootouders en ouders spraken over de oorlog. Een tijd waar dat wij heel dikwijls als kind moesten naar hun verhalen luisteren. Corona heeft alles, wat wij normaal vonden en gewoon waren, omver geworpen. En de gevolgen waren en zijn zeker niet allemaal te overzien. Dus dat het een bijzondere meerjarenplanning wordt en dat de impact van de pandemie niet te voorzien was, is een understatement. Corona gooide letterlijk roet in het eten. Niet enkel in 2020, maar zeker ook nog in 2021 en volgende jaren.

Het is echter niet allemaal kommer en kwel. Er zijn ook goede zaken naar voren gekomen. Allereerst heeft deze gezondheids crisis het belang aangetoond van de provinciale structuur. In de eerste plaats onze gouverneur, mevrouw Cathy Berx, die vrij snel haar verantwoordelijkheid opnam in de strijd tegen het virus. Ook het provinciebestuur en haar netwerk traden op verschillende cruciale momenten op de voorgrond. En dan denk ik vooral aan de logistieke hulp, die men bood bij het verspreiden van de mondklappers aan het begin van de pandemie. Ook wat betreft het toedienen van een vaccin zal er waarschijnlijk voor de provinciale diensten ook nog een rol zijn weggelegd.

Nu is het algemeen, wat betreft de meerjarenplanning, de uitdaging voor de provincie om te komen tot een positief resultaat in 2025. Ik wil het even hebben over de opties, die genomen worden, om tot dat positief resultaat te komen. Men gaat verder op de ingeslagen weg wat betreft de fietsostrades, deze worden intensief gebruikt door allerlei gebruikers en worden positief beoordeeld. Men opteert er om nog meer in te zetten op digitalisering. Corona heeft immers bewezen dat dit een goede zaak is. Thuiswerken was vorig jaar een sporadisch gegeven, vandaag is het in een groot aantal jobs en sectoren quasi de standaard geworden.

Ook in de scholen wordt een groot deel van de lessen online gegeven. Wij begrijpen zeer goed dat het provinciaal onderwijs maximaal wil inzetten op ICT om meer afstandsonderwijs mogelijk te maken. Natuurlijk willen wij dat zoveel mogelijk leerlingen er optimaal kunnen aan deelnemen. Spijtig genoeg zijn er soms omstandigheden, die dat verhinderen. Omstandigheden als het ontbreken van de nodige pc, de toegang tot het internet en een rustige plaats om lessen te volgen, zijn voor vele gezinnen met een klein inkomen dagelijkse realiteit. De school zou dan volgens ons best opvang voorzien en dat betekent dan een bewaaklokaal, waar zij ongestoord, eventueel met hoofdset, de theoretische lessen kunnen volgen. Provinciaal onderwijs echter is vooral technisch en beroepsonderwijs, waar veel praktijklessen nodig zijn in de gepaste werkomgeving. Dus is het zeker nuttig en nodig dat geïnvesteerd wordt door bestuur in gebouwen en infrastructuur.

In zijn toelichting had gedeputeerde Lemmens het er over dat wij en ik citeer: "Het streven naar een meer duurzame wereld, techniek, technologie en wetenschap een sleutelrol spelen." Einde citaat. Het ging dan over milieu- en waterbeleid. Wij streven immers ook naar een veerkrachtige ruimte, die bestand is tegen klimaatveranderingen. Nu, ik dacht dat we in de eerste plaats moesten proberen de klimaatverandering te voorkomen, in plaats van ons voor te bereiden op de klimaatverandering en dit voornamelijk door het gebruik maken van meer duurzame energie en het anders omgaan met energie, maar goed. Hier kan de provincie een belangrijke rol in opnemen, zeker als je weet, dat wij nog een

hele tijd zullen gebukt gaan onder de Covid-pandemie en de Brexit, die er ook zit aan te komen.

In verband met de pandemie stelt Europa extra middelen ter beschikking om een herstelplan te ontwikkelen. Dat moet steunen op innovatie, groen, digitalisering en inclusiviteit. Wel, dat is misschien een uitdaging om als provincie Antwerpen een leidende rol te spelen in de energietransitie en tegelijk in de economie. Eén van de gastsprekers van de gouverneur op 4 december had het over waterstof, als een oplossing voor het milieu- en energievraagstuk. Hij had het natuurlijk over de energie die nodig is om de haven te laten draaien. Dat is een langetermijnplanning om die overstap daar te maken. Maar waterstof kan ook als energiedrager gebruikt worden om voertuigen aan te drijven en dat op redelijk korte termijn. In plaats van vandaag windmolens bij lage vraag naar energie stil te zetten, of de overtollige energie op sommige dagen te laten afvloeien, zou men die energie kunnen opslaan in waterstof. De technologie bestaat, je moet ze enkel toepassen en je kan de energie gebruiken om voertuigen aan te drijven. En wat wil het toeval? Wij hebben hier in onze provincie een bedrijf, de busbouwer Van Hool, dat wereldtop is in waterstoftechnologie voor aandrijving van voertuigen. Bussen die in dit geval verkocht worden over heel de wereld, autobussen voor openbaar vervoer en toerismevervoer. Maar ook de mogelijkheid om transport van goederen te doen met vrachtwagens op waterstof. Deze crisis biedt de kans om de transitie naar waterstof te maken. Tegelijk kunnen wij zo de tewerkstelling in de fabriek, toch een 3.000 mensen, die ernstig bedreigd is, redden. Hier kom ik meer in detail op terug in een andere tussenkomst.

Even over de cijfers. Men stelt vast dat het verlies door de pandemie 6,4 miljoen EUR bedraagt, men somt de effecten mooi op, maar in plaats van echt coronabeleid uit te rollen op financieel vlak, zien wij dat men bij het oude blijft en het geld vooral bij de gezinnen wordt opgehaald. Gezinnen die ook zwaar getroffen zijn door de pandemie en de gevolgen. Er is geen onderscheid tussen gezinnen met een hoog of een bescheiden inkomen, geen aparte belasting voor eenoudergezinnen. Voor ons is dit opnieuw een reden om deze meerjarenplanning niet goed te keuren.

In de teksten heeft men het over het aanleggen van een buffer, geen probleem op zich, maar waarvoor moet hij prioritair gebruikt worden? Waarom die niet gebruiken om de indexering van de provinciebelasting voor gezinnen af te voeren of niet toe te passen in 2021, want precies zij gaan vooral de gevolgen van de gezondheids crisis en de economische crisis dragen. Ons standpunt in verband met de belastingen is duidelijk, wij kunnen er niet mee akkoord gaan, dat belastingen niet progressief zijn en geen rekening houden met de samenstelling van gezinnen. De sterkste schouders dragen niet de zwaarste lasten hier en dat is voor ons de reden om consequent tegen te stemmen. Voilà, ik wil het hier in eerste instantie bij houden. Zoals ik al in vorige tussenkomsten stelde, het is niet allemaal kommer en kwel, maar op mijn beurt wil ik ook alle diensten die in de provincie hard werken en samenwerken, danken voor hun inzet.

Dank u wel voor uw aandacht.

VOORZITTER.- Dank u wel, mijnheer Sohier. Gedeputeerde Lemmens heeft het woord.

De heer LEMMENS, gedeputeerde.- Dank u wel, voorzitter, mevrouw de ondervoorzitter, griffier, collega's, ik ga proberen een aantal antwoorden te geven op de verschillende interpellaties. Dank mevrouw Colson voor haar tussenkomst en als zij op zoek is naar het woord van het jaar, er zitten er tal van in de lijst natuurlijk, aanloopteren, covidoot, knuffelcontact, lockdownfeestje is ook een, je hebt er tal van, maar het is inderdaad, men is nog niet tot een oplossing gekomen, de uitslag is nog niet bekend, u kan allemaal nog stemmen.

Maar in alle geval, om maar te zeggen en alle collega's zijn er op tussengekomen natuurlijk, het is een bijzonder jaar dat wij achter de rug hebben. Laat ons hopen dat met de vaccins die op komst zijn, dat wij toch enig perspectief kunnen bieden aan de mensen, want dat is echt nodig. Wij hebben dat met onze deputatie ook trachten te doen in de periode van de lockdown hier in Antwerpen, waar wij toch getracht hebben met een actie, iets naar de bedrijven te kunnen doen, iets naar de horeca te kunnen doen, iets naar al die zaken die gesloten waren op dat moment en die daarna ook nog gesloten zijn geweest. Met onze actie, ik wou zeggen, ik kan op 1,5 meter nog gerust een pint komen drinken, je kan op 1,5 meter nog veilig komen winkelen en dergelijke meer, het waren van die kleine dingen, maar we hebben toch getracht van iets te doen. Wij hebben ook getracht met de deputatie om inderdaad onze rol te spelen rond de verdeling van de mondmaskers. Wij hebben daar toch heel wat gemeenten mee kunnen helpen.

Wij hebben ook nog onlangs, de afgelopen weken, nog een aantal belangrijke vergunningen in snel tempo kunnen geven aan Pfizer, aan Janssen Farmaceutica, ook Vaccinopolis hebben wij kunnen helpen, dus we hebben toch tal van dingen kunnen doen als provinciaal niveau en ik kom daar seffens ook nog op terug. Collega Colson heeft net als andere collega's, ook mevrouw Weckhuysen verwezen naar het wendbaar bestuur, dat wij toch zijn geweest, ook tal van sprekers zijn tussengekomen op, ICT en de digitalisering en met toch heel wat complimenten naar onze ICT-afdeling, die er toch voor gezorgd heeft dat dit bestuur is kunnen blijven draaien, hè, dat wij digitaal met elkaar hebben kunnen overleggen, dat wij ook onze provincieraden hebben kunnen houden. Het is belangrijk.

Mevrouw Colson verwijst ook naar de investeringen, ik denk dat dat belangrijk is en dat is toch ook door een aantal sprekers toch wel gezien dat de investeringen, die wij doen, dat dat belangrijk is. Deze begroting wil een signaal geven, hoe klein dat het ook kan zijn, maar toch dat wij willen blijven investeren in tal van domeinen, in die fietsostrades, maar ook in onze groendomeinen. Wij willen ook in meer open ruimte investeren, wij willen in onze scholen investeren. Dat is enorm belangrijk en ik denk dat dat ook weer is dan het perspectief willen bieden aan heel wat mensen in deze toch wel moeilijke dagen.

Mevrouw Weckhuysen heeft ook verwezen naar die kwetsbare jongeren en Trampoline. Het is inderdaad goed dat dit kan doorgaan en dat we ook aandacht moeten hebben voor, mevrouw Weckhuysen, en ik denk dat wij dat ook doen, voor het ondernemen in ruimte en ook ruimte geven zo voor land- en tuinbouw. Wij doen dat, denk ik, mevrouw Weckhuysen, toch ook wel in onze nota Ruimte, waar dat wij tal van zaken in onze provincie bekijken. Hoe

gaan wij onze ruimte indelen en waar is er plek voor iedereen? Open ruimte, ondernemen, waar kunnen we nog bedrijventerreinen en dergelijke meer onderbrengen? Dat zit ook allemaal mee, denk ik, wel in dat herstelbeleid, dat relancebeleid dat wij willen voeren op tal van vlakken.

Ik denk dat mijnheer Valkeniers het mooi heeft samengevat. Twee jaar geleden zou hij misschien gezegd hebben: God, de provincies, wat is daar de meerwaarde van? Nu zegt hij: is het to be or not to be? Het is nu to be. Ik vond dat wel een belangrijke uitspraak, dus je hebt wel gezien dat ze in dit bestuur aanwezig zit, wanneer je deel uitmaakt van de deputatie van de provincieraad, dat de meerwaarde van de provincie toch wel duidelijk is. Men verwijst naar een aantal tussenkomsten van de gouverneur in deze, maar ik moet u eerlijk zeggen: de gouverneur natuurlijk zit hier vandaag ook niet en kan, mijnheer Vandendriessche, ook niet democratisch gecontroleerd worden. Dat is een verschil natuurlijk met de deputatie en wanneer de gouverneur, en u heeft gezegd, mijnheer Vandendriessche zojuist, die heeft politiek leiderschap getoond. Dat is dan een ambtenaar die politiek leiderschap heeft getoond en er is niets mis mee, natuurlijk, maar je kan ze ook niet democratisch controleren, wat dat je met ons wel kan doen en dat is toch wel een groot verschil.

Ja, mijnheer Valkeniers, u heeft ook verschillende keren verwezen naar het tumultueus jaar en ook verschillende andere sprekers hebben toch gezegd dat we daar als bestuur toch wel wat leemten hebben kunnen opvullen, om het met uw woorden te zeggen. Natuurlijk en dat is ook de bekommernis geweest, die mevrouw Weckhuysen, mevrouw Colson, naar voren hebben gebracht hier: je moet blijven investeren. U heeft dan nog samengevat, mijnheer Valkeniers, van: ja, heeft u een glazen bol? Want natuurlijk wij zitten nu met 6,4 miljoen, wat zal het de komende maanden nog worden? Ja, wij zullen constant onze financiën moeten monitoren. Collega Caluwé zal daar misschien straks nog eventjes op terugkomen, maar het is Ludwig die met zijn diensten zal moeten zien inderdaad dat de tering naar de nering zal moeten worden gezet en dat zal nog een moeilijke zaak zijn. Maar één ding is zeker en dat wil ik toch nog eens heel duidelijk maken dat investeren het belangrijkste zal zijn om tot een relancebeleid te komen. Blijven investeren. Blijven op een snelle manier vergunningen afleveren, zien dat onze domeinen open kunnen blijven en dat mensen daarop een goede manier kunnen komen wandelen, kunnen komen ontstressen, kunnen genieten van de natuur en dan toch eventjes die verschrikkelijke pandemie kunnen vergeten.

Er zijn ook nog zekerheden in het leven natuurlijk, want als het dan op belastingen op aankomt, dan is de Open VLD, mijnheer Anciaux, altijd straffer dan de rest en die zien dan wel niet wat dat zij op plaatselijk niveau af en toe doen met belastingen te heffen, maar dat is nog een andere zaak. Maar goed, hier mogen wij nooit belastingen heffen. En ja, collega Sohier, die komt dan tussen en die zegt bijna van: ja, het moet hier allemaal gratis zijn, belastingen, dat moet je niet doen. Ik heb maar één ding gehoord, mijnheer Sohier, tijdens de pandemie, dat heel veel mensen tijdens het wandelen in de Zuidrand, tijdens het wandelen in de Kempen, tijdens het komen in onze verschillende groendomeinen, hebben gezegd van: kijk, die belastingen van 40 EUR, awel, dat wil ik graag betalen, als ik zie wat de provincie hier allemaal doet. En dat is echt nu tijdens deze pandemie echt tot uiting

gekomen en niet alleen de mensen die fietsen, maar ook de mensen die hebben kunnen gaan genieten van de open ruimte.

Mijnheer Vandendriessche, wij zullen straks nog, denk ik, over de regio's van gedachten wisselen, maar eerlijk gezegd, u spreekt zich toch ook altijd wel wat tegen, hè. U zegt: langs de ene kant van: de provincies moeten belangrijk inzetten op die en die zaken en dan ineens zegt u: ja, maar de regio's, dat zal toch wel veel beter zijn. Allez, u moet mij dat straks toch maar eens uitleggen hoe dat u dat dan ziet, want een grote donut, daar kun je veel mee doen, maar zo'n kleine donut met een regio, hoe moet je dat gaan oplossen? En hoe gaan wij de waterlopen, maar ik zal daar straks op terug komen. Gaan wij die dan stoppen in Antwerpen en dan een andere regio dat verder laten doen? Ik wil dat allemaal wel eens zien. Trouwens uw grote droom om de regio's, om die dan ook politiek democratisch te laten sturen, dat staat nergens in die nota's. Maar goed, dat is nog een ander debat, dat we misschien straks nog moeten voeren.

Mevrouw Talhaoui, u heeft op een aantal zaken tussengekomen, die in feite praktisch allemaal, volgens mijn inzichten, persoonsgebonden waren. En de persoonsgebonden materies, die zijn allang aan ons onttrokken. Wij moeten ons inderdaad inzetten op de grondgebonden materies en ik denk dat het grootste gedeelte van uw tussenkomst daar toch wel meer mee te maken had. U heeft ook verwezen, zoals tal van andere sprekers ook over de SDG's. U heeft dan gezegd van: geen SDG, dat nummertje heeft u niet gebruikt, die andere nummer heeft u niet gebruikt. Dat waren wel zaken die echt doelden op een persoonsgebonden materie, dus niet tot onze bevoegdheid, maar je kan heel veel zeggen over het gebruik van die SDG's. Het belangrijkste voor mij en dat is wat dat wij hebben getracht toch in deze organisatie, dat ingebed te krijgen, dat is die duurzame oplossingen, organisatiebreed binnen ons bedrijf, want onze provincie is een bedrijf, om die bij iedereen toegankelijk te maken. Van de aankoop van een stoel tot een auto, tot het ontwerpen van een nieuw gebouw, dat zij moeten weten dat dat inderdaad rond duurzaamheid moet zijn en dat is wat dat wij trachten te doen en dat is, denk ik, ook stilletjes aan in onze organisatie ingebed.

En u verwees ernaar, mijnheer Vandendriessche, naar de initiatieven die Karl Cools neemt hoe als wij nieuwe gebouwen gaan bouwen, dat die ook duurzaam moeten zijn, dat is het resultaat ook van dat denken binnen onze provincie. Dat is die SDG's, die wij daar hebben ingebracht en dat zit nu, bij iedereen toch wel hopelijk binnen en daar moeten wij mee omgaan. En de griffier is ook een grote believer van die SDG's en tracht dat ook bij zijn mensen echt erin te hameren, bij zijn managementteam en heeft daar veel aandacht voor en dat vinden wij vanuit de deputatie enorm, enorm belangrijk.

Ik denk dat collega Caluwé nog wel zal antwoorden rond de belastingen, rond een aantal zaken, die zowel door mijnheer Vandendriessche, ook mijnheer Sohier en uiteraard mijnheer Anciaux, naar voor zijn gebracht. Ik denk, collega's dat wij toch nog een aantal interessante debatten gaan hebben. Er zijn ook zeer goede vragen gekomen van de collega's en ik denk dat wij de komende dagen daarop kunnen terugkomen. Collega Helsens zal ook nog op een aantal zaken antwoorden de komende dagen, rond de Warande, rond Kamp C en dergelijke meer. En natuurlijk zal collega De Haes ook nog wel tussenkomen rond

de zagezegde problematiek van mensen die onze bestuur verlaten en daar wordt zo'n sfeer gecreëerd die er absoluut niet moet zijn, maar ik neem aan dat collega De Haes daar de komende dagen zal op antwoorden. In elk geval, collega Caluwé, als u nog wilt tussenkomen graag.

De heer CALUWE, gedeputeerde.- Collega Lemmens, ik denk misschien als het gaat over de belastingen, dat ik daar best op antwoord, nadat ook collega Bakelants haar tussenkomst heeft gehouden bij haar amendement. Dan houdt dat, denk ik, de globale repliek in ten aanzien van alle tussenkomsten dienaangaande. Maar ik zou toch nog ook uitdrukkelijk willen zeggen, mede namens Tom, maar ook collega Lemmens heeft dat al wel gezegd om de dank ten aanzien van ICT, dat die ten zeerste geapprecieerd wordt. Maar collega Tom wijst er uitdrukkelijk op om te zeggen van: ja, bedank ook de mensen van Logistiek, degenen die instaan voor het audiovisueel materiaal. Het feit dat wij op zo'n goede manier de ondersteuning ervoor krijgen voor onze digitale commissies, voor onze digitale provincieraden, is ook in belangrijke mate te danken aan de mensen van Logistiek, die zich daar ook uitermate voor inspinnen.

En dan misschien nog tenslotte aan collega Valkeniers, uit de uitspraak: "Elk nadeel heb zijn voordeel" wordt algemeen toegeschreven aan Johan Cruijff, maar Wim van Hanegem beweert dat hij die als eerste gebruikt heeft. Wie zal het zeggen? De 'heb' zal Van Hanegem gelijk kunnen geven, want dat is nogal Rotterdams, maar dan 'se' is dan weer eerder Amsterdams, dus wellicht hebben beiden gelijk.

Financiën

VOORZITTER.- Dank u wel. Ik kijk eventjes in de zaal of er nog tussenkomsten komen op de repliek van gedeputeerde Lemmens of anderen. Geen vragen? Goed, dan gaan wij verder met de tussenkomst van de heer Anciaux in verband met de financiën. Mijnheer Anciaux, aan u het woord.

De heer ANCIAUX.- Voorzitters, mevrouw de ondervoorzitter. Ik had het al gezegd, 2020 is voor alle burgers eigenlijk een rampjaar, dat weet iedereen, maar ook voor bedrijven en heel wat vrije beroepen en zelfstandigen is 2020 een slecht jaar en sommige van die mensen hebben echt zwarte sneeuw gezien of zien ze nog. Dat er vandaag weer goedkeuring gevraagd wordt voor het belastingreglement, het algemeen provinciebelasting en natuurlijk de belasting op bedrijven, dat betreuren wij. Niet omdat de middelen verkregen uit die belastingreglementen onzinnig gebruikt worden of gebruikt worden voor slecht beleid, daar gaat het helemaal niet over, maar meestal is het beleid voldoende efficiënt en wenselijk, maar dat heb ik daarstraks eigenlijk ook al gezegd in mijn algemene beoordeling, maar wij betreuren de methodologie van de belastingen.

Ann Bakelants zal het straks hebben over de algemene provinciebelasting. Ik wil heel kort nog een vraag stellen betreffende de belasting op de bedrijven, want ja, wij blijven het daar moeilijk mee hebben. Heel wat kleine zelfstandigen, die werken in bijberoep bij om

rond te komen, om de eindjes aan elkaar te knopen, wij houden daar soms te weinig rekening mee. Men zegt: bedrijven, bedrijven, maar je hebt ook in dit belastingreglement hele kleine zelfstandigen. Ik vind dat te moeilijk. Ik heb het daar echt moeilijk mee. Die werken daarvoor om soms een keer een extraatje aan hun kinderen te kunnen geven. Werken, arbeid, activiteiten eigenlijk ontplooiën in België, in Vlaanderen wordt veel te extreem belast. En wij doen als provinciale overheid daar nog, weliswaar een klein schepje bij.

De kloof tussen werken en niet werken is een kloofje geworden voor die mensen. Je hebt niet werkenden die soms overspoeld worden met zogenoemde sociale voordelen en dat is altijd heel sociaal bedoeld, maar daardoor creëer je soms een asociaal beleid. Niet dat wij dat hier in de provincie allemaal gaan rechte trekken, maar wij doen er als provincie, als provinciale overheid, weer een klein extraatje bij.

En mijn vraag is dan eigenlijk en ik had het vorig jaar onder de vorm van een amendement gedaan, maar ik dacht: wij gaan die moeite niet doen, ik ga de vraag gewoon stellen aan het provinciebestuur: bent u bereid om een vrijstelling te verlenen voor die doelgroep, die echt die kleine zelfstandigen, die mensen die in bijberoep werken, soms belast worden op oppervlakte, maar soms geen oppervlakte hebben of dat pedicureke, dat, ja, een paar uurtjes per week met de voeten van iemand anders speelt en zo wat extra geld bijverdient. Kun je die mensen toch niet vrijstelling verlenen en dat die beperkte inkomstenvermindering kan gerust gecompenseerd worden met op verschillende punten in uw eigen organisatie een beetje te besparen of onze subsidiëring naar talrijke organisaties eventueel een klein beetje te verminderen.

Dank u.

VOORZITTER.-Dank u wel, mijnheer Anciaux. Mevrouw Bakelants heeft het woord.

Mevrouw BAKELANTS.- Geachte voorzitter, leden van de deputatie, geachte collega's, provincieraadsleden, geachte griffier. Mijn tussenkomst gaat over het reglement van de algemene provinciebelastingen en wij vinden dat alleenstaanden en eenoudergezinnen worden benadeeld. Alle gezinnen die in de provincie Antwerpen wonen, zijn onderworpen aan de algemene provinciebelastingen. De belasting bedraagt 40 EUR voor 2021, zoals het reglement hier bepaalt. Onze fractie wenst een algemene hervorming van de provinciebelastingen. Wij willen dat de belastingdruk verlaagt en dit specifiek voor de alleenstaanden en de eenoudergezinnen.

Spijtig genoeg is dit vorig jaar niet aangepast, maar ik kom er dan ook graag op terug. Ik wil dit dossier warm houden. Of je nu alleenstaande bent of een gezin met twee of meer personen, die in één en dezelfde woning samenwonen, het bedrag blijft hetzelfde. Wij willen dan ook graag dat de single-toets wordt toegepast. Het leven in onze provincie is voor alleenstaanden in verhoudingsgewijs duurder dan voor koppels met twee inkomens. Wij vinden dus dat een grotere groeiende groep van alleenstaanden terecht en zeker in dit moeilijke corona tijdperk een lager bedrag zou moeten betalen. Daarom willen wij graag dat

de provinciebelasting wordt aangerekend per volwassen inwoner en niet per domicilie. De tegenargumenten die in het verleden al door de deputatie werden geformuleerd, zoals de hogere administratieve kost en de voorkeur om één tarief, ongeacht de gezinssamenstelling te hanteren, vinden wij geen goede redenen. En hoeveel bedraagt dan die hogere administratieve kost? Hier ontving ik vorig jaar ook geen antwoord op.

Tot 2011 was er voor alleenstaanden wel een aparte heffing hier in de provincie Antwerpen. Ik vind het spijtig dat dat veranderd is. In andere provincies, bijvoorbeeld in West-Vlaanderen is de belasting daar wel aangepast, alleenstaanden betalen er 22 EUR en gezinnen 41 EUR. In dit kader heb ik dus een amendement ingediend, ook samen met Fauzaya Talhaoui van de sp.a-fractie en aan de provincie wordt voorgesteld dus om het ontwerpreglement aan te passen, mits toevoeging van een apart artikel, artikel 3B en dat artikel 3 uit het ontwerpreglement blijft dan behouden, maar krijgt het nummer 3A en het artikel 3B stelt dan: alleenstaanden en eenoudergezinnen krijgen een korting van 50% op het bedrag bepaald in artikel 3A.

VOORZITTER.- Dank u wel mevrouw Bakelants. Gedeputeerde Caluwé heeft het woord.

De heer CALUWE, gedeputeerde.- Collega's, ik moet hetzelfde antwoorden als de voorgaande jaren. En ik weet dat ik de vorige keren ook al gezegd heb, ik zou liever ook zelf een ander fiscaal systeem hebben, in die zin dat het inderdaad rechtvaardiger zou zijn, denk ik, wanneer dat wij een kleine opcentiem kunnen heffen op de vennootschapsbelasting en een kleine opcentiem kunnen heffen op de personenbelasting, dan zouden wij denkkelijk komen tot een rechtvaardiger systeem. Ik ben er absoluut voorstander van, dat wij zelf instaan voor onze uitgaven. Dat wij daar zelf via belastingen de middelen voor vergaren, dat wij niet uit handen van andere overheden eten en de provincies zijn eigenlijk van alle besturen in dit land het meest fiscaal autonoom. Wij dragen ten volle, we hebben geen provinciefonds en dergelijke, is afgeschaft, wij dragen ten volle via belastingen, verantwoordelijkheid voor de uitgaven die wij doen. En dat lijkt mij zeer juist.

Maar het feit dat wij beknot zijn in de wijze waarop dat wij dan onze belastingen kunnen heffen en dat wij dat niet op een rechtvaardiger manier kunnen doen met een kleine opcentiem op de personenbelasting en op een rechtvaardiger manier met een kleine opcentiem op de vennootschapsbelasting, zoals dat bijvoorbeeld in Duitsland voor de "Kreitzen" wel het geval is, dit zou beter zijn. Maar wij zitten in die beperking en binnen die beperking moeten wij een systeem uitwerken en zegt men mij iedere keer opnieuw, want soms durf ik ook wel eens een keer creatief zijn met betrekking tot van: goh, het zou misschien toch goed zijn, mochten wij een vrijstelling of een vermindering organiseren voor die of die doelgroep, zegt men mij iedere keer opnieuw: pas op, doe dat niet, want je brengt het gelijkheidsbeginsel in het gedrang. Je loopt het risico dat ons globaal reglement wordt onderuitgehaald, omdat wij, ten aanzien van in de bedrijvenbelasting, categorieën zouden gaan ontwikkelen en dus ook ten aanzien van openlucht recreatieve bedrijven, zolang dat wij nog altijd iets vragen voor een activiteit die als onderneming wordt georganiseerd, niet als vzw, zolang wij daar nog altijd een bijdrage voor vragen,

organiseren wij nog altijd de gelijkheid. Op het moment dat wij dat tarief op nul zetten, kan men ons zeggen, dat wij verschillende ondernemingen ongelijk ten aanzien van elkaar behandelen.

En dan ten aanzien van de problematiek van elk huishouden gelijk belasten. Ja, dat is een keuze die in 2012 is genomen, waarbij dat de administratieve vereenvoudiging van belang was, dat heeft ons destijds wel wat opgeleverd om globaal de belastingvoet te kunnen verlagen. Dat was een zaak van de laatste deputatie, het is nu al twee termijnen geleden en dat houden wij aan. Opnieuw hebben wij gevraagd, juridisch, doen wij daar fout mee? Behandelen wij dan ongelijk? En opnieuw zegt men ons juridisch: nee, dit is een verantwoord niet onderscheid dat gemaakt wordt tussen huishoudens, dat men niet op een andere manier alleenstaanden met niet alleenstaanden vergelijkt, maar het is juist dat men dat ook op een andere manier zou kunnen doen.

Onmiddellijk komt dan de vraag van: je kan allerlei andere categorieën ook op een gegeven moment bedenken. Nogmaals, het is geen groot bedrag. Wij kunnen op deze manier ook degenen die werkelijk in problemen zitten en dat is ruim bekeken, personen die dat een te laag inkomen hebben, die kunnen wij wel vrijstellen op deze manier, dus dat zijn huishoudens die al een redelijk inkomen hebben, die pas in aanmerking komen om dat ene bedrag van 40 EUR één keer per jaar te betalen. Dus let daar op, vraag ik toch, dan toch dit systeem ook het komende jaar zou kunnen verder in voege blijven.

VOORZITTER.- Dank u wel. De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer VALKENIERS.- Dank u voorzitter. Mevrouw Bakelants, onze sympathie gaat uit naar uw voorstel, naar uw amendement, maar helaas gaan wij niet, zoals vorig jaar trouwens, ons onthouden. Omdat u, net zoals vorig jaar, het houdt bij singles. En dat u daar niet bij betreft de gezinnen met eenverdieners. Die worden hier weeral vergeten en of dat nu eenverdieners zijn als gevolg van een bewuste keuze of als gevolg van miserie, ik vind dat die een gelijkwaardige plaats in uw amendement of wij vinden dat die een gelijke plaats in uw amendement zouden verdienen.

Dank u.

VOORZITTER.- Goed, dank u wel. Mijnheer Vandendriessche en ondertussen vraag ik aan iedereen punt 4/10 al zeker op zijn ABM te zoeken, staat ergens onderaan, zodat wij seffens de stemming ineens kunnen doen. De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer VANDENDRIESSCHE.- Ja, dank u wel voorzitter. Zoals daarnet ook gezegd, denk ik dat het belangrijk is dat wij het volledige belastingreglement eens grondig onderzoeken, dat wij eens goed kijken wat nu de impact is op burgers en bedrijven van de systemen die wij nu hebben. Elke provincie hanteert een ander systeem, zoals mevrouw Bakelants ook al heeft aangetoond daarnet. Dus blijkbaar zijn er toch wel heel wat mogelijkheden om daar creatief, zoals u zegt mijnheer Caluwé, mee om te springen, maar er zijn toch wel wat

marges in plaats van enkel en alleen maar binnen het kader waarin wij nu werken, verder te gaan. Wij gaan zeker en vast het amendement steunen van mevrouw Bakelants, waarbij ook de helft van het forfaitaire bedrag wordt voorgesteld voor alleenstaanden.

4. Economie, Landbouw en Interne ondersteuning

Nr. 4/10 van de agenda

Amendement op algemene provinciebelasting. Reglement 2021, ingediend door mevrouw Ann Bakelants.

Reglement 2021 algemene provinciebelastingen: alleenstaanden en eenoudergezinnen worden benadeeld

Mijn tussenkomst gaat over een aanpassing van het belastingreglement. Alle gezinnen die in de provincie Antwerpen wonen zijn onderworpen aan de algemene provinciebelasting. De belasting bedraagt 40 euro in 2021.

Onze fractie wenst een algemene hervorming van de provinciebelastingen. We willen dat de belastingdruk verlaagd worden en dit specifiek voor alleenstaanden en éénoudergezinnen. Spijtig genoeg is dit vorig jaar niet aangepast, maar ik kom er graag op terug.

Of je nu alleenstaande bent of een gezin met 2 of meer personen die in één en dezelfde woning samenwonen, het bedrag blijft hetzelfde. We willen graag dat de singletoets wordt toegepast. Het leven in onze provincie voor is alleenstaanden in verhoudingsgewijs duurder dan voor koppels met twee inkomens.

We vinden dat de groter groeiende groep van alleenstaanden terecht en zeker in dit moeilijk coronatijdperk een lager bedrag moeten betalen.

Daarom willen wij dat de provinciebelasting wordt aangerekend per volwassen inwoner en niet per domicilie.

De tegenargumenten die is het verleden al door deputatie werden geformuleerd zoals de hogere administratieve kost en de voorkeur om 1 tarief ongeacht de gezinssamenstelling te hanteren vinden wij geen goed excuses/redenen.

Hoeveel bedraagt dan die hogere administratieve kost? Hier kreeg geen antwoord op vorig jaar.

Tot 2011 was er voor alleenstaanden wel een aparte heffing.

(In West-Vlaanderen is die belasting daar aangepast, alleenstaanden betalen er 22 euro, en gezinnen het 41 euro. We vragen dat de singletoets dus kan toegepast worden voor de algemene provinciebelastingen voor gezinnen in Antwerpen.)

Amendement Open Vld – Ann Bakelants en mee ondersteund door de fractie van S.pa (Talhaoui Fauzaya)

Aan de provincieraad wordt voorgesteld om het ontwerpreglement aan te passen mits

toevoeging van artikel 3b.

Het artikel 3 uit het ontwerpreglement blijft behouden maar krijgt nummer 3a.

Artikel 3b: Alleenstaanden en eenoudergezinnen krijgen een korting van 50% op het bedrag bepaald in artikel 3a.

VOORZITTER.- Dank u wel. Als er geen tussenkomsten meer zijn, dan weet ik niet of er nog iets moet toegevoegd worden aan het amendement. Niet, dan kunnen we overgaan tot

de stemming van punt 4/10 van de agenda. Dus degene die het goedkeuren zeggen 'ja', de anderen 'neen' of 'onthouding'. De stemming kan starten.

Heeft iedereen zijn stem uitgebracht? Einde van de stemming.

36 leden hebben deelgenomen aan de stemming;

10 leden hebben ja gestemd;

20 leden hebben neen gestemd;

6 leden hebben zich onthouden.

Het amendement wordt niet goedgekeurd met 10 stemmen ja, bij 20 stemmen nee en 6 onthoudingen.

Nr. 4/6 van de agenda

Algemene provinciebelasting. Reglement 2021. Goedkeuring.
Verslag van de deputatie

Voor het behoud van het evenwicht van het provinciaal budget wordt voor 2021 een algemene provinciebelasting ingevoerd.

De vrijstellingsmodaliteiten blijven behouden.

De provincieraad van Antwerpen,

Overwegende dat op 31 december 2020 de heffingsduur verstrijkt van de verordening betreffende de heffing van een algemene provinciebelasting, hernieuwd bij raadsbesluit van 6 december 2019;

Gelet op de artikelen 41, 162 en 170 van de gecoördineerde grondwet van 17 februari 1994 en de artikelen 42, 43 §2, 15°, 144 en 180 van het provinciedecreet van 9 december 2005;

Gelet op artikel 16 van de gewone wet van 9 augustus 1980, houdende de hervorming van de instellingen, gewijzigd bij de wet van 9 juli 1982;

Gelet op de artikelen 1 en 3 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten;

Gelet op het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister;

Gelet op het decreet van 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen;

Overwegende dat een belasting budgettair noodzakelijk is met als doel de uitgaven van de provincie in het algemeen te dekken, zowel de verplichte als de facultatieve;

Overwegende dat de belasting eenvoudig te controleren is en dat de heffing van de belasting op een efficiënte wijze kan geschieden met een hoge rentabiliteit gelet op de geringe administratieve kosten verbonden aan de vestiging en de invordering;

Overwegende dat de belasting een bijdrage beoogt van burgers in de algemene bestuurlijke uitgaven van de provincie gelet op het feit dat burgers op democratische wijze kunnen gebruik maken van de provinciale dienstverlening en infrastructuur;

Overwegende dat het weerhouden van diverse categorieën de efficiëntie en effectiviteit van de vestiging van de belasting nadelig beïnvloedt, gelet op de noodzaak van controle en opvolging;

Overwegende dat de belasting van die aard is dat zij binnen de draagkracht ligt van elke belastingplichtige;

Overwegende dat het belastingtarief jaarlijks wordt aangepast aan de indexevolutie. Het tarief voor 2021 bedraagt daardoor 40 EUR, de voorgaande jaren bedroeg het tarief 39 EUR (2020), 38 EUR (2019), 38 EUR (2018), 37 EUR (2017), 36 EUR (2016), 36 EUR (2015), etc.;

Overwegende dat een algemene en evenwichtige spreiding van de belastingdruk wordt nagestreefd waarbij extra aandacht wordt geschonken aan de zwakste categorieën in de maatschappij;

Overwegende dat een belastingvrijstelling voor de gezinnen die genieten van verhoogde verzekeringstegemoetkoming in de gezondheidszorg alsook voor de gezinnen die genieten van het recht op maatschappelijke integratie, verantwoord wordt door het feit dat deze reeds een tegemoetkoming genieten op basis van een onderzoek dat werd uitgevoerd door de daartoe wettelijk bevoegde instanties;

Overwegende dat het eveneens verantwoord is een belastingvrijstelling in te voeren voor de gezinnen die, als gevolg van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters, op 1 januari van het aanslagjaar, enkel een verplicht referentieadres zonder feitelijke vestiging op het provinciaal grondgebied hebben en daardoor praktisch geen gebruik kunnen maken van de provinciale dienstverlening;

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT:

Artikel 1:

Voor het aanslagjaar 2021 wordt door de provincie Antwerpen een algemene provinciebelasting geheven.

De belasting wordt gevorderd van elk gezin dat op het grondgebied van de provincie Antwerpen een hoofdverblijf ter beschikking heeft op 1 januari 2021.

Artikel 2:

Als "gezin" wordt beschouwd voor de toepassing van onderhavige belasting: hetzij een persoon die alleen leeft, hetzij twee of meer personen die, al dan niet verwant, gewoonlijk in één en dezelfde woning of woongelegenheden verblijven en er samenwonen.

De belasting wordt gevestigd op naam van de referentiepersoon van het gezin.

Artikel 3:

Het bedrag wordt bepaald op 40 EUR. De belasting is ondeelbaar verschuldigd voor het aanslagjaar. De toestand op 1 januari van het aanslagjaar is bepalend voor de belastingplicht.

De inschrijving in het bevolkingsbestand van de gemeente waar het gezin staat ingeschreven, bepaalt de toestand op 1 januari van het aanslagjaar van de hoofdverblijfplaats, de referentiepersoon en de samenstelling van het gezin.

Een wijziging van de hoofdverblijfplaats, de referentiepersoon en/of de samenstelling van het gezin in de loop van het aanslagjaar, heeft geen invloed op de belastingplicht en geeft geen aanleiding tot enige belastingvermindering of teruggave.

Artikel 4:

Het gezin geniet een belastingvrijstelling als het gezin het bewijs levert dat de referentiepersoon van het gezin op 1 januari van het aanslagjaar:

1° hetzij geniet van het recht op verhoogde verzekeringstegemoetkoming op basis van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen;

2° hetzij enkel een referentieadres op het provinciegrondgebied heeft op basis van het koninklijk besluit van 16 juli 1992 betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister;

3° hetzij geniet van het recht op maatschappelijke integratie op basis van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

De belastingvrijstelling wordt slechts verleend, voor zover daartoe een schriftelijke aanvraag toekomt bij de dienst fiscaliteit van de provincie Antwerpen, op het adres Koningin Elisabethlei 22, B-2018 Antwerpen of per e-mail op het e-mailadres belastingen@provincieantwerpen.be en dit, op straffe van verval, binnen de drie maanden, te rekenen vanaf de derde werkdag volgend op de datum van verzending van het aanslagbiljet of vanaf de kennisgeving van de aanslag.

Op het moment dat een aanvraag tot vrijstelling wordt ingediend, moet bij deze aanvraag een attest vanwege het ziekenfonds, een attest vanwege de stad/gemeente of een attest vanwege het OCMW op naam van de referentiepersoon worden gevoegd.

Dit attest moet bewijzen dat het recht op verhoogde verzekeringstegemoetkoming respectievelijk het hebben van enkel een referentieadres binnen de provincie dan wel het recht op maatschappelijke integratie gold op 1 januari van het aanslagjaar. Een aanvraag tot vrijstelling mag gebeuren door (een kopie van) het ontvangen aanslagbiljet samen met een dergelijk attest terug in te dienen bij de dienst fiscaliteit van de provincie Antwerpen.

Artikel 5:

De aanslagbiljetten worden onverwijld aan de belastingschuldigen verzonden. De belastingplichtige kan, mits hij een uitdrukkelijke verklaring in die zin aflegt, er evenwel voor opteren om de aanslagbiljetten door middel van een procedure waarbij informaticatechnieken worden gebruikt, te ontvangen. In dit geval geldt de aanbieding via dergelijke procedure als een rechtsgeldige kennisgeving van het aanslagbiljet.

De bezwaartermijn zoals uiteengezet in artikel 6, 2^e lid vangt aan vanaf de datum waarop het aanslagbiljet door middel van een procedure waarbij informatietechnieken worden gebruikt, aan de belastingplichtige is aangeboden.

Artikel 6:

Een bezwaar moet schriftelijk worden ingediend bij de deputatie van de provincie Antwerpen, Belastingbezwaren, Koningin Elisabethlei 22, B-2018 Antwerpen, ondertekend en gemotiveerd zijn.

De termijn om op straffe van verval een bezwaarschrift in te dienen, bedraagt drie maanden te rekenen vanaf de derde werkdag volgend op de datum van verzending van het aanslagbiljet of vanaf de kennisgeving van de aanslag.

Een bezwaar mag ook worden ingediend per e-mail. Het bezwaarschrift dient op het e-mailadres belastingen@provincieantwerpen.be toe te komen, binnen de termijn in het tweede lid bepaald.

Als de belastingschuldige of zijn vertegenwoordiger het vraagt in het bezwaarschrift, wordt de belastingschuldige of zijn vertegenwoordiger uitgenodigd op een hoorzitting.

De gegevens van elk bezwaar die door het provinciebestuur fotografisch, optisch, elektronisch of volgens elke andere informatica- of telegeleidingstechniek worden geregistreerd, bewaard of weergegeven, evenals hun weergave op een leesbare drager, hebben bewijskracht voor de toepassing van de belasting.

VOORZITTER.- *Geen vragen? De stemming kan starten.*

Heeft iedereen zijn stem uitgebracht? Einde van de stemming.

36 leden hebben deelgenomen aan de stemming;

20 leden hebben ja gestemd;

3 leden hebben neen gestemd;

13 leden hebben zich onthouden.

Goedgekeurd met 20 stemmen ja, bij 3 stemmen neen en 13 onthoudingen.

Nr. 4/7 van de agenda

**Provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing. Reglement 2021.
Goedkeuring.**

Verslag van de deputatie

Op 31 december 2020 verstrijkt de geldigheidsduur van de verordening.

Om het evenwicht van het provinciaal budget te handhaven is een hernieuwing van het belastingreglement noodzakelijk.

Het aantal opcentiemen op de onroerende voorheffing blijft ongewijzigd en in overeenstemming met het decreet van 18 november 2016 houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies.

De provincieraad van Antwerpen,

Overwegende dat op 31 december 2020 de heffingsduur verstrijkt van de provinciale belastingverordening inzake opcentiemen op de onroerende voorheffing, hernieuwd bij raadsbesluit van 6 december 2019;

Overwegende dat het noodzakelijk is voor het evenwicht van het provinciaal budget;

Gelet op de artikelen 41, 162 en 170 van de gecoördineerde grondwet van 17 februari 1994 en de artikelen 42, 43 §2, 15°, 144 en 180 van het provinciedecreet van 9 december 2005;

Gelet op artikel 16 van de gewone wet van 9 augustus 1980, houdende de hervorming van de instellingen, gewijzigd bij de wet van 9 juli 1982;

Gelet op het decreet van 18 november 2016 houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies;

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT:

Enig artikel:

Met ingang van 1 januari 2021 worden voor een termijn van één jaar, eindigend op 31 december 2021, ten behoeve van de provincie Antwerpen, honderd vijfenveertig komma drieëndertig (145,33) opcentiemen op de onroerende voorheffing geheven.

VOORZITTER.-. *Geen vragen? De stemming kan starten.*

Heeft iedereen zijn stem uitgebracht? Einde van de stemming.

34 leden hebben deelgenomen aan de stemming;

20 leden hebben ja gestemd;

1 lid heeft neen gestemd;

13 leden hebben zich onthouden.

Goedgekeurd met 20 stemmen ja, bij 1 stem neen en 13 onthoudingen.

Nr. 4/11 van de agenda

Amendement op provinciebelasting op de bedrijven. Reglement 2021, ingediend door de heer Diederik Vandendriessche.

Aan de provincieraad wordt voorgesteld om het ontwerpreglement als volgt aan te passen. De wijzigingen werden vetgedrukt aangeduid.

Artikel 9:

In afwijking van het bepaalde in artikel 5 geldt er een vrijstelling van deze belasting voor de openluchtrecreatieve bedrijven.

Artikel 10:

Voor de toepassing van artikel 9 wordt het volgende verstaan onder:

- openluchtrecreatief bedrijf: een bedrijf waarvan de hoofdwerkzaamheden bestaan uit het exploiteren van een terrein voor openluchtrecreatieve verblijven en/of het exploiteren van infrastructuur en/of installaties voor sportbeoefening in open lucht bestemd voor het gebruik door recreatieve en niet-recreatieve sportbeoefenaars.

Artikel 11:

Voor de begrippen van artikel 10 gelden volgende bepalingen:

- een terrein voor openluchtrecreatieve verblijven: een uitgerust en afgebakend terrein in centraal beheer waar op gekampeerd en/of verbleven wordt in openluchtrecreatieve verblijven – al dan niet verplaatsbaar – of dat daarvoor bestemd of ingericht is en niet ontworpen is om als vaste woonplaats te dienen; op het terrein is minstens één kampeerplaats voorbehouden voor toeristen op doorreis met een verplaatsbaar verblijf.

Artikel 12:

Belastingplichtigen die door de aard en voor de uitvoering van hun bedrijvigheid ook gronden gebruiken voor landbouw en/of tuinbouw zoals bedoeld in artikelen 7, 8, 10 en 11 worden – naast de reglementaire taxatie voor de andere belastbare oppervlakten – voor bedoelde gronden belast tegen het tarief voor agrarische bedrijven. Belastingplichtigen die door de aard en voor de uitvoering van hun bedrijvigheid ook gronden gebruiken voor openluchtrecreatie zoals bedoeld in artikelen 10 en 11 worden voor bedoelde gronden vrijgesteld van belasting (zoals bepaald in artikel 9).

VOORZITTER.- De heer Vandendriessche heeft het woord.

Mijnheer VANDENDRIESSCHE.- Dank u wel, voorzitter, ik heb het daarnet ook kort toegelicht tijdens mijn tussenkomst. Wij zouden een extra inspanning willen vragen vanuit ons bestuur voor de zwaar getroffen toeristische sector met een vrijstelling voor de openlucht recreatieve bedrijven. Slechts 110.000 EUR van de inkomsten op de belasting op de bedrijven levert dit op, 0,29%, dus ik denk dat het maar peanuts is op de volledige begroting van onze overheid en het zou toch wel tegemoet komen aan alle campings en kampeerterreinen in onze provincie.

VOORZITTER.- Dank u wel. Geen vragen? De stemming kan starten.

Heeft iedereen zijn stem uitgebracht? Einde van de stemming.

34 leden hebben deelgenomen aan de stemming;

10 leden hebben ja gestemd;

19 leden hebben neen gestemd;

5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement wordt niet goedgekeurd met 10 stemmen ja, bij 19 stemmen nee en 5 onthoudingen.

Nr. 4/8 van de agenda

Provinciebelasting op de bedrijven. Reglement 2021. Goedkeuring.
Verslag van de deputatie

A. Inleiding:

Tegen het belastingreglement provinciebelasting op de bedrijven 2020 zijn enkele gerechtelijke procedures lopende, waarbij enerzijds een schending van het gelijkheidsbeginsel wordt opgeworpen vermits er voor agrarische (en openluchtrecreatieve) bedrijven lagere tarieven en/of tariefstructuren gehanteerd worden in vergelijking met andere bedrijven en waarbij anderzijds een schending van het gelijkheidsbeginsel wordt opgeworpen die gebaseerd is op de berekeningswijze van de belasting.

Om die reden is het raadzaam om wat het belastingreglement provinciebelasting op de bedrijven 2021 betreft, de inhoud en de motivering van het belastingreglement onder de loep te nemen:

B. Argumentatie van de belastingplichtigen in de lopende gerechtelijke procedures:

In de lopende gerechtelijke procedures worden volgende argumenten opgeworpen door de belastingplichtigen:

De provincie Antwerpen hanteert een onderscheid in tarifiering naargelang de belastingplichtige al dan niet een agrarisch of openluchtrecreatief bedrijf is.

Het onderscheid is ingegeven door het feit dat categorieën van bedrijven die door hun aard de grond (bodem) als natuurlijk productiemiddel of voor specifieke openluchtrecreatieve beroeps- en bedrijfsdoeleinden aanwenden en die in vergelijking met andere categorieën een lager rendement genereren per vierkante meter oppervlakte, een uitzonderlijke nood hebben aan grotere oppervlakten om een economisch leefbare (rendabele) exploitatie te kunnen realiseren. De tariefstructuur komt tegemoet aan de doelstelling van een evenwichtige spreiding in functie van de financiële draagkracht door voor deze categorieën van belastingplichtigen aangepaste tarieven te voorzien.

Volgens de desbetreffende belastingplichtigen zouden tal van bedrijven waaronder zij zelf, eveneens nood hebben aan een grote oppervlakten om economisch rendabel te zijn, doch zij kunnen niet genieten van het verlaagd tarief waarin het belastingreglement voorziet voor agrarische en openluchtrecreatieve bedrijven.

Volgens de desbetreffende belastingplichtigen schendt de provincie Antwerpen het gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet.

De belastingplichtigen argumenteren verder dat het hebben van een uitgesproken financieel doel wat de provinciebelasting op de bedrijven betreft, het onderscheid niet objectief en redelijk verantwoordt. Het feit dat een evenwichtige spreiding van de belastingdruk wordt beoogd, zou volgens de desbetreffende belastingplichtigen hieraan geen afbreuk doen.

Voorts zou er, volgens de desbetreffende belastingplichtigen, tevens een schending van het gelijkheidsbeginsel bestaan, wat de berekeningswijze van de belasting betreft:

Zo is de belasting op de bedrijven verschuldigd per vestiging die wordt gebruikt of tot gebruik is voorbehouden of bijdraagt tot de realisatie/ uitvoering van de beroeps- of bedrijfsdoeleinden. Hierbij is het van geen belang dat de oppervlakte van de vestiging effectief wordt gebruikt door de belastingplichtige, maar volstaat het dat de oppervlakte kan worden gebruikt.

Bovendien wordt het 'gebruik' ruim geïnterpreteerd zodat ook een parking, een plantsoen, een grasstrook, een groenzone, een vijver als gebruik kwalificeren. Om belastbaar te zijn volstaat het dat een oppervlakte eventueel nog kan worden gebruikt, ook al wordt deze oppervlakte op 1 januari van het aanslagjaar niet effectief gebruikt (vb. braakliggende of woeste gronden, improductieve oppervlakte, oppervlakte zonder economisch rendabel nut of gebruik).

De desbetreffende belastingplichtigen concluderen dat oppervlakte die niet wordt gebruikt of die niet rendabel is, toch in rekening gebracht wordt voor het berekenen van de verschuldigde provinciebelasting. Op deze manier argumenteren de belastingplichtigen dat de berekeningswijze van de belasting, het gelijkheidsbeginsel zou schenden.

C. Analyse:

1. GELIJKHEIDSBEGINSEL EN FISCALE AUTONOMIE

De provincies hebben, krachtens artikel 170, §4 van de Grondwet, fiscale autonomie. De provincies kunnen in beginsel vrij kiezen waarop zij belastingen wensen te vestigen. Dit betekent dat de provincies de beleidsvrijheid hebben om bepaalde zaken of handelingen aan belasting te onderwerpen en andere zaken of handelingen niet te belasten. Deze beleidsvrijheid wordt enkel beperkt door wettelijke en grondwettelijke regels waaraan de provincies zich dienen te houden.

Artikel 172 van de grondwet bepaalt dat inzake belastingen geen voorrechten kunnen worden ingevoerd.

"Inzake belastingen kunnen geen voorrechten worden ingevoegd. Geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoegd dan door een wet"

Artikel 172 van de grondwet is een loutere bevestiging van het gemeenrechtelijke gelijkheidsbeginsel in fiscale aangelegenheden. Het belastingreglement moet geen feitelijke fiscale gelijkheid teweegbrengen tussen burgers, maar moet op alle burgers die zich in een gelijke situatie bevinden, gelijk worden toegepast.

Artikel 172 van de grondwet verbiedt niet om specifieke belastingen in te voeren, welke slechts bepaalde personen i.v.m. hun activiteiten treffen, mits alle personen die zich in gelijke omstandigheden bevinden, gelijk worden aangeslagen. De grondwettelijke regels inzake de gelijkheid van de Belgen en de niet-discriminatie inzake fiscaliteit, verhinderen niet dat een verschillende financiële behandeling wordt ingesteld ten aanzien van bepaalde categorieën van personen, voor zover daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het al of niet

aanwezig zijn van de redelijke verantwoording dient getoetst te worden aan het doel en de gevolgen van de ingestelde belasting en aan de redelijkheid van de verhouding tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Het volstaat m.a.w. om te kunnen beslissen of het maken van categorieën objectief en redelijk is, dat in redelijkheid blijkt dat er een objectieve verantwoording bestaat of kan bestaan voor die categorieën. Wanneer een norm die een belasting invoert, belastingplichtigen beoogt met verschillende toestanden, moet hij die verscheidenheid noodzakelijkerwijze opvangen in vereenvoudigde categorieën en vereisen de voornoemde regels niet dat de norm de belasting aanpast naargelang van de eigenheid van elk geval.¹

Het bestuur kan wel degelijk binnen haar beleid een bepaalde differentiatie maken zolang deze voldoende verantwoord en niet willekeurig is. Het gelijkheidsbeginsel heeft niet tot gevolg dat iedere belastingplichtige die een bepaalde belasting als onrechtvaardig ervaart deze zou kunnen aanvechten. Dit zou de beleidsvrijheid van het bestuur immers totaal uithollen.

Er dient opgemerkt te worden dat de rechterlijke macht zich niet mag uitspreken over de opportuniteit van de belastingreglementen, daar de fiscale wetgeving van openbare orde is.²

De toepassing van het gelijkheidsbeginsel kan bovendien slechts marginiaal getoetst worden in het fiscaal recht. Het betreft een kennelijk overdreven last, een kennelijk onredelijk onderscheid en een kennelijke onevenredigheid tussen de aangewende middelen en het beoogde doel die kunnen worden gesanctioneerd.³

2. RECHTSPRAAK

2.1. Agrarische bedrijven

Het Hof van Cassatie en andere hoven en rechtbanken hebben reeds bij herhaling een oordeel kunnen vellen m.b.t. de differentiatie aangaande agrarische bedrijven t.a.v. provinciale of gemeentelijke vestigingsbelastingen.

In een arrest van 24.12.2013 stelde het hof van beroep te Gent :

"In redelijkheid moet worden onderzocht of een objectieve verantwoording voor het verlaagde tarief voor agrarische bedrijven bestaat. Er is schending van het gelijkheidsbeginsel wanneer is komen vast te staan dat de aangewende middelen niet in verhouding staan met het beoogde doel. Het onderscheid enerzijds tussen agrarische bedrijven die aan een ander tarief zijn onderworpen en anderzijds andere zelfstandigen en vennootschappen wordt verantwoord door het verschil in

---

¹ Cass. 27 juni 2014, AR. F.13.0092.F, *RFRL* 2015, afl. 1, 50; Cass. 13 februari 2014, AR. F.13.0073.N, www.cass.be; Cass. 6 mei 1999, AR F.98.0088.F, (Gemeente Rendeux / Deschuyter) Arr.Cass. 1999, 622; Bull. 1999, 641; FJF 2001, 275 en <http://www.monkey.be> (1 september 2008); <http://www.cass.be> (18 oktober 2001); LRB 1999 (samenvatting), afl. 4, 207

² Cass 29 oktober 1968, Rev. Fisc., 1969, 520

³ Cass 5 oktober 1990, AR F 1818 N, www.cass.be; Cass 15 januari 2004, AR F.02.0006.N, www.cass.be

financiële draagkracht en de noodzaak om over grote oppervlakten te beschikken om economisch rendabel te zijn. In alle redelijkheid dient aangenomen dat de appellante als logistiek bedrijf een hoger rendement heeft dan een landbouwbedrijf. Anderzijds houdt de appellante zich niet bezig met de exploitatie van gronden zodat teneinde een evenwicht te bekomen het tarief bij landbouwbedrijven lager is."

(Gent, 24 december 2013, LRB 2014, afd. 1, 80, Katoennatie / Provincie Oost-Vlaanderen)

In een arrest van het Hof van Cassatie van 16.6.2016 verwierp het Hof een voorziening (ingesteld door de belastingplichtige Katoennatie) tegen een arrest (niet-gepubliceerd) van het Hof van Beroep te Gent van 17.6.2014, waarbij het Hof te Gent de redelijke verantwoording van de differentiatie had verworpen.

Tegen dit arrest werd door belastingplichtige een cassatievoorziening ingesteld. Het Hof van Cassatie verwierp met arrest van 16.6.2016 de cassatiemiddelen en stelde o.m. :

"6. De appelrechters oordelen dat :

- *het onderscheid tussen enerzijds agrarische bedrijven die aan een ander tarief zijn onderworpen en anderzijds andere zelfstandigen en vennootschappen wordt verantwoord door het verschil in financiële draagkracht en de noodzaak om over grote oppervlakten te beschikken om economisch rendabel te zijn ;*
- *in alle redelijkheid dient te worden aangenomen dat vennootschappen zoals de eiseres een hoger rendement hebben dan een landbouwbedrijf;*
- *deze motivering voor het onderscheid, in het licht van de doelstelling van de belasting, waarover in de preambule van het belastingreglement onder andere staat dat gestreefd wordt naar een algemene en evenwichtige spreiding van de belastingdruk over de belastingplichtigen, danig besloten ligt in de kenmerken van de gunstiger behandelde categorieën dat daarover geen informatie moest zijn opgenomen in het belastingreglement of in het wetgevend dossier.*

Door aldus te oordelen dat het verschil in behandeling tussen de categorieën belastingplichtigen in het licht van de in de preambule van de belastingverordening uitgedrukte doelstelling van de belasting redelijk verantwoord is, verantwoord de appelrechters hun beslissing naar recht."

(Cass., 16 juni 2016, www.cass.be, Katoennatie / Provincie Oost-Vlaanderen)

Het Hof van Cassatie verbrak in een arrest van 3.9.2015 een arrest van het hof van beroep te Gent van 25.9.2012 (Provincie Oost-Vlaanderen / Belgacom) met de volgende overweging :

"De rechter kan een belastingverordening die in een verminderd tarief voorziet voor een bepaalde categorie van belastingplichtigen niet buiten toepassing laten omdat de overheid niet aantoont dat de verantwoording van de categorie van het verminderd tarief niet zou kunnen van toepassing zijn op een andere categorie van belastingplichtigen die onderworpen is aan het standaardtarief, maar moet onderzoeken of de belastingplichtige, die de strijdigheid van de tariefstructuur met het gelijkheidsbeginsel aanvoert, in concreto wordt gediscrimineerd door de toepassing van het standaardtarief omdat hij deel uitmaakt van een categorie die op gelijke gronden de toepassing van het verminderd tarief kan eisen."

Het hof van beroep te Gent had met zijn arrest van 25.9.2012 een schending van het gelijkheidsbeginsel weerhouden, omdat de Provincie niet aantoonde dat enkel agrarische bedrijven nood hadden aan een grotere oppervlakte om rendabel te zijn, zodat het, aldus het hof, kon worden aanvaard dat er geen objectieve en redelijke verantwoording bestond om enkel agrarische bedrijven een verminderd tarief te laten genieten. Het hof stelde :

"Met reden laat de geïntimeerde kennen dat het onderscheid tussen agrarische bedrijven en alle andere bedrijven niet in redelijkheid gerechtvaardigd wordt. Immers er zijn tal van andere bedrijven die nood hebben aan grotere oppervlakten en die nochtans niet kunnen genieten van de fiscale gunstmaatregel zoals voorzien voor agrarische bedrijven. De geïntimeerde toont op manifeste wijze aan dat de grondwettelijke principes van gelijkheid en niet discriminatie werden geschonden."

(Gent, 25.9.2012, LRB, 2012, afd. 4, 51)

Deze zienswijze van het Gentse hof werd door het Hof van Cassatie NIET bijgetreden.

Het belasten van landbouwexploitatie op dezelfde wijze als de overige bedrijven zou kunnen leiden tot een niet meer te rechtvaardigen distorsies in de fiscale lasten ten nadele van landbouwbedrijven. Tot die slotsom kwam het Hof van Beroep te Gent in haar arrest van 2.10.2018.

(zie Gent, 2.10.2018, LRB, 2018, afl. 4, 35 – aanleggende partij was een partij die zonnepanelen had geplaatst – energieverwerking uit hernieuwbare bronnen)

Zeer recent oordeelde het Hof van Beroep te Gent m.b.t. het provinciaal belastingreglement Oost-Vlaanderen met arrest van 02.06.2020, aangaande de aangevoerde onwettigheid m.b.t. de verschillende behandeling van de categorie agrarische bedrijven t.a.v. de categorie fotovoltaïsche bedrijven, o.m. het volgende:

"In de overwegingen in de preambule van het provincieraadsbesluit staat (onder andere) :

Het is budgettair noodzakelijk een belasting te heffen die toelaat de uitgaven van de provincie in het algemeen te financieren (de verplichte en de facultatieve uitgaven).

Een algemene en evenwichtige spreiding van de belastingdruk wordt nagestreefd over meer dan zeshonderdduizend belastingplichtigen.

De belastbare grondslag moet eenvoudig meetbaar en controleerbaar zijn en bestaat derhalve uit de totale gebouwde en/of ongebouwde oppervlakte van het goed waarop de woning (gezinnen) of de vestiging (bedrijven) zich bevindt en die door de belastingplichtige wordt gebruikt of tot gebruik wordt voorbehouden.

Het oppervlaktecriterium met een daaraan gekoppelde gedifferentieerde tariefstructuur laat op adequate wijze toe om bij benadering en in overeenstemming met het beginsel van de verdelende rechtvaardigheid, de belasting vast te stellen.

Het oppervlaktecriterium wordt als berekeningsbasis redelijk en objectief beschouwd ten einde de algemene provinciebelasting te berekenen.

De belasting beoogt belastingplichtigen met verschillende toestanden en die verscheidenheid noodzakelijkerwijs moet opgevangen worden in vereenvoudigde categorieën. De normen van een belasting kunnen niet worden aangepast naargelang de eigenheid van elk individueel geval. Er kan niet voor alle mogelijke soorten gezinnen en bedrijven (elk met hun eigen en meest uiteenlopende kenmerken) worden voorzien in een specifieke belastingregeling.

Verschillen in financiële draagkracht en/of economische rentabiliteit maken redelijk verantwoorde differentiatiecriteria uit voor de toepassing van het belastingreglement en het verschil in tarifiering.

Categorieën van bedrijven die door hun aard de grond (bodem) als natuurlijk productiemiddel of voor specifieke openlucht recreatieve beroeps- en bedrijfsdoeleinden aanwenden en die in vergelijking met andere categorieën een lager rendement per vierkante meter oppervlakte hebben, hebben een uitzonderlijke nood aan grotere oppervlakten om een economisch leefbare (rendabele) exploitatie te kunnen realiseren. De tariefstructuur komt tegemoet aan de doelstelling van een evenwichtige spreiding in functie van de financiële draagkracht daar voor deze categorieën van belastingplichtigen aangepaste tarieven te voorzien, die in overeenstemming kunnen worden beschouwd met hun financiële draagkracht.

Het is verder manifest dat het rendement van landbouwgronden per oppervlakte-eenheid normaal aanzienlijk lager ligt dan dergelijk rendement voor andere bedrijven, en dat landbouwbedrijven dienen te beschikken over grote oppervlakten. Het belasten van de landbouwexploitaties op dezelfde wijze als de overige bedrijven zou in dit kader leiden tot niet meer te rechtvaardigen distorsies in de fiscale lasten ten nadele van de landbouwbedrijven. Nogmaals moet gewezen worden op de noodzaak tot vereenvoudiging, wat het niet mogelijk maakt voor elk bedrijf concreet na te gaan wat de concrete noden zijn (wat nochtans de invalshoek is van de appellante), bvb. qua oppervlakte en in een daaraan aangepaste tarifiering te voorzien. Wat de specifieke groep van landbouwbedrijven betreft, kan wel op eenvoudige wijze in een differentiatie worden voorzien ten opzichte van andere bedrijven, nu het beperkt rendement per oppervlakte-eenheid en de nood aan grote oppervlakten een normaal en algemeen gekend kenmerk is van deze groep bedrijven in vergelijking met andere bedrijven (zie ook verder nog).

De appellante kan ook niet gevolgd worden in haar stelling dat de financiële draagkracht van een belastingplichtige geen verantwoord criterium is van differentiatie qua omvang van de belasting. Dergelijke financiële draagkracht als criterium nemen is juist wel een verantwoord differentiatiecriteria en wordt algemeen in een geciviliseerde maatschappij beschouwd als rechtvaardig en moreel verantwoord.

Zoals de geïntimeerde terecht aanvoert, moet de appellante hoe dan ook aantonen dat ze door het betreffende belastingreglement gediscrimineerd wordt, in het bijzonder dat zij deel zou uitmaken van een categorie die op gelijke gronden de toepassing van het verminderd tarief zou kunnen eisen (vgl. Cass. 3 september 2015, TFR 2016, nr. 494, 92, noot M. DE JONCKHEERE). Zoals vermeld, zijn de gronden of redenen waarom werd voorzien in een verminderd tarief voor agrarische- en openlucht recreatieve bedrijven de volgende :

- agrarische bedrijven en openlucht recreatieve bedrijven hebben, gelet op de eigenheid van hun activiteit, een uitzonderlijke nood aan grotere oppervlakten om een economisch leefbare (rendabele) exploitatie te kunnen realiseren ;

- *agrarische bedrijven en openluchtrecreatieve bedrijven hebben, in vergelijking tot andere categorieën van bedrijven, ook een lager rendement per vierkante meter. Opdat appellante zich op een schending van het gelijkheidsbeginsel zou kunnen beroepen, moet zij dus aantonen dat : (i) ook zij een uitzonderlijke nood heeft aan grotere oppervlakten om een economisch leefbare (rendabele) exploitatie te kunnen uitbaten, en (ii) dat ook zij, net zoals agrarische en openluchtrecreatieve bedrijven, een lager rendement heeft per vierkante meter oppervlakte. De appellante toont evenwel niet aan dat zij behoort tot een categorie die op deze gronden de toepassing van het verlaagd tarief zou kunnen eisen.*"
(Gent, 2 juni 2020, inzake Solux Invest CVBA / Provincie Oost-Vlaanderen, onuitgegeven)

Volledigheidshalve moet gewezen worden op de rechtspraak die de differentiatie verwerpt.

Het arrest van 23.10.2018 van het Hof van Beroep te Antwerpen is daarvan het recentste voorbeeld. Hiertegen werd cassatieberoep aangetekend.

2.2. Openluchtrecreatieve bedrijven

M.b.t. de beoordeling van eventuele discriminatie tussen openluchtrecreatieve bedrijven die een verlaagd tarief genieten en andere belastingplichtigen, kan verwezen worden naar de omzendbrief 10.06.2011, coördinatie van de onderrichtingen aan de gemeentefiscaliteit (opgeheven op 15.2.2019 met ingang van 12.3.2019) waarin o.m. onder punt 3.21 "kamperen en bedrijfsbelasting" uitdrukkelijk wordt voorzien dat "*aangezien kamperen een sociale vorm van recreatie is, de aanslagvoeten gematigd moeten blijven*".

Het recente arrest van 02.10.2018, uitgesproken door het Hof van Beroep te Gent, motiveert de redelijkheid van de differentiatie als volgt :

"Voor wat openlucht recreatieve bedrijven betreft, dienen dezelfde opmerkingen te worden gemaakt als voor agrarische bedrijven. Hun uitbating veronderstelt normaal en algemeen gekend een grote oppervlakte met weinig rendement."

(Gent, 2.10.2018, LRB, 2018, afd. 4, 35)

Het betreft het belastingreglement van de provincie Oost-Vlaanderen.

D. De onderbouwing van het belastingreglement

1. Vooreerst volgt een analyse over het feit of de differentiatie in tarifiering en berekening voor agrarische en openluchtrecreatieve bedrijven al dan niet nog steeds op de feiten is geënt, zodat rekening houdende met het bovenvermelde de differentiatie kan worden weerhouden:

Op basis van de studie 'Kerncijfers Landbouw 2018' van Statbel, het Belgisch statistiekbureau van de Federale Overheid, blijkt dat een Vlaams landbouwbedrijf in 2017 beschikt over een gemiddelde oppervlakte van 26,4 hectare (cf. pagina 10).

https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/documents/landbouw/NL_Kerncijfers%20landbouw_2018_web.pdf

In totaal zijn er op ongeveer 3630 land- en tuinbouwbedrijven in de provincie Antwerpen.

Deze land- en tuinbouwbedrijven hebben tezamen ongeveer 95.000 ha in gebruik.

De oppervlakte van de provincie Antwerpen bedraagt 2.876 km² (oftewel 287.600 ha). In 2018 kende dus 33,3% van de oppervlakte van de provincie Antwerpen een landbouwgebruik, oftewel 1/3de van de oppervlakte van de provincie.

<https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dese/dlp/land--en-tuinbouwbeleid-/landbouw-in-cijfers.html>

Inmiddels werd eveneens de studie 'Kerncijfers Landbouw 2019' opgesteld: in 2018 is de gemiddelde oppervlakte van een Vlaams Landbouwbedrijf zelfs gestegen naar 26,6 ha of 266.000 m² (cf. pagina 8):

https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/documents/landbouw/NL_kerncijfers_landbouw_2019_web.pdf

In 2019 is de gemiddelde oppervlakte van een Vlaams Landbouwbedrijf nog verder gestegen naar 26,7ha of 267.000 m² ('Kerncijfers Landbouw 2020' van Statbel, p. 4-10):

https://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/documents/landbouw/NL_kerncijfers_landbouw_2020_v11_met_cover_voor_web.pdf

Bedrijven uit andere sectoren hebben gemiddeld geen 267.000 m² nodig om economisch leefbaar te zijn.

Verder geldt voor de agrarische sector dat het volledige beleid Europees bepaald wordt. Landbouw is ook de enige sector waarvoor dit geldt.

Bron: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_nl

Het gemeenschappelijk landbouwbeleid van de EU (GLB), vormt een partnerschap, enerzijds tussen landbouw en samenleving en anderzijds tussen Europa en de Europese landbouwers. Het moet:

- landbouwers ondersteunen, de landbouwproductiviteit verbeteren en voor een stabiele voorziening van betaalbare levensmiddelen zorgen;
- de EU-landbouwers een redelijk inkomen garanderen;
- het klimaat beschermen en het duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen bevorderen;
- plattelandsgebieden en landschappen in de hele EU in stand houden;
- de plattelandseconomie levensvatbaar houden door de werkgelegenheid in de landbouw, agrovoedingsindustrie en aanverwante sectoren te stimuleren.

Landbouwers krijgen, als enige sector, inkomenssteun van Europa omwille van zeer sectorspecifieke redenen.

De agrarische sector verschilt van andere sectoren omdat onder meer de volgende bijzondere omstandigheden van toepassing zijn:

- Ondanks het belang van de voedselproductie ligt het inkomen van boeren ongeveer 40% lager dan buiten de landbouwsector.
- Landbouw is sterker afhankelijk van weer en klimaat dan de meeste andere sectoren.
- Er is een onvermijdelijk tijdsverschil tussen de vraag van de consument en de mogelijkheid van boeren om daaraan te voldoen, want meer tarwe aanbouwen of meer melk produceren gaat niet van de ene dag op de andere.

Boeren moeten niet alleen kosteneffectief produceren, zij moeten ook op een duurzame en milieuvriendelijke manier werken en onze bodem en de biodiversiteit in stand houden.

Bedrijfsonzekerheden en de milieueffecten van de landbouw rechtvaardigen de belangrijke rol die de overheid speelt voor onze boeren.

Volgens de website over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de EU ligt het inkomen in de agrarische sector dus ongeveer 40 % lager dan dat van sectoren buiten de agrarische sector.

Ook het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid houdt studies en statistieken bij. Deze kunnen geraadpleegd worden op de volgende website: <https://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties-cijfers/landbouwcijfers>

Uit het sectoroverzicht van de landbouw – in de categorie economische kenmerken - blijkt dat het gemiddelde familiale arbeidsinkomen per voltijdse familiale arbeidskracht 27.457 EUR bedroeg in 2016.

Op basis van de zeer specifieke ratio die achterliggend is aan het Europese Landbouwbeleid en die enkel van toepassing is op de agrarische sector, omwille van het feit dat het behoud van voedselproductie in Europa levensnoodzakelijk is, omwille van het geringe inkomen van agrarische bedrijven, en hun uitzonderlijke nood aan grote oppervlakten om een economisch leefbare rendabele exploitatie te genereren, is het aangewezen om afwijkende tarieven en een afwijkende tariefstructuur voor agrarische bedrijven te behouden.

Als agrarische bedrijven aan gemiddeld 267.000 m² zouden worden belast aan tarieven van 'gewone' bedrijven, zouden zij voor 2020 gemiddeld 27.588 EUR aan provinciebelasting moeten betalen. Als de provincie de agrarische sector aan zodanig hoge tarieven zou gaan belasten, zou dat betekenen dat het merendeel van de sector op een jaar tijd failliet zou gaan.

Dit kan uiteraard niet de bedoeling zijn van een algemene provinciebelasting waarvan het de bedoeling is dat de belastingdruk algemeen en evenwichtig wordt gespreid over de belastingplichtigen.

Hetzelfde geldt voor de openluchtrecreatieve bedrijven. Hun uitbating veronderstelt normaal en algemeen gekend een grote oppervlakte met weinig rendement, zoals het Hof van Beroep te Gent beaamt. Ook omwille van het maatschappelijk belang van de openlucht recreatie, maar ook omwille van de functie van de bedrijfsactiviteit als een sociale vorm van recreatie, de noodzaak van een brede toegankelijkheid, en hun bijdrage tot het algemeen welzijn, moet een lage financiële toegankelijkheidsdrempel worden nagestreefd. Openlucht recreatie komt

werkelijk iedereen ten goede en dit terwijl de financiële marges in deze sector beperkt zijn en er nood is aan zeer grote oppervlakten om een economisch leefbare rendabele exploitatie te kunnen realiseren. Een gedifferentieerde behandeling door een gematigd tarief is dus redelijk verantwoord.

Als in de aanhef van het belastingreglement provinciebelasting op de bedrijven wordt verwezen naar een lagere 'tariefstructuur' of 'tarifiering', dient dit voor agrarische bedrijven gelezen te worden als betrekking te hebben op zowel de tarieven zelf als de wijze waarop de berekening gebeurt.

Het hebben van lagere tarieven en/of een andere tariefstructuur/berekening voor agrarische en openluchtrecreatieve bedrijven is dus juist noodzakelijk om de toets van het gelijkheidsbeginsel te kunnen doorstaan.

In feite is het niet meer dan algemeen gezond verstand dat voor de agrarische en openluchtrecreatieve bedrijven lagere tarieven en/of tariefstructuren gehanteerd worden.

Verder beoogt de belasting een diversiteit aan belastingplichtigen waarvan de verscheidenheid redelijkerwijze dient te worden opgevangen in vereenvoudigde categorieën.

De normen van de belasting kunnen niet worden aangepast naargelang de eigenheid van elk individueel geval.

Er kan niet voor elk soort bedrijf met de meest uiteenlopende kenmerken worden voorzien in een specifieke belastingregeling.

Aan dit verslag worden in bijlage toegevoegd: Studie Kerncijfers Landbouw 2020, Studie Kerncijfers Landbouw 2019, Studie Kerncijfers Landbouw 2018, gedeeltelijke weergave van de website Europees Landbouwbeleid (printscreens per 01.04.2020), sectorbarometer tuin- en landbouw dd.01.02.2020 van het departement Landbouw & Visserij van de Vlaamse Overheid, gedeeltelijke weergave van de website van de provincie Antwerpen, landbouw- en plattelandsbeleid (printscreen per 28.09.2020).

2. Overeenkomstig artikel 2 van het belastingreglement is elke belastingplichtige de belasting verschuldigd per afzonderlijke vestiging hoe ook genoemd, die door hem/haar wordt gebruikt of tot gebruik wordt voorbehouden en op het grondgebied van de provincie Antwerpen gelegen is.

Een belastbare vestiging is elke oppervlakte die voor beroeps- of bedrijfsdoeleinden is bestemd of in het kader van beroeps- of bedrijfsdoeleinden wordt gebruikt, tot gebruik is voorbehouden of bijdraagt tot de realisatie/ uitvoering van de beroeps- en bedrijfsdoeleinden.

Onder 'gebruik' moet elke vorm van gebruik worden verstaan, met inbegrip van onder meer het gebruik als (toegangs)weg, parking, plantsoen, grasstrook, groenzone, vijver, sportterrein, laad-, los- of stortplaats, opslag- of overslagruimte, bufferzone, weiland, conciërgewoning.

Om belastbaar te zijn, volstaat het dat een oppervlakte eventueel (nog) kan gebruikt worden, ook al wordt deze oppervlakte op 1 januari van het aanslagjaar niet effectief gebruikt (vb. braakliggende of woeste gronden, improductieve oppervlakte, oppervlakte zonder economisch rendabel nut of gebruik).

Er wordt ten onrechte gesteld dat de oppervlakte die niet wordt gebruikt of die niet rendabel is, niet in rekening mag gebracht worden voor het berekenen van de verschuldigde provinciebelasting.

De provincies hebben, krachtens artikel 170 § 4 van de Grondwet fiscale autonomie. Dit houdt in dat zij in beginsel vrij kunnen kiezen waarop en op welke wijze ze de belastingen wensen te vestigen. Hierdoor hebbend de provincies de beleidsvrijheid om vrij de belastbare materie te bepalen, d.w.z. dat ze vrij bepalen welke feiten, toestanden, zaken of handelingen aan een provinciale belasting worden onderworpen. De provincie bepaalt vrij de belastbare grondslag, d.w.z. de elementen die de grondslag uitmaken waarop de belasting wordt berekend, en bepalen vrij het belastingtarief, d.w.z. de hoogte en de wijze van de berekening van de belasting.

De bepaling/ omschrijving van de oppervlakte die de belastbare grondslag uitmaakt, is een opportuiniteitkwestie die verband houdt met de grondwettelijk gewaarborgde fiscale autonomie van de Provincie. De belastbare grondslag, zijnde de oppervlakte die als uitgangspunt wordt genomen voor de berekening van de belasting, is redelijk, duidelijk, correct en concreet.

Noch het Grondwettelijk Hof, noch het Hof van Cassatie, noch de Raad van State zien problemen in de toepassing van het oppervlaktecriterium als berekeningsbasis.

(GwH, 15.9.2004, nr. 151/2004 ; Cass., 16.9.2009, T.Gem., 2010, 168; RvS, 27.6.2006, nr. 160.599-Twins)

"De gebruikte oppervlakte is een redelijke indicatie voor een algemene heffing op bedrijven. Het criterium van de oppervlakte is objectief, maakt een vlotte aanslag mogelijk en staat in directe verhouding tot de approximatieve bijdragecapaciteit van de belastingplichtige ..."

(Antwerpen, 23 juni 2020, VHS Europe / Provincie Antwerpen, onuitgegeven)

"De oppervlakte van een bedrijf als berekeningscriterium van de belasting is aanvaardbaar en maakt in het licht van de aard en het doel van de belasting – algemene financiële toestand van de gemeente- een pertinent criterium uit."

(L. De Meyere, Belasting op economische activiteit, LRB 2019-2? BLZ; 19)

Ook de bepaling/omschrijving van wat moet verstaan worden onder "gebruik" behoort tot de fiscale autonomie van de Provincie.

De provinciebelasting op de bedrijven dient in essentie een eenvoudige belasting te zijn, wat inhoudt dat het een belasting moet zijn die eenvoudig te heffen en te controleren is. Verder dienen de administratieve verplichtingen tot het absolute minimum te worden beperkt, om de belastingheffing zo efficiënt en rendabel mogelijk te houden.

(zie o.m. Gent, 2.10.2019, Solux Invest / Provincie Oost-Vlaanderen ; Gent, 2.6.2020, Solux Invest / Provincie Oost-Vlaanderen ; Antwerpen, 23.6.2020, VHS Europe / Provincie Antwerpen).

De Provincie heeft steeds de gehele perceeloppervlakte (uiteraard voor zover beroepsmatig en niet privé) in aanmerking genomen voor de berekening van de

belasting. Dit o.m. om reden dat dit de eenvoudigste manier is om de belasting te heffen en te controleren.

Deze oppervlakten zijn een aanvaardbare aanduiding van het rendement van de belaste vestigingen van de betrokken bedrijven dan wel van de financiële mogelijkheden van de bedrijven. Alzo wordt rekening gehouden met de financiële draagkracht en/of de economische rentabiliteit en op die wijze met de financiële mogelijkheden van de belastingplichtigen. Zo wordt een "algemene en evenwichtige spreiding van de belastingdruk" bereikt en een doelstelling vermeld in de aanhef van het belastingreglement, nagestreefd.

Het feit, dat in het belastingreglement voorzien is dat ook de tot gebruik voorbehouden oppervlakten in aanmerking worden genomen voor het vaststellen van de belastbare basis, houdt in dat aldus ook rekening gehouden wordt met de financiële draagkracht, waarvan de oppervlakte van de belaste vestiging een objectieve en in redelijkheid aanvaardbare indicatie is.

Als de belasting volgens oppervlakte inhoudt dat een vereenvoudiging doorgevoerd wordt, omdat het rendement voor elk bedrijf in functie van de oppervlakte meestal verschilt, is dergelijke vereenvoudiging noodzakelijk en dus gerechtvaardigd voor de noden van de belasting, omdat het op die wijze de provincie mogelijk maakt om een criterium te voorzien dat op veel mogelijke en uiteenlopende situaties toepasbaar is, en het onbegonnen werk zou om voor elke concrete verschillende situatie in een verschillende regeling te voorzien.

Opnieuw dient te worden opgemerkt dat de provincie niet anders kan dan op vereenvoudigde wijze criteria in aanmerking te nemen met het oog op de belasting.

Er mag niet uit het oog verloren worden dat de provincie niet over officiële informatiebronnen beschikt die up-to-date informatie bevatten om te weten te komen hoe een oppervlakte precies is onderverdeeld in bebouwd, onbebouwd, economisch rendabel, economisch niet rendabel etc. Elk dossier zou apart bestudeerd moeten worden, wil de provincie enige controle houden, wat afbreuk zou doen aan de vereiste om in essentie een eenvoudige belasting te heffen en te kunnen controleren met een minimale administratieve last.

Het kadaster kan maar beschouwd worden als een zeer gedeeltelijke gegevensbron. De gegevens die het kadaster ter beschikking stelt aan de provincie zijn +- 1 tot 1,5 jaar oud. Bovendien worden in deze bron enkel eigendom en andere zakelijke rechten zoals opstal opgenomen en zijn er geen gegevens voorhanden omtrent huur, gebruik van vestigingen,... en niet de concrete aanwending / economisch gebruik / ... van elk onderdeel van een perceel.

Door steeds de gehele perceeloppervlakte in aanmerking te nemen voor de belasting, worden bovendien alle belastingplichtigen op deze manier en dus op een gelijke manier behandeld.

Het is ook een manier om de tarieven laag te houden en niet te verhogen.

Indien de provincie een verschil in bebouwde en onbebouwde oppervlakte of een onderscheid naargelang de oppervlakte al dan niet, en in welke mate, een specifiek genererend rendement heeft voor de onderneming of een onderscheid maakt naargelang een deel van een perceel bijdraagt aan een welbepaalde activiteit van

de onderneming, zal elke belastingplichtige aangifte moeten doen van de oppervlakte van zijn vestiging en moeten vermelden onder welke gebruikscategorieën (onderdelen van) de oppervlakten precies vallen, wat een moeilijke en bijna niet te controleren aangifte zou inhouden.

Dit zou een grote administratieve last leggen bij de belastingplichtigen, nu de provincie niet langer zou kunnen werken met voorstellen van aangifte die door belastingplichtigen enkel moeten worden teruggestuurd wanneer er iets gewijzigd is of niet correct wordt vermeld in de aangifte.

Als elke belastingplichtige aangifte zou moeten doen, zou dit op zich reeds tegenstrijdig zijn met het feit dat bij de provinciebelasting op de bedrijven de administratieve verplichtingen tot een absoluut minimum dienen te worden beperkt.

Het departement Financiën zou normalerwijze dan ook meer dan 180.000 aangiften ontvangen, hetgeen vrijwel onmogelijk is om verwerkt te krijgen. De tijdige inkohiering zou hiermee in het gedrang komen.

Bovendien kunnen de budgettaire gevolgen van het invoeren van dergelijke nieuwe categorieën moeilijk op voorhand worden ingeschat.

Dit alles terwijl een algemene provinciebelasting op bedrijven voor de provincie Antwerpen budgettair noodzakelijk is om de uitgaven, zowel de verplichte als de facultatieve, te dekken.

Teneinde de financiële gevolgen in te dijken, zouden de belastingtarieven hoogstwaarschijnlijk moeten worden verhoogd, hetgeen niet gunstig is voor belastingplichtigen en bovendien volstrekt niet in lijn ligt met het bestuursakkoord 2019 – 2024 van de provincie Antwerpen waarin wordt bepaald dat de belastingtarieven deze legislatuur niet zullen worden verhoogd, met uitzondering van de jaarlijkse indexatie.

Bovendien zou de opsplitsing in nieuwe en bijkomende categorieën oppervlakten ongetwijfeld ontelbare nieuwe betwistingen doen rijzen met belastingplichtigen, daar waar de categorieën momenteel eenvoudig en duidelijk zijn voor eenieder.

Evenmin kan de zienswijze worden gevolgd dat voor de berekening van de belasting, enkel rekening zou kunnen worden gehouden met gronden die effectief worden gebruikt.

Zoals hoger reeds gesteld, behoort het tot de fiscale autonomie om de berekening van de belasting te bepalen.

De rechtspraak aanvaardt dat ook niet effectief gebruikte gronden in aanmerking kunnen worden genomen voor de berekening van de belastbare grondslag voor een algemene bedrijfsbelasting.

In het arrest van 29.5.2012 heeft het Hof van Beroep te Antwerpen zich uitgesproken over de wettigheid van een gemeentelijk belastingreglement van de gemeente Rumst, waarin de belastbare grondslag de oppervlakte van het bedrijf was. Uit het belastingreglement volgt dat de grondoppervlakten belastbaar zijn wanneer zij tot het bedrijfscomplex behoren, ook al zijn ze niet bebouwd en ook al zijn ze niet economisch productief voor het bedrijf, o.a. omwille van hun ligging in

een al dan niet opgelegde groene zone of bij gebrek aan een exploitatievergunning of een milieuvergunning voor een deel van de belaste oppervlakte.

(Antwerpen, 29.5.2012, LRB, 2012, afl. 2-3, pag. 103 (samenvatting De Jonckheere))

Het Hof van Beroep te Antwerpen stelde m.b.t. de provinciale bedrijfsbelasting van de provincie Antwerpen in een arrest van 27.11.2018 m.b.t. de "vrije zone" o.m. dat op basis van de ruime bewoordingen van het reglement een vrije zone wel degelijk deel uitmaakt van de oppervlakte van een vestiging, ook als wordt ze niet effectief gebruikt.

(Antwerpen, 27.11.2018, inzake Peter Bax / Provincie Antwerpen, onuitgegeven)

De belasting, waarvan het bedrag is bepaald in functie van het aantal m² oppervlakte, die door de belastingplichtige voor bedrijfsdoeleinden wordt gebruikt of tot zijn gebruik wordt voorbehouden, is niet disproportioneel t.o.v. het doel, te weten de vereenvoudiging en rationalisatie van het fiscaal beleid om een algemene en redelijke spreiding van de belastingdruk over bedrijven tot stand te brengen. Er bestaat een redelijk verband van evenredigheid tussen de opgelegde belasting en het beoogde doel, zodat het proportionaliteitsbeginsel wordt nagekomen.

E. Conclusie

Omwille van onder meer al voornoemde redenen, dewelke hiervoor beknopt werden weergegeven, en alle andere redenen dewelke naar aanleiding van de hangende gerechtelijke procedures verder zouden worden uitgewerkt, alsook alle redenen die blijken uit de administratieve dossiers bij de opmaak van de belastingreglementen provinciebelasting op de bedrijven doorheen de jaren, wordt het volgende belastingreglement provinciebelasting op de bedrijven 2021 ter goedkeuring voorgelegd aan de provincieraad, waarvan de verdere onderbouwing onder meer in dit verslag kan worden teruggevonden:

Voor het behoud van het evenwicht van het provinciaal budget wordt voor 2021 een provinciebelasting op de bedrijven ingevoerd.

De provincieraad van Antwerpen,

Overwegende dat op 31 december 2020 de heffingsduur verstrijkt van de verordening betreffende de heffing van de provinciebelasting op de bedrijven, goedgekeurd bij raadsbesluit van 23 april 2020;

Gelet op de artikelen 41, 162 en 170 van de gecoördineerde grondwet van 17 februari 1994 en de artikelen 42, 43 §2, 15°, 144 en 180 van het provinciedecreet van 9 december 2005;

Gelet op artikel 16 van de gewone wet van 9 augustus 1980, houdende de hervorming van de instellingen, gewijzigd bij de wet van 9 juli 1982;

Gelet op het decreet van 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen;

Overwegende dat een belasting budgettair noodzakelijk is met als doel de uitgaven van de provincie te dekken, zowel de verplichte als de facultatieve;

Overwegende dat de provincie een beleid nastreeft met volgende kenmerken:

- I. een eenvoudige belasting waarvan de heffing efficiënt en rendabel is;
- II. een algemene en evenwichtige spreiding van de belastingdruk over de meer dan honderdzeventigduizend belastingplichtigen;
- III. een belasting die eenvoudig te controleren is;
- IV. een belasting waarbij de administratieve verplichtingen tot het absolute minimum worden beperkt met vanzelfsprekend de inachtneming van de vigerende regelgeving, en waarbij de klantgerichte dossierbehandeling, gekoppeld aan de gelijke behandeling van alle belastingplichtigen, als speciaal aandachtspunt geldt;

Overwegende dat het belastbaar feit bestaat uit elke vestiging die op het grondgebied van de provincie Antwerpen is gelegen en die door het bedrijf wordt gebruikt of tot gebruik wordt voorbehouden;

Overwegende dat de belasting gebaseerd is op een eenvoudig meetbare belastbare grondslag, namelijk de oppervlakte die bedrijven (natuurlijke personen met een zelfstandige beroepswerkzaamheid en rechtspersonen met winstogmerk) gebruiken of ter beschikking hebben;

Het oppervlaktecriterium wordt als redelijk en objectief beschouwd teneinde de provinciebelasting op de bedrijven te berekenen;

Overwegende dat deze belasting een bijdrage van bedrijven beoogt in de algemene bestuurlijke uitgaven van de provincie en dat de verscheidenheid in tarifiering rekening houdt met het verschil in invloed van de belastingplichtigen op deze provinciale uitgaven, onder meer wat betreft infrastructuur en algemene dienstverlening;

De belasting beoogt een diversiteit aan belastingplichtigen waarvan de verscheidenheid redelijkerwijze dient te worden opgevangen in vereenvoudigde categorieën. De normen van een belasting kunnen niet worden aangepast naargelang de eigenheid van elk individueel geval. Er kan niet voor elk soort bedrijf met de eigen en meest uiteenlopende kenmerken worden voorzien in een specifieke belastingregeling;

Verschillen inzake financiële draagkracht en/of economische rentabiliteit van categorieën van belastingplichtigen maken redelijk verantwoorde differentiatiecriteria uit voor de toepassing van het belastingreglement en het verschil in tarifiering;

Overwegende dat het heffen van minimumbelastingen gerechtvaardigd is doordat mag aangenomen worden dat de voorziene minimumbedragen van die aard zijn dat ze binnen ieders draagkracht liggen;

Overwegende dat de belastingtarieven jaarlijks worden aangepast aan de indexevolutie. Zo bedraagt bijvoorbeeld de minimumbelasting voor bedrijven voor 2021 101 EUR, de voorgaande jaren bedroeg dit tarief 100 EUR (2020), 98 EUR (2019), 96 EUR (2018), 94 EUR (2017), 92 EUR (2016), 93 EUR (2015), 92 EUR (2014), etc.;

Overwegende dat bedrijven aldus op een evenwichtige manier bijdragen tot de financiering van het provinciaal beleid;

Categorieën van bedrijven die door hun aard de grond (bodem) als natuurlijk productiemiddel of voor specifieke openlucht recreatieve beroeps- of bedrijfsdoeleinden aanwenden en die in vergelijking met andere categorieën een lager rendement genereren per m² oppervlakte, hebben een uitzonderlijke nood aan grotere oppervlakten om een economisch leefbare (rendabele) exploitatie te kunnen realiseren. De financiële draagkracht van de belastingplichtige en/of economische rentabiliteit kan een verantwoord criterium zijn voor de differentiatie qua omvang van de belasting;

Een verminderd tarief en/of tariefstructuur is verantwoord voor agrarische bedrijven en openlucht recreatieve bedrijven.

Uit studies blijkt dat het inkomen van de agrarische sector aanzienlijk lager is en dat deze sector nood heeft aan grotere oppervlakten om een economische leefbare rendabele exploitatie te kunnen realiseren.

Op basis van de zeer specifieke ratio die achterliggend is aan het Europese Landbouwbeleid en die enkel van toepassing is op de agrarische sector, omwille van het feit dat het behoud van voedselproductie in Europa levensnoodzakelijk is, omwille van het geringe inkomen van agrarische bedrijven, en hun uitzonderlijke nood aan grote oppervlakten om een economisch leefbare rendabele exploitatie te genereren, is het aangewezen om afwijkende tarieven en een afwijkende tariefstructuur voor agrarische bedrijven te behouden.

Overwegende dat o.m. om deze redenen een gedifferentieerde behandeling van agrarische bedrijven dan ook t.a.v. de provinciebelasting op de bedrijven redelijk verantwoord is;

Gelet op het maatschappelijk belang van de openlucht recreatie, maar ook de functie van de bedrijfsactiviteit als een sociale vorm van recreatie, de noodzaak van een brede toegankelijkheid, en hun bijdrage tot het algemeen welzijn, moet een lage financiële toegankelijkheidsdrempel worden nagestreefd. Openlucht recreatie komt iedereen ten goede terwijl de financiële marges in deze sector beperkt zijn en nood is aan zeer grote oppervlakten om een economisch leefbare rendabele exploitatie te kunnen realiseren. Een gedifferentieerde behandeling door een gematigd tarief is redelijk verantwoord;

Door voor deze categorieën van belastingplichtigen in aangepaste tarieven en/of tariefstructuur te voorzien, wordt eveneens tegemoetgekomen aan de doelstelling van een evenwichtige spreiding in functie van financiële draagkracht en/of economische rentabiliteit van categorieën van belastingplichtigen;

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT:

Artikel 1:

Voor het aanslagjaar 2021 wordt door de provincie Antwerpen een provinciebelasting op de bedrijven geheven.

De belasting wordt gevorderd van:

- A.** elke natuurlijke persoon die in hoofd- of bijberoep een zelfstandige beroepswerkzaamheid uitoefent of die een of meerdere daden heeft gesteld die de uitoefening van een zelfstandige beroepswerkzaamheid toelaten, kunnen toelaten of doen vermoeden en die op 1 januari 2021, op het grondgebied van de provincie Antwerpen, een of meerdere vestigingen heeft, gebruikt voor de uitoefening van de zelfstandige beroepswerkzaamheid of voorbehouden tot het gebruik voor de (mogelijke) uitoefening van de (een) zelfstandige beroepswerkzaamheid;

De natuurlijke persoon die uit hoofde van zijn zelfstandige beroepswerkzaamheid uitsluitend optreedt als werkend vennoot of als bestuurder in een overeenkomstig de provinciebelasting op de bedrijven belastbare vennootschap wordt niet als belastingplichtig beschouwd in de zin van art. 1, §1, eerste lid van dit reglement;

- B.** elke rechtspersoon naar Belgisch of buitenlands recht onderworpen aan de vennootschapsbelasting, inclusief de rechtspersoon die in vereffening is gesteld, en die op 1 januari 2021 op het grondgebied van de provincie Antwerpen een of meerdere vestigingen heeft, door voornoemde rechtspersoon gebruikt of tot zijn gebruik voorbehouden;

De rechtspersonen vermeld in de artikelen 180 tot en met 182 van het wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 zijn niet belastingplichtig in de zin van art. 1, §2, eerste lid van dit reglement.

- C.** elke rechtspersoon naar Belgisch of buitenlands recht die een winstogmerk heeft, maar niet onderworpen is aan de vennootschapsbelasting, inclusief de rechtspersoon die in vereffening is gesteld, en die op 1 januari 2021 op het grondgebied van de provincie Antwerpen een of meerdere vestigingen heeft, door voornoemde rechtspersoon gebruikt of tot zijn gebruik voorbehouden;

De rechtspersonen vermeld in de artikelen 180 tot en met 182 van het wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 zijn niet belastingplichtig in de zin van art. 1, §3, eerste lid van dit reglement.

Artikel 2:

Elke belastingplichtige is de belasting verschuldigd per afzonderlijke vestiging hoe ook genoemd, die door hem/haar wordt gebruikt of tot gebruik wordt voorbehouden en op het grondgebied van de provincie Antwerpen is gelegen.

Elke belastingplichtige, vermeld in artikel 1, wordt geacht over een belastbare vestiging te beschikken, waarvoor minstens de minimumbelasting verschuldigd is.

Een belastbare vestiging is elke oppervlakte die voor beroeps- of bedrijfsdoeleinden is bestemd of in het kader van beroeps- of bedrijfsdoeleinden wordt gebruikt, tot gebruik is voorbehouden of bijdraagt tot de realisatie/uitvoering van de beroeps- of bedrijfsdoeleinden.

Onder een oppervlakte wordt het volgende verstaan: elk (gedeelte van een) onroerend goed, elke lokaliteit of ruimte onder gelijk welke vorm en die individueel of collectief worden gebruikt of kunnen gebruikt worden, met inbegrip van de plaats of het adres waarop een maatschappelijke of administratieve zetel gevestigd is.

Onder "gebruik" moet elke vorm van gebruik worden verstaan, met inbegrip van onder meer het gebruik als (toegangs)weg, parking, plantsoen, grasstrook, groenzone, vijver, sportterrein, laad-, los- of stortplaats, opslag- of overslagruimte, bufferzone, weiland, conciërgewoning.

Om belastbaar te zijn, volstaat het dat een oppervlakte eventueel (nog) kan gebruikt worden, ook al wordt deze oppervlakte op 1 januari van het aanslagjaar niet effectief gebruikt (vb. braakliggende of woeste gronden, improductieve oppervlakte, oppervlakte zonder economisch rendabel nut of gebruik).

Aan elkaar grenzende oppervlakten worden als één vestiging beschouwd, op voorwaarde dat deze oppervlakten niet van elkaar gescheiden zijn door een openbare weg of een openbare waterloop. Twee of meer oppervlakten met elkaar verbonden door het bestaan van een wettelijk toegekende wegvergunning, worden beschouwd als één enkele vestiging.

Met wegvergunning wordt bedoeld: een vaste en duurzame constructie onder, op of boven de openbare weg en/of openbare waterloop (bv. tunnel, overbrugging).

Een belastingplichtige van wie de beroeps- of bedrijfsdoeleinden uitsluitend een ambulante karakter hebben, heeft een belastbare vestiging op het adres van zijn/haar in de provincie Antwerpen gelegen verblijfplaats (waar in het kader van de beroeps- of bedrijfsdoeleinden de opslag van goederen of materiaal, de voorbereiding, de planning, de organisatie, de administratieve ondersteuning of het beheer in de ruimste zin gebeuren of kunnen gebeuren).

Artikel 3:

De belasting wordt vastgesteld rekening houdend met de totale belastbare gebouwde en/of ongebouwde oppervlakte van het goed waarop de vestiging zich bevindt.

Voor de vaststelling van de belastbare gebouwde oppervlakte van het goed waarop de vestiging zich bevindt, wordt in voorkomend geval de oppervlakte gemeten van elk ondergrondse en bovengrondse bouwlaag met inbegrip van de buitenmuren, evenals van het gebruikte of tot gebruik aan te wenden dak, doch met uitsluiting van het gedeelte dat uitsluitend als woongelegenheden van de belastingplichtige – natuurlijke persoon – wordt gebruikt.

De dakoppervlakte is niet belastbaar onder de volgende voorwaarden die gelijktijdig dienen vervuld te zijn : het dak is niet bereikbaar voor externen én de belastingplichtige heeft op dezelfde vestiging een oppervlakte ter beschikking voor minstens de dakoppervlakte.

De oppervlakte die gemeenschappelijk door meerdere belastingplichtigen gebruikt wordt of ter beschikking is, wordt in hoofde van iedere belastingplichtige belast pro rata van de door hem/haar exclusief gebruikte of ter beschikking zijnde gebouwde en ongebouwde oppervlakten.

Indien de gemeenschappelijke oppervlakte eveneens gebruikt wordt door, of ter beschikking is van niet-belastingplichtigen, dan wordt bij de vaststelling van de belastbare oppervlakte het gedeelte van de gemeenschappelijke oppervlakte dat

pro rata kan worden toegewezen aan niet-belastingplichtigen in mindering gebracht.

Artikel 4:

4.1. Elke belastingplichtige, vermeld in artikel 1, moet per afzonderlijke vestiging aangifte doen. Het provinciebestuur van Antwerpen stelt aangifteformulieren ter beschikking.

De correct ingevulde, gedag- en gehandtekende aangiften moeten uiterlijk op 20 april 2021 toekomen bij het Provinciebestuur van Antwerpen, dienst fiscaliteit, Koningin Elisabethlei 22, B-2018 Antwerpen.

4.2. Wanneer alle aangiftegegevens van een vestiging gekend zijn door de dienst fiscaliteit van de provincie Antwerpen, kan aan de belastingplichtige daarvoor een voorstel van aangifte worden bezorgd, waarop de aangiftegegevens reeds staan ingevuld.

4.3. Een belastingplichtige is vrijgesteld van de in 4.1. voorgeschreven aangifteplicht op voorwaarde dat hij/zij een voorstel van aangifte ontving.

4.4. De vrijstelling, vermeld onder 4.3., geldt slechts indien de voorgedrukte gegevens op het voorstel van aangifte overeenstemmen met de werkelijkheid. Indien de belastingplichtige vaststelt dat de voorgedrukte gegevens onjuist en/of onvolledig zijn, moet hij/zij het voorstel van aangifte verbeterd terugzenden. De terugzending moet tijdig gebeuren zoals beschreven in 4.1.

Het teruggezonden voorstel van aangifte moet duidelijk en volledig alle correcte gegevens vermelden en de nodige verbeteringen moeten worden aangebracht.

4.5. Het is de belastingplichtige die moet bewijzen dat hij/zij het verbeterde voorstel van aangifte of de aangifte tijdig en correct indiende.

4.6. Voor elke vestiging waarvoor een belastingplichtige geen aangifteformulier of voorstel van aangifte heeft ontvangen is hij/zij verplicht, uiterlijk op 20 april 2021, aan de in 4.1. vermelde dienst de voor aanslag noodzakelijke gegevens ter beschikking te stellen, eventueel op het formulier dat daartoe op verzoek zal worden toegezonden.

4.7. Tevens moet de belastingplichtige, vermeld onder artikel 1, binnen de maand uit eigen beweging aangifte doen, vergezeld van de nodige bewijsstukken, bij de in 4.1. vermelde dienst van:

2. elke nieuwe of bijkomende vestiging in de provincie Antwerpen;
3. elke wijziging van de beschikbare oppervlakte, in principe dus elke verwerving of vervreemding van onroerend goed, elk begin of einde van huur, pacht, en elke andere wijze waardoor de beschikbare oppervlakte op het grondgebied van de provincie Antwerpen wijzigt;
4. elke verandering in de uitbating;
5. de definitieve stopzetting van de vennootschap of zelfstandige beroepsactiviteit in de provincie Antwerpen.

Artikel 5:

Het bedrag van de verschuldigde belasting wordt als volgt bepaald:

101 EUR per vestiging met een oppervlakte tot 1.000 m² (10 are);

432 EUR per vestiging met een oppervlakte van meer dan 1.000 m² (10 are) tot 5.000 m² (50 are);

1.079 EUR per vestiging met een oppervlakte van meer dan 5.000 m² (50 are) tot 10.000 m² (1 ha);

3.234 EUR per vestiging met een oppervlakte van meer dan 10.000 m² (1 ha) tot 50.000 m² (5 ha);

10.778 EUR per vestiging met een oppervlakte van meer dan 50.000 m² (5 ha) tot 100.000 m² (10 ha);

21.558 EUR per vestiging met een oppervlakte van meer dan 100.000 m² (10 ha) tot 200.000 m² (20 ha).

De fractie van 1 m² wordt als 1 m² beschouwd.

Vestigingen met een oppervlakte van meer dan 200.000 m² (20 ha) worden belast op basis van 21.558 EUR voor de eerste 200.000 m² (20 ha), verhoogd met 9 EUR per 100 m² (1 are) of gedeelte van 100 m² (1 are) voor de schijf van de oppervlakte boven de 200.000 m² (20 ha).

Artikel 6:

In afwijking van het bepaalde in artikel 5 gelden voor de agrarische bedrijven volgende heffingen:

Basisbedrag: 183 EUR, vermeerderd met:

9 EUR per 10.000 m² (1 ha) of gedeelte ervan boven 200.000 m² (20 ha) landbouwoppervlakte;

35 EUR per 10.000 m² (1 ha) of gedeelte ervan boven 50.000 m² (5 ha) tuinbouwoppervlakte in open lucht;

4,50 EUR per 100 m² (1 are) of gedeelte ervan boven 5.000 m² (50 are) tuinbouwoppervlakte in serres.

Artikel 7:

Voor de toepassing van artikel 6 wordt het volgende verstaan onder:

- agrarisch bedrijf: een bedrijf waarvan de hoofdwerkzaamheden bestaan uit landbouw en/of tuinbouw;
- landbouw- en/of tuinbouwoppervlakte: elke oppervlakte voor landbouw en/of tuinbouw;
- serre: elke duurzame constructie die gebruikt wordt of bestemd is voor de tuinbouwteelt.

Artikel 8:

Voor de begrippen van artikel 7 gelden volgende bepalingen:

- landbouw: een zelfstandige beroeps- of bedrijfsactiviteit gericht op akkerbouw en/of weidebouw en/of bosbouw en/of veeteelt;

Voor de hierboven vermelde begrippen gelden volgende bepalingen:

- akkerbouw: een zelfstandige beroeps- of bedrijfsactiviteit gericht op het telen van granen, nijverheidsgewassen, voedergewassen, aardappelen, peulvruchten, pootgoed, landbouwzaden en/of aanverwante gewassen;
- weidebouw: een zelfstandige beroeps- of bedrijfsactiviteit gericht op het exploiteren van blijvend grasland;
- bosbouw: een zelfstandige beroeps- of bedrijfsactiviteit gericht op het aanleggen en exploiteren van bossen, met inbegrip van de bosboomkwekerij;
- veeteelt: een zelfstandige beroeps- of bedrijfsactiviteit gericht op:
  - het houden van dieren voor de vlees-, melk- of eierproductie;
  - en/of het kweken/fokken van dieren voor:
    - de vacht;
    - het bekomen van jongen;
    - het africhten en opleiden van jongen.
- V. tuinbouw: een zelfstandige beroeps- of bedrijfsactiviteit gericht op groenteteelt, fruitteelt, boomkwekerij andere dan bosboomkwekerij, sierteelt, kweek van tuinbouwzaden, plantgoed en/of aanverwante teelten.

Artikel 9:

In afwijking van het bepaalde in artikel 5 gelden voor de openluchtrecreatieve bedrijven volgende heffingen:

435 EUR per vestiging met een oppervlakte tot 50.000 m² (5 ha);

1.087 EUR per vestiging met een oppervlakte van meer dan 50.000 m² (5 ha) tot 100.000 m² (10 ha);

2.783 EUR per vestiging met een oppervlakte van meer dan 100.000 m² (10 ha) tot 200.000 m² (20 ha).

Vestigingen met een oppervlakte van meer dan 200.000 m² (20 ha) worden belast op basis van 2.783 EUR voor de eerste 200.000 m² (20 ha), verhoogd met 44 EUR per 10.000 m² (1 ha) of gedeelte van 10.000 m² (1 ha) voor de schijf van de oppervlakte boven de 200.000 m² (20 ha).

Artikel 10:

Voor de toepassing van artikel 9 wordt het volgende verstaan onder:

- openluchtrecreatief bedrijf: een bedrijf waarvan de hoofdwerkzaamheden bestaan uit het exploiteren van een terrein voor openluchtrecreatieve verblijven en/of het exploiteren van infrastructuur en/of installaties voor sportbeoefening in open lucht bestemd voor het gebruik door recreatieve en niet-recreatieve sportbeoefenaars.

Artikel 11:

Voor de begrippen van artikel 10 gelden volgende bepalingen:

- een terrein voor openluchtrecreatieve verblijven: een uitgerust en afgebakend terrein in centraal beheer waar op gekampeerd en/of verbleven wordt in openluchtrecreatieve verblijven – al dan niet verplaatsbaar – of dat daarvoor bestemd of ingericht is en niet ontworpen is om als vaste

woonplaats te dienen; op het terrein is minstens één kampeerplaats voorbehouden voor toeristen op doorreis met een verplaatsbaar verblijf.

Artikel 12:

Belastingplichtigen die door de aard en voor de uitvoering van hun bedrijvigheid ook gronden gebruiken voor landbouw en/of tuinbouw en/of openluchtrecreatie zoals bedoeld in artikelen 7, 8, 10 en 11 worden - naast de reglementaire taxatie voor de andere belastbare oppervlakten - voor bedoelde gronden belast tegen het tarief voor agrarische bedrijven en/of openluchtrecreatieve bedrijven.

Artikel 13:

De toestand op 1 januari van het aanslagjaar is bepalend voor de belastingplicht en de belasting is ondeelbaar verschuldigd voor het gehele jaar. Het feit dat in de loop van het aanslagjaar een natuurlijke persoon zijn/haar hoedanigheid van zelfstandige beëindigt, een vennootschap ophoudt te bestaan, de belastbare oppervlakte vermindert en/of een belastbare vestiging wordt gesloten of verlaten, geeft geen aanleiding tot enige belastingvermindering of teruggave.

Indien bewezen wordt dat een natuurlijke persoon zijn/haar mogelijkheid tot uitoefening van een zelfstandige beroepswerkzaamheid uiterlijk op 1 januari van het aanslagjaar volledig en definitief beëindigde of indien bewezen wordt dat een vennootschap uiterlijk op 1 januari van het aanslagjaar volledig en definitief ophield te bestaan, gaat de hoedanigheid van belastingplichtige verloren. Bij een tijdelijke onderbreking van de werkzaamheden of bij een inactiviteit of zolang de vereffening van een vennootschap niet is afgesloten, blijft de hoedanigheid van belastingplichtige verder bestaan.

Artikel 14:

De in artikel 4 bedoelde aangiften mogen worden ingediend door middel van procedures waarbij informatica- en telegeleidingstechnieken worden aangewend en die het behoud van de integriteit van de elektronische documenten waarborgen evenals de toerekening ervan aan de belastingplichtige.

De gegevens van elke aangifte die door het provinciebestuur fotografisch, optisch, elektronisch of volgens elke andere informatica- of telegeleidingstechniek worden geregistreerd, bewaard of weergegeven, evenals hun weergave op een leesbare drager, hebben bewijskracht voor de toepassing van de belasting.

Artikel 15:

Bij gebrek aan aangifte binnen de in artikel 4 gestelde termijn, of in geval van onjuiste, onvolledige of onnauwkeurige aangifte, kan de belasting ambtshalve worden ingekohierd.

De ambtshalve inkohiering gebeurt met een verhoging, waarbij per vestiging het aangiftegedrag van de belastingplichtige voor dit en vorige belastingjaren in aanmerking wordt genomen:

- 1e overtreding: 10 % verhoging;
- 2e overtreding: 40 % verhoging;
- 3e overtreding: 70 % verhoging;
- 4e overtreding: 100 % verhoging;
- 5e en volgende overtredingen: 200 % verhoging.

Deze verhogingen worden per vestiging toegepast, ongeacht of het om één of meer overtredingen per aanslagjaar gaat, en met dien verstande dat tijdige en correcte aangifte gedurende twee opeenvolgende jaren de goede trouw in hoofde van de belastingplichtige volledig herstelt, waardoor de aanslag bij de eerstvolgende overtreding met slechts 10 % wordt verhoogd.

Elke belastingverhoging bedraagt minimum 12 EUR. De belastingverhoging blijft echter beperkt tot 200 % van de verschuldigde belasting.

De gegevens van elk document dat verband houdt met een ambtshalve inkohiering die door het provinciebestuur fotografisch, optisch, elektronisch of volgens elke andere informatica- of telegeleidingstechniek worden geregistreerd, bewaard of weergegeven, evenals hun weergave op een leesbare drager, hebben bewijskracht voor de toepassing van de belasting.

Artikel 16:

De aanslagbiljetten worden onverwijld aan de belastingschuldigen verzonden. De belastingplichtige kan, mits hij een uitdrukkelijke verklaring in die zin aflegt, er evenwel voor opteren om de aanslagbiljetten door middel van een procedure waarbij informaticatechnieken worden gebruikt, te ontvangen. In dit geval geldt de aanbieding via dergelijke procedure als rechtsgeldige kennisgeving van het aanslagbiljet.

De bezwaartermijn zoals uiteengezet in artikel 17, 2e lid vangt aan vanaf de datum waarop het aanslagbiljet door middel van een procedure waarbij informatietechnieken worden gebruikt, aan de belastingplichtige is aangeboden.

Artikel 17:

Een bezwaar moet schriftelijk worden ingediend bij de deputatie van de provincie Antwerpen, Belastingbezwaren, Koningin Elisabethlei 22, B-2018 Antwerpen, ondertekend en gemotiveerd zijn.

De termijn om op straffe van verval een bezwaarschrift in te dienen, bedraagt drie maanden te rekenen vanaf de derde werkdag volgend op de datum van verzending van het aanslagbiljet of vanaf de kennisgeving van de aanslag.

Een bezwaar mag ook worden ingediend per e-mail. Het bezwaarschrift dient op het e-mailadres belastingen@provincieantwerpen.be toe te komen, binnen de termijn in het tweede lid bepaald.

Als de belastingschuldige of zijn vertegenwoordiger het vraagt in het bezwaarschrift, wordt de belastingschuldige of zijn vertegenwoordiger uitgenodigd op een hoorzitting.

De gegevens van elk bezwaar die door het provinciebestuur fotografisch, optisch, elektronisch of volgens elke andere informatica- of telegeleidingstechniek worden geregistreerd, bewaard of weergegeven, evenals hun weergave op een leesbare drager, hebben bewijskracht voor de toepassing van de belasting.

VOORZITTER.- *Geen vragen?*

De stemming kan starten.

Heeft iedereen zijn stem uitgebracht? Einde van de stemming.

35 leden hebben deelgenomen aan de stemming;

20 leden hebben ja gestemd;
7 leden hebben neen gestemd;
8 leden hebben zich onthouden.

Goedgekeurd met 20 stemmen ja, bij 7 stemmen neen en 8 onthoudingen.

De VOORZITTER schorst de vergadering om 16.01 uur.

De VOORZITTER opent opnieuw de vergadering om 16.10 uur.

VOORZITTER.- Goed, dan kunnen we verder gaan met deze provincieraad. Ik hoop dat iedereen thuis ook terug achter zijn computer zit. Gedeputeerde Lemmens heeft het woord.

Tijdens de tussenkomst van de gedeputeerde worden begeleidende slides getoond.

De heer LEMMENS, gedeputeerde.- Dank u wel, voorzitter, griffier, collega's. Ik ga trachten binnen het bestek dat mij toebedeeld is, mijn bevoegdheden toe te lichten. Departement ruimte, erfgoed en mobiliteit. Ik zal de prioriteiten toelichten en dat is samen te vatten in drie delen, namelijk een daadkrachtig vergunningenbeleid, erfgoed, erediensden, heritage en een duurzaam vervoer- en bovenlokale mobiliteit. De provincie Antwerpen is een belangrijke vergunningverlenende overheid. Jaarlijks neemt het aantal omgevingsvergunningsdossiers toe en wij zetten dan ook in op een krachtdadig, efficiënt en vooral klantvriendelijke vergunningenbeleid. Dat is één van onze belangrijkste taakstellingen, zowel in eerste aanleg, als in graad van beroep, met respect voor mens en milieu en binnen de geldende decretale kaders, zoals opgelegd door Vlaanderen.

Iedereen heeft natuurlijk recht om te ondernemen, investeren en innoveren en als overheid is onze plicht om dit maximaal te ondersteunen. De correcte behandeling van de omgevingsvergunningen blijft dan ook een prioriteit, waarop wij zullen blijven inzetten. Ambitie 1: een ondersteunend en ondernemend vergunningsbeleid in eerste aanleg. Bij de omgevingsvergunning in eerste aanleg ligt de focus op inrichtingen van klasse I. Aanvragen met een grote impact op de economie, ergo werkgelegenheid en hun omgeving. Als provincie zijn wij hierbij een belangrijke economische akte door het correct beoordelen en afleveren van vergunningsaanvragen. Daarnaast is de omgevingsvergunning een belangrijk instrument bij de uitvoering van een duurzaam ruimtelijk beleid in de geest van de SDG's. Aansluitend kunnen wij via dit instrument de meest doeltreffende en geavanceerde technieken stimuleren om emissies en effecten op het milieu maximaal te beperken. In de huidige omstandigheden is het des te belangrijker, dat wij onze economie en onze bedrijven maximale ondersteuning bieden om verder te investeren. Daarom investeren wij in de meest kwaliteitsvolle dossierbehandeling en meer specifiek onze in huis kennis in expertise. Zo garanderen wij tijdens vergunningsverlening, maar ook kennis over de laatste technische innovaties. Wij werven dan ook vier bijkomende ingenieurs aan, in totaal hebben we hier op 302.096 EUR begroot.

Tweede ambitie: correcte en kwaliteitsvolle behandeling van omgevingsvergunningen in graad van beroep. Als overheid moeten wij onze afstand tot de burger zo klein mogelijk houden. Wij verbeteren de toegang van de overheid tot de burger en ondersteunen lokaal vergunningenbeleid. Wij blijven verder werken aan onze correcte en snelle behandeling en beoordeling van de omgevingsberoepen en werken hier transparant conform het verdrag van Aarhus. Om de groeiende hoeveelheid en juridische complexiteit te ondersteunen werven wij een bijkomende jurist aan, gespecialiseerd in omgevingsrecht. Hier hebben wij in totaal 75.524 EUR begroot.

Erfgoed, erediensten, heritage. Ambitie 1 en 2, erfgoed en archeologie. In 2021 nemen wij ons nieuw provinciaal archeologisch depot aan de Noordersingel in gebruik. Met onze monumentenwachters blijven wij eigenaars adviseren inzake kwalitatief onderhoud van monumenten en onze dienst Erfgoed blijft lokale erfgoedhouders, zoals kerkfabrieken begeleiden bij het behoud en beheer van hun erfgoed. Hiervoor trekken wij 360.358 EUR uit.

Ambitie 3: subsidie aan erediensten en vrijzinnigheid. Dit is voor sommigen een weinig bekende bevoegdheid, maar het is wel goed voor een budget van 9,5 miljoen EUR in het meerjarenplan. Het subsidiëren van de erkende erediensten en de georganiseerde vrijzinnigheid is voor onze provincie een wettelijke opdracht. In concreto is de provincie bevoegd voor de islamitische en de orthodoxe geloofsgemeenschappen, de kathedralen, de kerkfabrieken en de provinciale instelling voor morele dienstverlening.

De heritage. Onze inwoners, collega's, rekenen op de provincie als overheid voor het behoud van onroerend erfgoed, zowel voor de restauratie, als publieke openstelling van monumenten en landschappen. In de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen gaan wij in 2021 de vernieuwing van de binnenverlichting, van halogeen naar led, afronden en wordt de volledig vernieuwde brandveiligheidsinstallatie in gebruik genomen. In de Sint Romboutskathedraal in Mechelen staat dit jaar een groot onderhoud van daken op het programma en start de ontwerper met de opmaak van de plannen voor de interieurrestauratie. Volgend voorjaar wordt ook de tuin van het Aartsbisschoppelijke paleis in Mechelen heraangelegd in functie van de openstelling voor het publiek, schepen, dat is toch wel belangrijk. En tot slot wordt in samenwerking met de Russisch-orthodoxe geloofsgemeenschap het restauratiedossier van de Christus Geboortekerk opgemaakt.

Duurzaam vervoer en bovenlokale mobiliteit. Hier een aantal zaken, ten eerste het versnelde aanleg van fietsinfrastructuur. Binnen ons fietsbeleid en dat weet u allemaal, is de aanleg van fietsostrades het paradepaardje. Voor 2021, staat een bedrag van 10.375.000 EUR aan uitgaven voor eigen investeringen in fietsostrades ingeschreven. Voor gemeenten die zelf infrastructuur aanleggen, BFF of bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk, voorzien wij een subsidiebedrag van 4 miljoen EUR. De investeringsuitgaven verhogen elk jaar en opgeteld zorgt dat voor die 117 miljoen EUR voor gans de legislatuur.

Misschien toch eventjes kijken, welke zaken zijn nu in fase van aanleg? Wel, de F1 Mechelen-Zemst start van de aanleg van aan het station van Mechelen tot de grens met

Vlaams-Brabant zal starten in 2021. Dat wil zeggen dat de omgevingsvergunning is aangevraagd en wanneer dan de werken juist kunnen starten, dat kan ik nog niet zeggen, maar in alle geval, de omgevingsvergunning is aangevraagd. Ook Antwerpen-Lier is belangrijk, de F11, brug en tunnelcomplexen in Lier wordt daar volledig afgewerkt en F12, de havenverbinding, start van de werken die verbinding maken tussen de Noorderlaan en het centrum van Ekeren, mijnheer de districtsburgemeester, ook wel zeer belangrijk, een zeer belangrijke schakel om het woon-werkverkeer van en naar de Antwerpse haven te kunnen verduurzamen. De F14, Antwerpen-Essen. Collega's, ik hoop met jullie allemaal dat wij het jaar goed beginnen. En dat we in de loop van de maand januari een goede uitspraak kunnen krijgen van de Raad voor Vergunningbetwistingen in de procedure tot vernietiging van onze bouwvergunning voor de laatste ontbrekende schakel in Kapellen. Daar zijn we nu al jaren mee bezig. Maar goed, het algemeen belang en het persoonlijk belang, ik zou er nog iets over kunnen zeggen, maar ik ga dat nu niet doen. De F105 Herentals-Balen: alle kunstwerken, bruggen en tunnels zijn de voorbije jaren aangelegd, dan kan de griffier ook goed fietsen dan, als hij er tijd voor heeft in 2021 en wij gaan twee bruggen nog afwerken en verdergaan met de aanleg van de fietspaden tussen de verschillende kunstwerken, belangrijk: 36 km fietsostrade in de Kempen, heel, heel belangrijk. Wat zit er nog in fase van het ontwerp? F103 Lier-Herentals, dan opvolgen van tracé-onderzoek, de F104 Lier-Heist op den Berg, zitten wij ook nog in fase van het ontwerp. Dus daar moeten wij nog wat geduld voor hebben. In alle geval toch tal van mooie initiatieven op gebied van de fietsostrades.

Wat hebben wij nog? Ja, ons ambitieuze fietsbeleid. Wij gaan ook nog iets doen, dat moet ik wel zeggen, dat raamcontract voor de fietsinfrastructuur. Dat staat hier ook nog op. In november gunde de deputatie een raamcontract voor fietsinfrastructuur aan meerdere opdrachtgevers. Dat gaat om een ruime dienstverlening, dat is erg belangrijk, van de opmaak van een startnota en een voorontwerp tot de opmaak van vergunnings- en aanbestedingsdossiers, tot slot de opvolging van de uitvoering en de organisatie van infomomenten. Wel, de provincie Antwerpen zal via dit raamcontract de optimalisatie van de F1 Antwerpen-Mechelen organiseren en de ontwikkeling van de autoluwe fietsroute F102 laten voorbereiden. Daarnaast bieden wij als provincie dit raamcontract ook aan onze lokale besturen, zodat zij erop beroep kunnen doen voor gemeentelijke fietsprojecten. En dat is toch wel enorme tijds winst voor tal van gemeenten.

Dan ambitie 2, een ambitieus fietsbeleid. Onder de provincie Antwerpen bouwt de provinciale fietsbarometer, die bouwen wij verder uit, deze bundelt vier unieke gegevensbronnen, zoals u weet, de fietstellingen, de metinggegevens, de meetfietsgegevens, excuseer, de ongevalcijfers en de enquêtes. In 2020 bestond de fietsbarometer vijf jaar, er was dus tijd voor een evaluatie. Met een gebruikersenquête polsen wij naar de verwachtingen van gemeenten naar cijfermateriaal en de fietsbarometer. Met de input zullen wij de dienstverlening vanuit de fietsbarometer naar gemeenten herzien. Daarnaast wordt het online platform met open data verder ontwikkeld met extra ondersteuning, maar wij gaan ook Europees met de uitrol van de Cycle Data Hub voor haar rekening, een zogenaamde fietsbarometer op een Europese schaal met twee pilootprojecten rond fietsdata genererende technologieën. Steunpunt Fiets legt zich toe op de communicatie van het fietsbeleid van de provincie, ook naar de inwoners en

bedrijven, participatie van inwoners en andere betrokkenen bij de aanleg van fietsostrades, sensibilisatie naar functioneel fietsgebruik en aanleg van fietspaden door gemeenten in functie van de provinciale fietssubsidies en het Fietsfonds.

Ondersteunen van overheden en bedrijven. U kent allemaal het provinciaal mobiliteitspunt. Dat is het eerste aanspreekpunt voor werkgevers, die informatie, advies of begeleiding zoeken in het kader van duurzaam woon-werkverkeer. Zelf neemt het als werkgever ook maatregelen voor een duurzamer woon-werkverkeer. Het provinciaal mobiliteitspunt stelt voor 2021 volgende doelen: voor minimaal vier werkgevers met meer dan 400 werknemers een mobiliteitsadvies opmaken, minimaal 110 werkgevers in de provincie Antwerpen begeleiden en intern de uitrol van een geactualiseerd bedrijfsvervoerplan voor de campus Provinciehuis en de uitwerking van een nieuw fietsleaseprogramma voor de eigen provinciale medewerkers.

De bovenlokale mobiliteitsplanning. De provincie heeft de opmaak, coördinatie en uitvoering van bovenlokale mobiliteitsstudies als taak. Op vraag van de gemeente meestal, neemt de provincie de lead in een stuurgroep met de gemeenteknelpunt om knelpunten te definiëren, onderzoek te voeren en oplossingen uit te werken. De opvolging van de drie vervoersregio's Antwerpen, Mechelen en Kempen is hun hoofdtaak. Daarnaast is er in 2021 de regionale ontsluiting van de N8 en N118 en aan de hand van een voorontwerp PRUP. En natuurlijk een verbeterde verkeersveiligheid met het project Verkeersveilige Gemeente ondersteunen wij gemeenten en politiezone's bij het opstellen en uitvoeren van een actieplan ter verbetering van de verkeersveiligheid.

Het begeleidingstraject is een samenwerking met de federale diensten van de gouverneur, de Vlaamse Stichting Verkeerskunde en de ouders van verongelukte kinderen. Het bestaat uit het begeleiden van gemeenten en politiezone's voor het organiseren van vormingen Verkeersveiligheid, opmaken van hun verkeersveiligheidsplan, uitvoeren van het verkeersveiligheidsplan, realiseren van een resultaatsverbintenis, dat wil dus zeggen minder slachtoffers en het grote doel moet zijn: nul verkeersslachtoffers. Daar moeten we over praten. Er stelden zich 55 gemeenten kandidaat voor het project, voor 35 van die gemeenten en in politiezone's is het actieplan Verkeersveiligheid al opgesteld. Wij begeleiden ze in 2021 bij het uitvoeren ervan. Verder ondersteunen wij 10 nieuwe gemeenten bij het opmaken van een verkeersveiligheidsplan.

Dan kom ik bij de bevoegdheden onderwijs. Deze legislatuur investeren wij fors in onderwijs met drie ambities voor ogen. Hieraan koppelen wij onze investeringen. Ten eerste het verhogen van de onderwijskwaliteit, het verhogen van de gekwalificeerde uitstroom van de leerlingen en cursisten en het vormen van gemotiveerde vakmensen met een grondige stielkennis en beroepsfierheid.

Het verhogen van de onderwijskwaliteit, daar en de digitalisering en dan de moderne schoolgebouwen. Ten eerste pedagogische begeleiding van de leerkrachten, door onze leerkrachten met meer pedagogische ondersteuning te versterken, investeren wij in een optimale leeromgeving. Na een uitbreiding van twee naar drie voltijdse medewerkers in 2020 is er vanaf 2021 een verdere uitbreiding met één VTE, wat een verdubbeling is van

de oorspronkelijke capaciteit. De focus ligt op het begeleiden van startende leerkrachten, maar met ook aandacht voor de didactische noden van meer ervaren leerkrachten. De bijkomende adviseur specialiseert zich op de technische en praktijkvakken om zo korter op de bal te spelen op de noden van bedrijven en sectoren.

De digitalisering. Ja, wij moeten het er niet meer over hebben, collega's, het voorbije jaar is nog duidelijker geworden dat digitaal onderwijs een hoge vlucht heeft genomen. Onze scholen hebben zich met succes weten aan te passen aan het afstandslernen. Zo werden laptops en Chromebooks uitgeleend aan leerlingen, die het nodig hadden, mijnheer Sohier. Ook werd er volop ingezet op het gebruik van smartschool en andere digitale platformen. Naast deze ad-hoc aanpassingen werken wij ook in samenwerking met de scholen een visie op lange termijn op kwaliteitsvol afstandslernen uit. Dit gaat uiteraard verder dan de aankoop van hardware, ook over het didactische luik.

Dan moderne duurzame schoolgebouwen. Ik heb het al gezegd daarstraks, het provinciaal onderwijs beschikt over een moderne, sterk uitgeruste infrastructuur. Om de snel evoluerende technologieën in de bedrijfswereld te volgen, is een blijvende investering van cruciaal belang. Zo wordt er niet alleen geïnvesteerd in state of the art-stemgebouwen, zoals in PTS Mechelen of PITO Stabroek. Er wordt ook ingezet op de optimale ligging van de huisvesting van onze scholen.

De concrete plannen. In PTS Mechelen wordt een nieuw blok gebouwd, waar de stemlokalen in gehuisvest worden, in PITO Stabroek een nieuwe machineloods, waar ook lesgegeven wordt. In PTS Boom wordt dan weer geïnvesteerd in de restauratie van de werkhuizen, bij PIVA zetten wij in op het vernieuwen en isoleren van de daken en voor CVO Vitant plannen wij enkele investeringen om de veiligheid te garanderen in afwachting van nieuwe bouwplannen. Er zal 6 miljoen EUR geïnvesteerd worden in de huisvesting van het tweedekansonderwijs van CVO Vitant en van ILSA, dus de muziekinstrumentenbouwopleiding. Beide opleidingen willen wij meer naar het centrum van de stad verhuizen.

En dan kom ik, voorzitter, stilletjes aan bij het laatste. Dat is het verhogen van de gekwalificeerde uitstroom, ambitie en focus op samenwerking met het bedrijfswereld en de sectoren. Binnen onze scholen en centra zet het provinciaal onderwijs volop in op het aangename structurele samenwerkingsverbanden met de bedrijfswereld, de sectoren en andere onderwijsverstrekkers. Om deze samenwerking te optimaliseren is er een adviseur externe samenwerking aangeworven om de link tussen het onderwijs en de bedrijfswereld te verstevigen, wat enorm belangrijk is. Dit was vooral van belang voor het duaal leren, waarbij de leerling zowel op de schoolbanken, als op de werkvloer vaardigheden ontwikkelt. Ook het duaal lesgeven wordt uitgewerkt, een pilootproject binnen provinciaal onderwijs, dat vakmensen uit het bedrijfsleven deeltijds laat lesgeven in het secundair onderwijs. Dit pilootproject, in samenwerking met Essenscia, de Belgische federatie van de chemische industrie, zal in september 2021 in voege treden. Wij investeren 63.000 EUR

Mondiaal beleid. Over de ganse legislatuur investeren wij meer dan 7 miljoen EUR of 0,7% van het provinciaal budget in mondiale ontwikkeling. In 2021 gaat het over bijna 1,2 miljoen

EUR. Wij maken werk van een efficiëntie-oefening om effectieve realisatie op het terrein in het zuiden gekoppeld aan ecologische en socio-economische doelstellingen waar te maken. Dit realiseren wij via een vierde pijler, beleid. Er zal, mevrouw Talhaoui, meer in het zuiden terecht komen, dan op de andere manier, zoals jullie dat graag zien.

Ambitie 2. Focus op innovatie. Pijler 1, bescherming van 60.000 ha en herstel van tropisch woud. Aanplant van 180.000 bomen door de inheemse gemeenschappen in het Peruviaanse Amazonewoud. De samenwerking met Bos+ loopt over twee jaar, rond een totaal budget van 500.000 EUR. In 2021 gaat het hier over 250.000 EUR.

Pijler twee, de internationale organisatie. In 2020 werkten wij samen met Unicef bij de bouw van scholen in Ivoorkust, gemaakt met bouwstenen van lokaal gerecycleerd plastic. Wij bekijken of de samenwerking kan verder gezet worden. En dan de regioprojecten, ondersteuning van de langlopende regioprojecten in Guatemala en de Filippijnen voor 380.000 EUR in 2021 en wij blijven ook nog ondersteuning geven aan de burgerinitiatieven in onze provincie met 350.000 EUR subsidie. In 2021 hebben wij zo de werking van 79 lokale organisaties uit onze provincie ondersteund. Ik denk, ik hoop dat ik binnen tijd ben.

VOORZITTER.- U bent er 37 seconden over, maar dat is zeer goed gedaan.

De heer LEMMENS.- Ik heb mijn best gedaan.

VOORZITTER.- En dan nog met die stem ook.

De heer LEMMENS.- Dank u.

VOORZITTER.- Dank u wel gedeputeerde Lemmens.

Algemeen beleid

VOORZITTER.- De heer Vandendriessche heeft het woord voor een tussenkomst algemeen beleid en nadien mevrouw Talhaoui.

Tijdens de tussenkomst van de heer Vandendriessche worden begeleidende slides getoond.

De heer VANDENDRIESSCHE.- Collega's, ik haal nog eens een keertje mijn kaartje erbij, het kaartje dat afkomstig is van voormalig Vlaams minister-president Geert Bourgeois, dat heeft hij ontworpen. Dit is een kaartje dat gewoon gebruikt wordt uit de nota van de Vlaamse overheid en dat in 2012 door minister Bourgeois zo is uitgetekend en de wereld is ingestuurd, dus ja, ik weet het, maar ik wil maar zeggen toch omdat u daarnet ook al wees op mogelijke paradoxen, dit is een model van de Vlaamse overheid, waar ook uw partij deel van uitmaakt, mijnheer Lemmens. Dus dit is een ontwerp van minister Bourgeois. De regiovorming.

VOORZITTER.- De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer VANDENDRIESSCHE.- Dus ik toon het graag nog eens een keertje. Op voorstel van Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers, ik heb het hier niet genoteerd, maar ik zal het erbij zeggen en de Vlaamse overheid met CD&V en N-VA natuurlijk, volop ook wel, denk ik, als ondersteunende factor voor uw collega's, keurde de Vlaamse regering op 9 oktober een nota over regiovorming goed. Een voorstel van 13 regio's, waarbinnen steden en gemeenten blijven bestaan, maar waar nodig nauwer samenwerken. Voor onze provincie gaat het om drie referentieregio's, regio Antwerpen, Kempen, Rivierenland. Deze nota zou ertoe kunnen leiden dat binnen onafzienbare tijd, ik hoor hier nu zo mensen, die zeggen dat het dan allemaal wel niet zo'n vaart zal lopen, de provincies worden opgeheven en worden omgebouwd tot regio's. Wij gaan nu toch niet nog eens die regio's erbij nemen, met de provincies ook nog, mijnheer Lemmens. Dat heb ik hier, nee, nee, dat weet ik, daar ga ik toe komen, daar ga ik toe komen. Dit is niet mijn voorstel voor alle duidelijkheid, ik wil daar graag op wijzen.

VOORZITTER.- Ondertussen loopt uw tijd.

De heer VANDENDRIESSCHE.- Dit is mijn slideshow vanuit Groen, maar ik toon gewoon het kaartje, zoals het momenteel in de maatschappij aanwezig is.

VOORZITTER.- Goed mensen. Mijnheer Vandendriessche?

De heer VANDENDRIESSCHE.- Wat zegt u? Mevrouw Helsen? Het is nu al een ander kaartje, dan dit? Oké. Dit is nochtans uit de nota van de Vlaamse regering, die op de website ook staat, maar ik heb al van mijnheer Anciaux gehoord, dat er fouten van de overheidswebsite stonden. Schelle bijvoorbeeld was verkeerd ingedeeld. Vanuit de Groenfractie hebben wij altijd gesteld inderdaad, mijnheer Lemmens, dat wij de provincies best omvormen naar verschillende regionale regio's, regionale niveaus. Wij hebben het stads- en streekgewesten genoemd, maar what's in a name? Wij zijn het voorstel van minister Somers zeker genegen, hij zet stappen. De eerste stappen na de kaart van mijnheer Bourgeois. De provincie, beter gezegd het intermediaire niveau, dat is meteen een antwoord op uw vraag, mijnheer Lemmens, ik ben volop voorstander van het intermediaire niveau. De schaal is misschien iets anders, moet niet afgeschaft worden, het kan best omgevormd worden tot kleinere regio's. Maar dat is allemaal nog maar een begin.

Minister Somers wil deze ideeën organisch laten groeien, min of meer een bottom-up aanpak hanteren. Bottom-up is een zeer relatief begrip, want momenteel vertrekt de laatste regering van het zogenaamde Matroesjka-model, whatever that may be, kleine poppetjes die passen in de grotere poppen. Op die manier zouden wij komaf moeten maken met de huidige vorm of de toestand op het bovenlokaal niveau en ja, oké, wij kunnen discussiëren over de impact van de financiën, maar dit was toch wel opmerkelijk, de regioscreening van de gouverneur uit 2012 gemiddeld 98 IGS-structuren per gemeente.

Wij zouden met dit nieuwe voorstel naar een overzichtelijke situatie moeten evolueren, die een strategische aansturing vanuit burgemeestersoverleg mogelijk maakt. Daar doet zich alvast een eerste probleem voor, de 13 regio's die zich momenteel afbakenen zijn gecreëerd en ik citeer uit de conceptnota van de Vlaamse regering op basis van de huidige fora, waar burgemeesters elkaar regelmatig ontmoeten, burgemeestersoverleg, hulpverleningszones enzovoort. Het gevaar dreigt dus dat de regiovorming zich ontwikkelt via een informeel overlegorgaan tussen burgemeesters zonder rechtstreekse inspraak van de democratisch verkozen organen, zoals gemeenteraad of provincieraad. Binnen de bestuurlijke verrommelingen bovenlokaal niveau, dreigt op deze manier nog een nieuwe laag te ontstaan met name regionaal overlegorgaan van burgemeesters naast de gemeente, het Vlaamse niveau en de provincies, die uiteraard voorlopig nog blijven bestaan.

Het tijdsplan waarin een dergelijk orgaan zou kunnen blijven functioneren als adviesorgaan voor de regiovorming is behoorlijk vaag en nog vager is het mogelijke eindpunt van heel deze operatie. Het eerste moment van inspraak was de input van de Vlaamse gouverneurs. Wij waren blij te horen dat de gouverneur niet alleen vragen voorlegt aan de burgemeesters, maar ook een gesprek met de deputatie en de griffier over regiovorming in haar planning opneemt. De eerste vraag betreft dan ook of dit gesprek al heeft plaatsgevonden en welk standpunt de deputatie inneemt? Het initiatief van de gouverneur is een eerste stap in de goede richting, maar over het algemeen lijkt het proces van regiovorming een onderonsje te worden van de minister en de burgemeesters, waardoor het ondoorzichtig dreigt te worden. De burgemeesters zijn niet verplicht om hun gemeenteraad om advies te vragen, de provincieraden worden zelfs helemaal over het hoofd gezien.

In de conceptnota van de regering komt het woord provincie één keer voor, met name om te zeggen dat de regio's zich ook over de provinciegrenzen heen kunnen vormen, dus over het bestuur wordt niet gesproken. Als wij de regiovorming op een dergelijke manier organiseren, betekent dat toch een verzwakking, denken wij, van de democratische controle in plaats van een versterking. Wij pleiten ervoor om een groot draagvlak te creëren voor deze operatie in heel Vlaanderen, zodat er sterke democratische regio's kunnen ontstaan.

VOORZITTER.- Kan u stilaan afronden?

De heer VANDENDRIESSCHE.- Ja, de Vlaamse regering vermeldt dat zij de voortgang op lokaal regionaal niveau zal monitoren en een lerend netwerk wil installeren. Wij stellen voor om ook onze ambtenaren, provinciale ambtenaren, de experts bij uitstek te betrekken. Wij hebben een aantal vragen omtrent de organisatie, maar ook de provincieraad te betrekken bij heel dit proces. Wij doen een aantal voorstellen, het kan op verschillende manieren. Een klassieke aanpak is de terugkoppeling in één van de commissies, commissie van gedeputeerde Lemmens, maar misschien ook die van gedeputeerde Caluwé, waar financiën toch wel de kop zal opsteken. De andere manier is de Verenigde Raadscommissie. Maar misschien ook een hoorzitting met experts, die er in Vlaanderen zijn, die al jarenlang over die schaal nadenken, professor De Rink enzovoort, maar ook onze ambtenaren van de

huidige provinciale structuur, die kennis van zaken, de regionale landschappen, zorgregio's, de vervoersregio's, onze voorzitter, voorzitter, ik mag toch even naar u verwijzen? U zou een initiatief kunnen nemen om een aparte commissie op te richten. En ik wil daar gerust in ondersteunen, om mee na te denken over een interessante brainstorming, participatietechnieken.

Om echt impact te hebben moeten wij onze stem laten horen misschien in Brussel, een motie aan de Vlaamse regering, om te zeggen: laat onze provincies er nu toe bij te betrekken bij heel deze operatie. Wij gaan dit toch niet weer eens een keer boven onze hoofden laten gebeuren. Tenslotte misschien binnen de VVP om ook met provincieraadsleden van de andere provincies, interprovinciaal samen te werken. Voilà, ik kijk uit naar de visie van de deputatie om te beginnen, dat is toch al wel interessant om te horen. Ik hoop dat wij geen herhaling krijgen van interne staatshervorming 2010, die volledig boven de hoofden van de provincies en de provincieraden werd beslist, terwijl wij toch rechtstreeks verkozen organen zijn, nog altijd. Laten wij proberen om van het besloten proces een open debat te maken.

Dank u wel.

VOORZITTER.- Dank u wel mijnheer Vandendriessche. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Talhaoui.

Mevrouw TALHAOUI.- Ja, dank u voorzitter. Ik zal kort zijn, aangezien wij het debat, enfin, de gedeputeerde daarnet al aan het woord hebben gehoord over de SDG's. Zoals ik al zei, mijnheer de gedeputeerde, staan wij daar 100% achter. Maar zoals ik de vergelijking heb gemaakt met een mensenrechtencultuur, vraagt het toch wel wat sensibilisering bij onze diensten, die dagelijks de daad bij het woord moeten voegen. Ik had eerst een voorafgaande vraag. In de documentatie werd er een bepaalde methodiek gebruikt om die pictogrammen naast beleid te zetten. Ik vraag u hoe dat dat eigenlijk in zijn werk is gegaan, want sommige dingen bleven open, anderen werden dan wel uitvoerig ingevoerd? Ik had graag de methodiek daaromtrent leren kennen.

En ten tweede, u heeft daarnet gezegd dat onze griffier een grote fan is geweest van de implementatie van deze SDG's en terecht. Wat gaan wij doen als wij iemand anders dan in de plaats gaan krijgen van de huidige griffier? Gaat die met hetzelfde enthousiasme die implementatie, die cultuur, die educatie bij onze medewerkers en bij andere delen van of de dochters van de provincie proberen bij te spijkeren? Ik denk, als ik mij niet vergis, dat wij de eerste provincie zijn, die met deze SDG's een beetje het donut-concept van Diederik daarnet proberen in te planten. Hebben wij ook gekeken naar het buitenland, die veel verder staan. Diederik heeft daarnet ook gezegd dat Amsterdam toch wel op sommige vlakken ver staat in verband met de verwevenheid van die SDG's met beleid. Kunt u misschien andere concrete voorbeelden noemen, waar dat wij ons aan hebben gespiegeld?

Dank u.

VOORZITTER.- Dank u wel. Gedeputeerde Lemmens heeft het woord.

De heer LEMMENS, gedeputeerde.- Mijnheer Vandendriessche, ik ben toch in de politiek gegaan om niet altijd maar klakkeloos over te nemen, wat ook in mijn partij zomaar wordt gezegd. Ik wil daar ook mijn eigen ervaringen aan toetsen. U bent misschien altijd de man die klakkeloos maar overneemt wat uw partijbestuur Groen zegt, wel, ik doe dat niet. Dus ik ga u antwoorden op wat u over de regiovorming heeft gezegd. Wel, het gesprek met de gouverneur is gepland in januari. Dus daar kan ik nog niet op terugkomen, het heeft dus nog niet plaatsgevonden, maar ik wil toch wel al zeggen dat ik de gouverneur wil bedanken, dat zij ingegaan is op de vraag om, van de deputatie, om gehoord te worden. Zij doet hier meer dan wat haar gevraagd is. En dat kan ik alleen maar appreciëren en dan wordt ook door de deputatie geapprecieerd.

Voor de Vlaamse regering zijn de provincies geen betrokken partij in de regiovorming. Het kabinet Somers probeert zelfs het zo te verpakken als een bestuurlijke rust voor de provincies, staat ook zo in het regeerakkoord. Zotter hoeft het niet te worden, denk ik. Dit gaat over het bovenlokale niveau, dus natuurlijk zijn wij betrokken als provincie. Het provinciedecreet is daar trouwens heel duidelijk in, de provincies zijn bevoegd voor de bovenlokale taakbehartiging, ondersteunen de taak op verzoek van andere overheden en het nemen van initiatieven met het oog op gebiedsgerichte samenwerking tussen besturen in een regio. Ik zou zeggen, moet er nog zand zijn? Geen enkel ander niveau of instantie heeft bovendien zoveel expertise op gebied van regionaal overleg. Ja, maar u zit nu ja te knikken, maar u zit ze al uit te kleden, de provincie, zo simpel is het, u zit langs de ene kant warm en koud te blazen, mijnheer Vandendriessche, want u zegt: de provincie is goed, maar de regio's, dat gaat wat zijn, se. Dat bent u hier aan het zeggen.

Goed, ik denk aan bijvoorbeeld bovenlokale mobiliteitsstudies, aan waterbeleid, aan detailhandelbeleid. Dat is wat wij allemaal doen, zowel ambtelijk als politiek. Niet toevallig zijn het vaak de lokale besturen, de lokale besturen die zelf beroep doen op de provincie om dit te faciliteren, om dit te initiëren. Zij komen ons dat zelf vragen. Zij komen zeggen van: willen jullie dat leiden, als provincie? En ik heb de voorbeelden gegeven, mobiliteitsstudies, over waterbeleid, detailhandelbeleid enzovoort enzovoort. De provincie wordt door die besturen als een neutrale partner gezien, die resultaatgericht kan bemiddelen tussen de gemeenten onderling. De provincies hier tussenuit trekken zou een verlies betekenen aan kwaliteit en bestuurskracht en dat is na die acht jaar, dat ik hier zit, echt mijn geloof en dat probeer ik ook binnen onze partij heel duidelijk te maken.

Het standpunt van de deputatie is dan ook dat de provincies van in het begin actief betrokken moeten worden bij de regiovorming. Maar dat is al niet gebeurd, natuurlijk. Dit werd door de VVP al meegedeeld aan minister Somers en zal door de deputatie herhaald worden aan de gouverneur en ja, het lijkt mij vervolgens niet meer dan logisch dat ook de provincieraad betrokken wordt. Dat denk ik, misschien niet meteen, om de ontmanteling van de provincie op te volgen, zoals u het wil doen, maar dat is uw duidelijk statement en let dan goed op, mijnheer Vandendriessche, want ik zeg het u nog, je gaat geen democratische besluitvorming hebben hoor. Ik vermoed het niet, uw grote droom om dan

een stadsregio Antwerpen en een stadsregio Turnhout en een stadsregio Mechelen, dat zal dan de Somers zijn, die het gaat zeggen. Als ik het zo mag zeggen. Die zal het gaan bepalen, wat dat daar allemaal gaat gebeuren.

De burgemeesters, dat zal het gevolg zijn, democratisch, u zit ja te knikken, maar ik zie toch al wat twijfel in uw ogen. In alle geval, misschien niet meteen de ontmanteling van de provincie, zoals u suggereert, maar wel om eens een open debat te voeren over de meerwaarde van de provincies. En dan mag u gerust voor mij eens bekijken wat die regio's zouden kunnen doen. Maar ook over administratieve vereenvoudiging en ziet u dat dan zitten met de regio's? Ik ben wel eens benieuwd. Want dat men het aantal, ik zal het maar zeggen zoals het is, praatbarakken wil verminderen en overlegorganen wil stroomlijnen tot fusioneren, dat lijkt mij zinvol. Om dat te bekijken, ja. Dat denk ik wel dat dat nuttig kan zijn. Maar waar ik persoonlijk de meerwaarde niet van inzie, is het vervangen van 5 provincies door 13 regio's, vijf administraties door 13 administraties, u moet het mij eens komen uitleggen. En dan hebben wij in onze provincie niet één verantwoordelijke voor fietsostrades, maar ineens drie. Met als gevolg dat de drie regio's dan een stuurgroep moeten oprichten om te overleggen. Hetzelfde voor waterbeheer.

Voordat je het weet heb je weer een resem extra overlegorganen nodig om hetzelfde te doen als de provincie. Mijn boerenverstand zegt mij dat dit geen vooruitgang is, maar een verrommeling, een verrommeling. Maar zoals u zegt, ik wil hier graag ingaan op het debat en dit mag voor mij een Verenigde Raadscommissie zijn met eventueel externe experts. Dat wil ik zeker doen. Maar de belangrijkste voorwaarde, mijnheer Vandendriessche, voor mij is dat de provincie als volwaardige partner mee aan tafel zal zitten. Dan mevrouw Talhaoui of is daar nog eens eventjes...

VOORZITTER.- Ja, mijnheer Valkeniens had ook eventjes nog willen, een vraag hierover, dacht ik, over deze tussenkomst.

De heer VALKENIERS.- Dank u, voorzitter. Natuurlijk, als de regionalisering van Vlaanderen, want daar gaat het dan uiteindelijk over, de Vlaming en de democratie ten goede zou komen: voor ons niet gelaten. Maar ik blijf natuurlijk bij mijn bedenking van daarjuist: vandaag is het wat provincies betreft weliswaar to be, maar als je ziet wat er mogelijkerwijze te gebeuren staat en ik wil nu echt zelf geen ruzie stoken, als je ziet wat dat er mogelijkerwijze te gebeuren staat, ja, dan is er stommelings in Vlaanderen blijkbaar toch ook één en ander mogelijk, wat betreft roet in het eten te gooien. En het kan toch niet zijn dat we spreken over én provincie én regio's én intercommunales, want wie daar beter van wordt, daar heb ik vandaag geen antwoord op.

VOORZITTER.- De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer VANDENDRIESSCHE.- Dank u wel voorzitter. Ik kan collega Lemmens op veel vlakken bijtreden, ik ben ook dan ook dankbaar dat u zegt: wij kunnen hierover een Verenigde Raadscommissie organiseren, een aantal experts. Heel belangrijk ook van de provincie te horen in Brussel, ik denk dat dat de grote gemiste kans was in 2010, dat wij

gewoon niet gehoord geweest zijn, terwijl dat wij hier allemaal weten welke expertise er in huis is voor regiowerking, laat staan regiovorming, maar gewoon die werking op zich op bovenlokaal niveau ter ondersteuning van de gemeente ook, ook heel belangrijk en dan moet ik ook het woord intercommunale toch wel in de mond nemen, waarbij bij de vorige interne staatshervorming, de provincies uit de intercommunales zijn gehaald, terwijl dat nu toch wel eens het niveau was om als provincie volop voet tussen de deur te hebben. Dus, voilà, maar ik ben blij, ik kan alleen maar u bijtreden, collega Lemmens, dat wij die dingen, die stappen zetten om de provincie mee altijd te vernoemen in heel dat debat en ik hoop toch wel inderdaad dat wij niet én regio's én provincies enzovoort creëren in Vlaanderen.

VOORZITTER.- Dank u wel. Dan het antwoord op mevrouw Talhaoui haar vraag.

De heer LEMMENS, gedeputeerde.- Collega's, mevrouw Talhaoui, de SDG's zijn de koppeling aan het beleid. Ik heb daarjuist in mijn algemene toelichting al wel een aantal zaken over gezegd. De SDG's-aanpak werd vertaald in een actieplan binnen onze provincie. Een actieplan 2020 - 2022 en zoals ik daarjuist al heb aangeduid, willen wij via dit actieplan alle medewerkers betrekken, ook alle beleidsdomeinen mee betrekken en met dit actieplan mikken wij op drie resultaten. Wij verankeren de SDG's in ons beleid via een impactanalyse. Om te meten welke impact wij als provincie nu en in de nabije toekomst hebben op de realisatie van de SDG's.

Daarom deden wij in elk van de 10 departementen een impactanalyse over deze SDG's. In elk departement werden dit voorjaar twee digitale workshops georganiseerd met alle leidinggevenden, beleidsmedewerkers en enkele andere collega's. Deze workshops werden in samenwerking met de universiteit Antwerpen en CIFAL Flanders georganiseerd en omvatte een diepgaande introductie tot agenda 2030 en de SDG's voor de betrokken beleidsdomeinen. De SDG-impactanalyse zelf, de survey in verband met SDG-kennis en betrokkenheid en een uitgebreid debat.

Vanaf oktober dit jaar worden ook in alle A-stukken die worden voorgelegd aan de deputatie de link met de SDG's gelegd. En over enkele maanden zal ook in de provincieraadsbesluiten een link worden gelegd met de SDG's. Wij betrekken alle medewerkers in communicatie, een communicatieplan werd ontwikkeld en wij stemmen ons beleid af op de SDG's en evalueren hiertoe ons meerjarenplan aan de hand van SDG's.

En mevrouw, u heeft een aantal voorbeelden gedaan, gegeven, mijnheer Vandendriessche heeft dat ook al gedaan. Wij kijken over het muurtje en wij laten ons inspireren en wij netwerken rond die problematiek. Concreet is de provincie een partner in de Shift en in het Antwerp Partnership voor Sustainability. De ervaringen van die aanpak worden ter inspiratie ook gedeeld op het SDG-forum in oktober en in de context van de SDG-academie, die de VVSG organiseert.

In 2021, collega's, organiseren wij ook een trefdag met een dubbel doel: interne uitwisseling over departementen heen, maar ook met de partners en zoals u ziet, is het enorm belangrijk voor de betrokkenheid intern met alle diensten en personeelsleden en ook

extern met onze partners, dat wij ons laten begeleiden door experts in het veld. En dat wij ook inderdaad concrete realisaties voorleggen.

Maar kortom, ik denk dat wij daar toch wel op een goede manier mee bezig zijn en het mag toch gezegd zijn, dat wij, denk ik, het enige bestuur zijn in dit land dat op deze manier met de SDG's echt aan de slag is gegaan en ik dank daar ook de administratie voor en griffier dat zij op die manier toch mee zijn gegaan in dit verhaal.

VOORZITTER.- Mevrouw Talhaoui heeft het woord.

Mevrouw TALHAOUI.- Ja, dank u wel mijnheer de gedeputeerde. Dit is heuglijk nieuws inderdaad dat wij die SDG's overal in ons beleid gaan laten doorsijpelen. U heeft daarnet het over een actieplan gehad. Is dat voor ons ook? Ik ben het niet tegengekomen in die dikke rapporten die wij hebben gekregen, is dat intern of mogen wij daar ook een inzage in hebben, in de methodiek? Als u dat niet erg vindt, want ik vind dat wel interessant omdat dan te kunnen opvolgen en een andere bedenking die ik erbij maak, collega's, is dat, wij hebben ook heel veel externe partners, dat zijn niet de partners die ons mee gaan in bad nemen, maar wij hebben ook externe partners, waarmee wij samenwerken en die dat eigenlijk ook op de hoogte zouden moeten kunnen gesteld worden van onze methodiek in deze. En tenslotte een pluim en een bloem op uw hoed, mijnheer de gedeputeerde. Het deed mijn hartje goed om u daarnet zo goed met hart en ziel onze provincie te verdedigen.

Dank u wel.

VOORZITTER.- Gedeputeerde Lemmens heeft het woord.

De heer LEMMENS, gedeputeerde.- Goed, het zal mij in dank worden afgenomen. Goed, maar toch met veel plezier en overtuiging. Maar in elk geval, mevrouw Talhaoui, ik zal, wij kunnen inderdaad wat u gevraagd heeft, om de methodiek die wij toepassen, kunnen wij zeker en vast bezorgen, dat is geen enkel probleem en ik denk dat het ook wel belangrijk zal zijn om op een zeker moment nog eens een terugkoppeling te doen in een commissie rond de stand van zaken, hoever dat wij staan met de ganse implementatie enzovoort. Dus dat gaan wij zeker en vast doen. Alstublieft.

Ruimtelijke ordening

VOORZITTER.- Dank u wel. Dan zijn wij gekomen tot tussenkomsten van ruimtelijke ordening. De heer Palinckx heeft het woord.

De heer PALINCKX.- Voorzitter, ondervoorzitter, leden van de deputatie en collega's. Het is al donker buiten, maar het hoort bij deze zittingen dat het kleine marathonetjes worden. Ik heb een tussenkomst in verband met het Groen Kruis. Op 24 mei 2018 werd vanuit de provincie Antwerpen het startschot gegeven voor het strategisch project Groen Kruis. Nu, over dat Groen Kruis, daar kunnen wij nog wel eens een boompje, zal ik zeggen,

over opzetten omdat dat misschien wel de meest creatieve naam is, gedeputeerde, want als je dat inderdaad eens wat opzoekt, de eerste bedenking die wij, denk ik, allemaal maken, dat is dat het eigenlijk iets klinkt als medicijnen en als je dat dus opzoekt, dan kom je ook al snel bij het Deutsches Grünes Kreuz uit, die aan ziekentransport doen, dus dat is uiteraard in deze niet echt de bedoeling, maar what's in a name, collega Valkeniers, niet Cruijff, maar Romeo en Juliet, op 1,5 meter dan, maar dus what's in a name.

Inderdaad de bedoeling is dat de provincie de open ruimte, de groene gebieden ten oosten van Antwerpen verder wil verbinden om zo één groot groengebied te ontwikkelen. Dit hele project strekt zich uit over een gebied van zo'n 2.700 ha met heel wat huidige groenzones en beboste gebieden, die nu van elkaar gescheiden liggen. Het gebied omvat onder meer de Oude Landen, het fort van Merksem, Peerdsbos, Vordenstein, Kalisberg, Park van Schoten, Bremweide, Landschap Ertbrugge, de Fortvlakte, Park Groot-Schijn, Rivierenhof, Fort van Borsbeek, de Vallei van Groot-Schijn, Laarse Beek en de Koude Beek en wij hebben het daarstraks ook al gezegd, het is zeker en vast in deze tijden, in deze coronatijden onnoemelijk belangrijk dat wij die open ruimte, die groene ruimte, dat wij die kunnen koesteren en verder ontwikkelen. Het project sluit dus naadloos aan bij de intentie van de nota Ruimte om de open ruimte in de provincie te vrijwaren.

Eens gerealiseerd zal het gebied, het geheel, een veerkrachtig, biodiverse en groene infrastructuur vormen, die bijzonder belangrijk is voor de meer dan 211.000 inwoners van dit gebied. En wij weten allemaal dat deze regio op de grens van stad en rand onder hoge verstedelijkingsdruk staat en open groene ruimte schaarser wordt. Leefbaarheid verhogen, woonkwaliteit versterken en werken aan klimaatadaptatie zijn vandaag prioriteiten.

Uiteraard kan de provincie deze ambitie niet alleen waarmaken, maar heeft zij de steun en de samenwerking nodig van de lokale besturen, zoals het net ook al is gezegd en van dus minstens de districten Merksem, Ekeren, Deurne en de gemeenten Schoten, Wijnegem, Wommelgem en ook Brasschaat. En onontbeerlijk in deze lijkt uiteraard ook de steun van de Vlaamse overheid. En het is dus zeker positief dat de deputatie nu werk maakt van dit project en zich blijft inspannen om het dan met een beeldspraak te zeggen, blijft zoeken naar de ontbrekende puzzelstukjes om deze toch wel ruimtelijk complexe puzzel te vervolledigen en elke puzzelaar die weet dat het altijd heel frustrerend en lang kan duren, frustrerend kan zijn en lang kan duren voor dat ene stukje, dat belangrijke stukje vindt, maar eens dat die puzzel vorm krijgt, dan kan dat ook snel gaan. Nu mijn vraag aan gedeputeerde Lemmens: hoe staat het intussen eigenlijk met het overleg met de gemeenten en de districten in deze? Werd er vanuit Vlaanderen al positief gereageerd op het project Groen Kruis en zijn er intussen ook al enkele aan de figuurlijke puzzelstukjes als belangrijke missing links gevonden om het geheel te vervolledigen?

En ik wil hier tot slot, voorzitter, nog een kleine suggestie doen, vanuit Ekeren waar ik zelf districtsburgemeester ben en als één van de groenste districten van de stad Antwerpen met 69% van het grondgebied onverharde ruimte, zetten wij sterk in op onze natuurdomeinen, parken en groene ruimte en wij zoeken ook voortdurend naar manieren om deze te versterken, verbinden en ook beter te ontsluiten. En in het westen van Ekeren ligt een bijzonder waardevol mooi en bij velen nog helaas onbekend natuurdomein Muisbroek en

Bospolder of ook wel bekend als de Ekerse Putten. Als u er nog nooit bent geweest, moet u zeker eens gaan wandelen daar.

Maar het zou dus een sterk gegeven zijn, indien wij samen de oplossing kunnen aanreiken hoe een groen corridor over de A12, want dat is dan een harde grens of een harde scheiding in heel het verhaal, dat je moet kunnen overbruggen en via dus de daar liggende transcontinentaal brug en dan zo richting het Rozemaipark en Natuur De Oude Landen, zouden kunnen creëren. En dus op die manier een belangrijk stukje op weg naar het leggen van onze complexe, maar boeiende en zeker ook heel mooie puzzel kunnen bijvoegen, de puzzel van ons Groen Kruis.

Ik dank u.

VOORZITTER.- Dank u wel. En voor de volgende tussenkomst, gaan wij live over naar Herentals, waar mevrouw Van Olmen ons te woord zal staan. Mevrouw van Olmen, hoort u mij?

Mevrouw VAN OLMEN.- Jawel, ik hoor u goed.

VOORZITTER.- Mevrouw Van Olmen heeft het woord.

Mevrouw VAN OLMEN.- Goede namiddag, dank u wel voorzitter. Geachte ondervoorzitter, leden van de deputatie en collega's. Een tussenkomst inderdaad van op afstand. Ik deel ook een beetje de bezorgdheid van vorige spreker. De open ruimte, die staat bijzonder zwaar onder druk en collega Palinckx gaf al aan welke functies wij allemaal wel verwachten van onze open ruimte, maar dan meer inderdaad naar dit stedelijke context toe en die stedelijke rand, maar in het algemeen hebben wij inderdaad uitgesproken als provincie ,dat wij toch wel onze ambitie is om die open ruimte in gans de provincie te gaan versterken, te vrijwaren, maar er zijn heel veel claims.

Er zijn verschillende visies ook en wij zijn heel veel op zoek naar bijkomende bossen, bijkomende natuur in groen, in die open ruimte. Ondertussen worden er gesproken over waterlandschappen of energielandschappen, ook allemaal bijzonder boeiend. Maar het is toch wel belangrijk dat wij niet uit het oog verliezen dat wij ook onze open ruimte uiteraard nog voldoende ter beschikking stellen voor voldoende voedingsproductie van onze bevolking en dan is mijn vraag aan gedeputeerde Lemmens van: hoe gaan we hiermee om gaan, die regierol en hoe gaan wij zorgen dat inderdaad ook daar voldoende aandacht voor besteed blijft in al die trajecten om onze open ruimte te versterken? Welke initiatieven zijn er daaromtrent genomen?

Dank u wel.

VOORZITTER.- Dank u wel mevrouw Van Olmen. En dan uw volgende tussenkomst gaat niet door, die is geschrapt. Gedeputeerde Lemmens heeft het woord.

De heer LEMMENS, gedeputeerde.- Dank u wel, mijnheer Palinckx voor uw tussenkomst. Nu over de naam van het Groen Kruis kan je natuurlijk veel discussiëren. U verwijst naar een medicatie, maar ik denk dat wij met het Groen Kruis toch heel wat vitamines binnenbrengen. Het Groen Kruis, vitamines of medicatie om te gaan wandelen in mooie groene open ruimtes, dus waarom niet? Maar goed, wij zullen nog wel zien. Trouwens binnen de stuurgroep is ook dat al eens naar voren gekomen, moeten wij nog een andere naam zoeken, want inderdaad dat Groen Kruis, dat breidt altijd maar uit. Dus iedereen heeft nog ideeën om erbij te komen, dus wij zullen dat toch nog eens moeten bekijken, maar ja goed, dat is niet het belangrijkste.

In elk geval, in augustus 2020 heeft de deputatie een nieuwe gebiedscoördinator aangeduid voor het gebiedsprogramma en zij zal het hele proces rond het Groen Kruis begeleiden. Onze nieuwe gebiedscoördinator heeft ondertussen alle betrokken gemeenten en districten bezocht, die u aanhaalt en met hen werd het nodige overleg gepleegd. Er werd aan de gemeenten en districten input gevraagd met betrekking tot de open ruimte problematiek in het algemeen en specifiek gevraagd naar welke ontbrekende groene verbindingen men graag gerealiseerd wil zien. Uit deze gesprekken zijn ondertussen toch al een 45-tal acties gekomen, die wij hebben opgelijst. Op de laatste stuurgroep van december werden deze acties besproken en de prioriteiten van de raad ook vastgelegd. Binnen de acties die als eerste opgenomen zullen worden, zit een actie rond het samen leggen van alle studies die al gebeurd zijn rond onder meer het Laaglandpark en ook de Oude Landen. Aansluitend daarbij zal er ook een actie rond de transcontinentaal brug opgenomen worden in de eerste reeks acties en uw suggestie, mijnheer Palinckx, rond de Ekerse Putten waar wij zelf eens zijn gaan wandelen, kunnen wij zeker nog bekijken of dit waardevol is voor het geheel van het Groen Kruis en hoe wij dit ook mee zouden kunnen opnemen. Ik stel voor dat dit vanuit Ekeren wordt meegenomen, als agendapunt, op de eerstvolgende stuurgroep en dan kunnen we dat zeker en vast bekijken.

Nu, de relatie met Vlaanderen, wel van de Vlaamse instanties hebben wij ook al tal van positieve reacties gekregen. Zelfs met een aantal van hen hebben wij een samenwerking opgestart, het departement Omgeving en de afdeling Natuur en Bos, hebben zich al geëngageerd en deelgenomen aan de voorbereiding van het gebiedsprogramma Groen Kruis en dat is toch wel heel belangrijk. Hieruit is een engagement van beiden voortgekomen. Bovendien zitten zij ook in alle werkgroepen. ANB heeft ook zelfs de vraag gesteld om te mogen toetreden tot de stuurgroep en dat geeft toch aan hoe belangrijk dat dit is en sinds december maken zij ook deel van die stuurgroep. Verder is ook AWW vertegenwoordigd en zijn er bilaterale contacten met de VMM voor wat betreft de acties waar zij bij betrokken zijn en in elk geval, ik sta positief tegenover het meenemen, mijnheer Palinckx, wat betreft de Ekerse Putten, maar in alle geval de Oude Landen, daar zijn wij toch al mee vertrouwd en daar willen wij mee oplossingen zoeken.

Want u weet, het Groen Kruis is een verhaal van: hoe kunnen wij verbindingen maken, hoe kunnen wij missing links tussen bepaalde groene ruimten maken en dat is toch wel belangrijk en als wij zien hoe in de Zuidrand bijvoorbeeld op een heel snelle manier in het landschap is kunnen ingrijpen op een positieve manier, dan zouden wij dat ook moeten

kunnen doen in het Groen Kruis en die verbindingen snel kunnen maken. Ik denk hier op uw vraag te hebben geantwoord.

Dan kom ik bij de vraag van collega Van Olmen. Zoals u weet, burgemeester, doet de provincie heel veel om onze open ruimte te vrijwaren. Onze open ruimte bewaren en versterken door samen met alle actoren goede afspraken te maken. Nu, een overzicht geven van alle initiatieven die wij nemen om de open ruimte te versterken, zou natuurlijk een lange lijst opleveren. De concrete uitvoering en invulling van al onze projecten en processen gebeurt door onze diensten. In onze gebiedsprogramma's lopen heel wat open ruimte-acties en ook via de regionale landschappen werken wij samen aan open ruimte.

U weet ook dat wij bezig zijn met de opmaak van ons beleidsplan Ruimte, provincie Antwerpen, met daarin het beleidskader Open Ruimte. Wij hanteren vier basisprincipes, namelijk zuinig ruimtegebruik, veerkracht, nabijheid en eigenheid. En op dit ogenblik werken de verschillende departementen samen die beleidskaders uit. Wij zullen u hiervan op de hoogte houden via de betrokken commissie. Een belangrijk element in ons beleid wordt het instrument van de ecosysteemdiensten. Ook dit instrument wordt verder uitgewerkt in een nauwe samenwerking tussen de dienst Ruimtelijke Planning en de dienst Duurzaam Milieu en Natuurbeleid. Een ecosysteemdienst is een dienst, die door een ecosysteem aan mensen wordt gelabeld. Een bos bijvoorbeeld biedt leefruimte aan planten en dieren, produceert voedsel, hout filtert de lucht, zuivert het water, legt koolstof vast en biedt ruimte voor wandelen en fietsen. Met een ecosysteemdienst kunnen wij diverse waarden van de open ruimte in kaart brengen.

Ook regulerende diensten, zoals waterzuivering door een moeras of culturele diensten zoals recreatie. Voedselproductie, waar u naar verwijst, maakt ook hier deel van uit, burgemeester, en zal mee vervat zitten in dit instrument van de ecosysteemdiensten. Daarnaast zet de provincie ook via haar landbouwbeleid in op onderzoek en ontwikkeling van voedselproductie. Nu, een goed ontwikkeld ecosysteem is mijn inziens in vele opzichten dan ook zeer waardevol. Het instrument rond de ecosysteemdiensten zal ons kunnen helpen betere keuzes in ons open ruimtebeleid te maken.

Dank u.

VOORZITTER.- Dank u wel, gedeputeerde. Ik kijk eventjes naar mevrouw Van Olmen of het antwoord in orde was zo voor u of dat u er nog een tussenkomst daar op wil?

Mevrouw VAN OLMEN.- Ik heb gedeputeerde niet horen spreken over de samenwerking met de dienst plattelandsbeleid, dat ook een belangrijke partner is, denk ik, in die open ruimte en ook die voedselproductie, is daar een afspraak tussen?

VOORZITTER.- Gedeputeerde Lemmens heeft het woord.

De heer LEMMENS, gedeputeerde.- Wel, ik dacht dat ik daar toch over gesproken had, namelijk ik herhaal eventjes, daarnaast zet de provincie ook via haar landbouwbeleid, dat is ook ruimer dan dit, in op onderzoek en ontwikkeling van de voedselproductie. Dus ik had het wel vermeld, maar misschien is de verbinding naar Herentals niet altijd wat het moet zijn.

Mevrouw VAN OLMEN.- Dank u wel.

De heer LEMMENS, gedeputeerde.- Ja, dank u.

VOORZITTER.- Goed, als er geen tussenkomsten meer zijn, kijk ik eventjes op het scherm. Ik zie geen tussenkomsten. Dan zijn wij voor vandaag, mijnheer Valkeniers?

De heer VALKENIERS.- Dan zijn wij voor vandaag rond, wou u waarschijnlijk zeggen. Nu, mijn vraag is, tenzij ik mij vergis, de meeste van onze knuffelcontacten verwachten niet echt dat het hier gedaan is voor 18:00 uur. De volgende dagen zijn nog mogelijkwijze drukke dagen. Bestaat er een mogelijkheid, tenzij mensen niet voorbereid zijn, om nog een paar vragen erbij te nemen of niet?

VOORZITTER.- Nu, wij hebben in het Vast Bureau en centrale commissie, dacht ik ook, afgesproken om hier eigenlijk te stoppen, want er zijn misschien mensen die graag hier te woord gaan, die dat hier willen doen, die hier nu niet aanwezig zijn, dus ik denk dat wij dat ook moeten een beetje houden, heel onze planning. Dan zal het misschien morgen, wij proberen ook om zes uur te stoppen morgen en dan zal het donderdag misschien iets langer, maar we hopen ook, als het nu zo vlot gaat, zoals het nu is, denk ik dat wij toch rondkomen met onze planning, zoals ze gemaakt was. Goed, dus dan zijn we rond met onze agenda voor vandaag en dan schors ik de vergadering en gaan wij morgen verder. Om twee uur zien we elkaar terug. Dank u wel voor uw komst of thuis mee te luisteren en tot morgen.

De VOORZITTER schorst de vergadering om 17.13 uur.